

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

Biblioteca Prof. Nicolae Ceaușescu
SALA DE LECTURĂ

**O PRIORITATE
ÎN AGRICULTURĂ**

**DEZVOLTAREA
ZOOTEHNIEI**

La invitația tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU

VIZITA OFICIALĂ DE PRIETENIE ÎN ȚARA NOASTRĂ A TOVARĂȘULUI HU YAOBANG

TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU I-AU FOST ÎNMÎNATE „DIPLOMA DE ONOARE“ ȘI „PREMIUL INTERNAȚIONAL AL RELAȚIILOR DIPLOMATICE“ PE ANUL 1982 conferite de Institutul de Relații Diplomatice din Bruxelles

Grăitoare mărturie a înaltei prețuiri și considerații de care se bucură președintele României pentru activitatea sa neobosită în slujba cauzei păcii și înțelegerii internaționale, pentru promovarea securității, a încrederii și colaborării pe continentul european și în întreaga lume

Un moment remarcabil în evoluția ascendentă a tradiționalelor relații de prietenie și colaborare multilaterală româno-chineze

ÎN CRONICA bogată și plină de semnificații a tradiționalelor raporturi de caldă prietenie, strânsă colaborare și solidaritate tovarășească dintre Partidul Comunist Român și Partidul Comunist Chinez, dintre cele două țări și popoare, vizita oficială de prietenie întreprinsă în țara noastră, la invitația tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, de tovarășul Hu Yaobang, secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist Chinez se înscrie ca un moment de cea mai mare importanță pentru dezvoltarea în continuare a acestor relații.

Urmărită cu viu interes și deplină satisfacție de întregul popor român, vizita în țara noastră a tovarășului Hu Yaobang — prima sa vizită în Europa de la preluarea funcției de secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist Chinez — a reprezentat prin primirea deosebit de cordială ce i-a fost rezervată, ca și mai ales prin rezultatele remarcabile ale noului dialog la nivel înalt româno-chinez, o nouă și grăitoare expresie a sentimentelor de profundă stimă și înțelegere ce leagă partidele și popoarele celor două țări, a hotărârii lor comune de a extinde și aprofunda colaborarea rodnică, reciproc avantajoasă, în interesul progresului construcției socialiste, al cauzei păcii și destinderii internaționale.

La încheierea convorbirilor oficiale, tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Hu Yaobang au exprimat deosebita lor satisfacție pentru rezultatele foarte bune ale actualului dialog româno-chinez, pentru concluziile la care s-a ajuns, reafirmând hotărârea comună de a conferi dimensiuni tot mai largi și un conținut tot mai bogat colaborării și cooperării multilaterale dintre cele două partide, țări și popoare.

Așa cum își exprima convingerea secretarul general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la adunarea de la Brașov consacrată prieteniei româno-chineze, „vizita tovarășului Hu Yaobang în România, convorbirile pe care le-am avut vor avea o importanță deosebită pentru dezvoltarea pe noi trepte a solidarității și prieteniei între partidele și popoarele noastre. Aceasta corespunde pe deplin intereselor celor două popoare și pot afirma că, de comun acord, am ajuns la concluzia că nimic nu va putea pune în discuție sau lovi în prietenia și în solidaritatea partidelor și popoarelor noastre; că ea a rezistat și va rezista și se va afirma ca o forță nouă, revoluționară în lume“.

La rîndul său, tovarășul Hu Yaobang, secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist Chinez sublinia: „Cu prilejul actualei noastre vizite am abordat cu tovarășul Nicolae Ceaușescu și cu ceilalți tovarăși români din conducere probleme ale intensificării continue a colaborării dintre partidele noastre. Sintem ca totul de acord cu concepția privind întărirea unității și colaborării dintre partidele comuniste pe baza menținerii ferme a independenței și considerăm că trebuie să intensificăm continuu, pe această bază, colaborarea dintre partidele chinez și român“.

Este de altfel o convingere reciproc împărtășită și cu acest prilej că evoluția deosebit de favorabilă a relațiilor româno-chineze pe plan politic, economic, tehnico-științific, cultural și în alte sfere de activitate este indisolubil legată de așezarea or fermă pe temelia trainică a principiilor respectului independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc, ale întrajutorării tovarășești.

Prilejuind reafirmarea rolului hotărîtor care revine în dezvoltarea de ansamblu a relațiilor româno-chineze conlucrării și contactelor strînse dintre Partidul Comunist Român și Partidul Comunist Chinez, convorbirile oficiale au relevat că stadiul actual deosebit de bun al acestor raporturi reprezintă rodul strădaniilor și eforturilor comune, perseverente, de-a lungul multor ani, în spiritul stimei, respectului și unei profunde încredere reciproce. În acest context s-a subliniat și cu această ocazie importanța deosebită pe care au avut-o întîlnirile la nivel înalt, și în primul rînd convorbirile purtate de tovarășul Nicolae Ceaușescu cu tovarășii Mao Zedong și Zhou Enlai, ca și convorbirile cu tovarășul Hu Yaobang, cu prilejul vizitei de anul trecut a secretarului general al partidului nostru în R.P. Chineză.

Continuare firească a întîlnirilor frecvente din ultimii ani la nivelul conducerii celor două partide și state — să ne reamintim aici că secretarul general al partidului nostru a fost pînă acum de patru ori oaspetele Chinei populare — vizita secretarului general al Comitetului Central al Partidului Comunist Chinez a întărit aprecierea făcută de tovarășul Nicolae Ceaușescu în interviul acordat Agenției „China Nouă“, apreciere de altfel reciproc împărtășită, potrivit căreia „vizitele la diferite niveluri, întîlnirile la nivel înalt au dat de fiecare dată posibilitatea să se găsească căile îmbunătățirii și dezvoltării continue a prieteniei și colaborării dintre partidele și statele noastre“. Acesta este și motivul pentru care cei doi conducători de partid au stabilit să continue dialogul româno-chinez la nivel înalt, cu ocazia vizitei pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu a fost invitat s-o efectueze, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, în Republica Populară Chineză.

Opinia publică din țara noastră a consemnat cu satisfacție aprecierea deosebită acordată cu prilejul convorbirilor oficiale rezultatelor obținute pînă în prezent în îndeplinirea hotărîrilor și înțelegerilor privind dezvoltarea relațiilor româno-chineze în domeniile economic, tehnico-științific, cultural și în alte domenii, precum și în ceea ce privește contactele și schimburile de experiență pe linie de partid și de stat.

Vizitele întreprinse la obiective industriale, agricole și social-culturale din Capitală și din județele Galați, Constanța, Brașov și Prahova întîlnirile avute cu oamenii muncii au oferit înaltului oaspete chinez prilejul de a cunoaște nemijlocit unele din realizările obținute de poporul român în dezvoltarea economico-socială a țării și în special nivelul și realizările industriei românești, de a evalua posibilitățile de intensificare a conlucrării dintre cele două țări în domenii de interes comun. În slujba progresului și prosperității popoarelor lor, al edificării noii orînduirii socialiste. Totodată conducătorul Partidului Comunist Chinez a dat o înaltă apreciere eroismului, abnegației și spiritului revoluționar cu care acționează poporul român, sub conducerea partidului său comunist, în frunte cu secretarul său general tovarășul Nicolae Ceaușescu, pentru edificarea noii orînduirii.

În același timp, schimbul de experiență în construcția socialistă efectuat cu ocazia vizitei a prilejuit exprimarea interesului și satisfacției cu care opinia publică din țara noastră urmărește realizările remarcabile obținute de poporul chinez pe

Dinu DRAGOMIRESCU

(Continuare în pag. 7)

Realizarea ritmică, la toate sortimentele, a producției fizice

IN MAREA întrecere socialistă ce se desfășoară în întreaga țară pentru realizarea exemplară a prevederilor de plan pe acest an o atenție deosebită se acordă **indeplinirii integrale, în structura sortimentală prevăzută, a producției fizice și livrării ei ritmice beneficiarilor interni și externi.** Incadrarea strictă în sarcina fizică de plan asigură condițiile necesare realizării unei eficiențe economice ridicate, reluării pe scară largă a producției, obținerii de beneficii peste plan. Așa cum s-a subliniat la recenta ședință a Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., pornind de la realizările obținute pînă în prezent, precum și de la minusurile constatate încă în acest domeniu, este necesar ca ministerele, centralele, întreprinderile, organele financiar-bancare, celelalte organe de sinteză să acționeze ferm, cu măsuri concrete, pentru asigurarea îndeplinirii producției fizice și nete, a producției marfă vîndută și încasată etc.

Sigur, înfăptuirea acestui obiectiv, presupune măsuri, acțiuni și forme specifice fiecărui sector de activitate, fiecărei unități economice în parte. În cele ce urmează ne propunem să prezentăm experiența acumulată la **întreprinderea de mecanică fină București**, rezultatele obținute, direcțiile de acțiune stabilite în vederea realizării integrale a prevederilor fizice de plan, la toate sortimentele.

ANALIZA rezultatelor activității economico-financiare a întreprinderii reliefează faptul că, pe primele patru luni din acest an, **prevederile la principalii indicatori au fost nu numai realizate dar și depășite** (tabelul). Mai mult decît atât, în **structură planul a fost îndeplinit la toate sortimentele**, în condițiile în care ponderea produselor industriei de mecanică fină a crescut cu peste 5 procente, iar aprovizionarea cu materii prime s-a situat la nivelul anului trecut.

Realizările obținute sînt, înainte de toate, rezultatul pregătirii temeinice a producției anului 1983, încă din anul trecut, pornind de la aprovizionarea tehnico-materială și pînă la soluționarea problemelor legate de desfacerea produselor. Astfel, **fundamentarea planului de producție pe acest an a ținut seama în mai mare măsură de nevoile imediate și de perspectivă ale economiei naționale, precum și de contractele economice ferme încheiate cu diverși beneficiari.** Aceasta a făcut posibilă pregătirea în cele mai mici amănunte a fabricației (asigurarea bazei materiale necesare, lansarea în timp optim a comenzilor în producție, programarea rațională și urmărirea fluxului tehnologic), cu efecte favorabile în

ce privește realizarea ritmică și de calitate a producției fizice, reducerea costurilor și sporirea eficienței economice.

Totodată, nevoia de adaptare la cerințele pieței a făcut ca, atît în 1982 cît și în acest an, **profilul de fabricație al întreprinderii să cunoască profunde mutații calitative**, în sensul asimilării în producție într-un timp relativ scurt (2-5 luni) a unor sortimente noi solicitate de beneficiari (cablu cu role cu liant galvanic pentru debitarea blocurilor de marmură și granit, molete cu liant galvanic și molete cu liant metalic pen-

trecut — introducerea de noi soluții constructive, tehnologice, și de control, modernizarea unor tehnologii, acordarea asistenței tehnice celor mai tineri muncitori, etc. — s-a trecut la accentuarea în mai mare măsură a nivelului calitativ al diferitelor produse, a caracteristicilor lor tehnico-funcționale, în condițiile sporirii eficienței lor la beneficiari. Efectele imediate s-au concretizat în **diminuarea reclamațiilor** cu privire la calitatea produselor livrate, onorarea la termenele fixate și în unele cazuri chiar în devans a solicitărilor beneficiarilor, cu întregul sortiment de produse contractate; în realizarea unor economii însemnate de materii prime, materiale și combustibil.

● **Reducerea termenului de asimilare a produselor noi de la 1-2 ani la 3-6 luni**

● **Ridicarea gradului de valorificare a materiei prime**

● **Programarea pe loturi și grupe de familii a producției — la baza sporirii productivității muncii**

● **Întărirea relațiilor cu colaboratorii — o cerință prioritară**

● **Atenție sporită lărgirii exportului**

tru profilarea pietrelor abrazive, filiere din cabluri metalice sinterizate pentru tras sîrmă cord, integrator mecanic pentru sisteme pneumatice și reglare analogică etc.). Se apreciază chiar că, la sfîrșitul acestui an, **ponderea produselor noi și reproiectate în totalul producției marfă să reprezinte 41,7 de procente, în condițiile în care această acțiune va determina și o reducere a importurilor cu peste 250 milioane lei.** În acest sens, există programe concrete atît la nivelul întreprinderii, cît și al secțiilor și atelierelor de producție pentru asimilarea și modernizarea acelor produse care să conducă la diminuarea consumurilor de metal și energie, paralel cu reducerea importurilor.

O mențiune specială se impune a fi făcută în legătură cu **calitatea sortimentelor noi asimilate sau a celor reproiectate.** Aceasta deoarece analizele efectuate au scos în evidență grija permanentă a întregului colectiv pentru menținerea unui nivel ridicat al calității produselor și chiar îmbunătățirea acestuia. Astfel, pe baza rezervelor depistate la nivelul unității în anul

EVIDENT, aceste realizări, așa cum a demonstrat practica economică, nu ating în toate cazurile nivelul maxim al posibilităților tehnico-organizatorice de care dispune acest colectiv. Procentele de realizare și depășire a indicatorilor de plan, în special a celor fizici, puteau fi și mai mari dacă o serie de neajunsuri, parte din ele manifestate și în anul trecut, ar fi fost mai rapid înlăturate. În primul rînd, este vorba de menținerea încă în fabricație a unei eterogenități de produse care, deși necesare pentru economia națională, îngreunează mult continuitatea producției, utilizarea la parametri ridicați a capacităților de producție. Fără îndoială că modificările rapide în structura cererii de produse de mecanică fină impun asimilarea și realizarea în termene scurte a unei multitudini de produse. Totuși, s-ar fi impus în mai mare măsură și aici adîncirea specializării dacă nu pe produse cel puțin pe familii de produse și în cadrul acestora creșterea gradului de modulizare a producției. Aceasta ar fi

Producția fizică:	111,1
— produse ale industriei de mecanică fină	111,5
— unelte și scule de mînă	100,4
— ansamble, accesorii, mașini-unelte	101,6
Producția marfă	102,7
Producția netă	107,2
Productivitatea muncii	105,4
Beneficiul	105,4

condus pe de o parte la o mai mare stabilitate a producției, iar pe de altă parte la o mai rapidă adaptabilitate la solicitările diferiților beneficiari.

O serie de greutăți în îndeplinirea prevederilor planului și promovarea, în mai mare măsură, a unor sortimente s-au datorat și muncii mai puțin susținute de lărgire a exportului, cu tot

caracterul prioritar al acestei acțiuni (până în prezent sînt încheiate contracte pentru export pe 1983 în proporție de 35 la sută). Desigur, o parte de vină o poartă întreprinderile specializate I.C.E. „Tehnimportexport” și I.C.E. „Mașiniimportexport”, care nu au reușit pînă în prezent să contracteze în întregime fondul de marfă planificat pentru acest an. Dar tot atît de adevărat este și faptul că nici întreprinderea în cauză nu a acționat cu fermitate pentru cunoașterea în devans a solicitărilor de pe piața externă, nu a venit mai devreme cu propuneri noi de sortimente pe care unitățile de comerț exterior să le promoveze în activitatea contractuală etc. O asemenea stare de lucruri va trebui să constituie unul din subiectele analizei factorilor de conducere ai întreprinderii, stabilind cu acest prilej măsuri concrete, eficiente de redresare a situației, de promovare mai activă a exportului.

Deși baza materială a fost asigurată în cea mai mare parte, totuși există încă unele dificultăți generate de unitățile colaboratoare. Astfel, întreprinderea „Neferal” nu a onorat în întregime contractul privind livrarea pulberilor din carburi metalice, întreprinderea „1 Mai” - Ploiești nu a livrat cantitățile necesare de piese brut turnate necesare fabricării de cuțite de mineri etc. Pe aceeași coordonată se mai pot da și alte exemple. Important este ca în perioada imediat următoare neajunsurile respective, precum și altele invitate în mecanismul de aprovizionare-

desfacere, să fie cît mai grabnic lichidate, termenele de livrare respectate, cantitățile planificate onorate în întregime.

PALETA LARGĂ a preocupărilor întreprinderii pe linia realizării planului fizic impune, fără doar și poate, în fiecare etapă, reanalizarea condițiilor concrete de fabricație, depistarea rezervelor de sporire a producției la fiecare secție și loc de muncă în parte, în așa fel încît rezultatele economice să fie superioare prevederilor. Dintre acestea un loc aparte îl ocupă acțiunile întreprinse pe linia **promovării mai susținute a progresului tehnic, introducerii de noi tehnologii**, care să asigure condițiile necesare diversificării gamei sortimentale realizate și reducerii consumurilor materiale.

Studiile întreprinse de specialiștii întreprinderii au reliefat că, în acest domeniu, se poate acționa cel mai eficient pentru creșterea producției și sporirea eficienței economice. Pe lângă tehnologiile avansate promovate în prezent în procesele de fabricație (prelucrarea elementelor din carburi metalice sinterizate pentru ștanțe și matrițe, ștanțarea de precizie pentru profile cu secțiuni subțiri, turnarea de precizie a corpurilor de la alezometre etc.), cercetătorii și specialiștii au pus la punct alte două noi tehnologii; cea de realizare a microcapsulelor pentru presostat și termostate destinate aparatului de uz casnic (care va intra în funcțiune în semestrul II a.c.), precum și cea

de lepuire mecanică a suprafețelor de măsurare la aparatele de înaltă precizie, care va determina printre altele o creștere cu 5 procente a productivității muncii.

Pe de altă parte, rezerve mari au fost depistate și vor fi puse în valoare în ce privește **folosirea mai eficientă a bazei energice și de materii prime proprii**. În perioada imediat următoare se va trece la folosirea pe scară industrială a energiei solare pentru prepararea apei calde menajere la sectoarele 1 și 2, la revizuirea liniei de tratament termic sub presiune controlată, la optimizarea folosirii generatorului de hidrogen în funcție de necesitățile producției etc. Toate măsurile întreprinse în acest scop vor avea ca efect final o economie de 520 tcc și aproape 200 MWh energie electrică, față de consumurile normale.

La nivelul întreprinderii sînt stabilite, pe baza analizelor efectuate, și alte programe prioritare privind creșterea productivității muncii, valorificarea în mai mare măsură a resurselor re folosibile, perfecționarea pregătirii profesionale a cadrelor etc. și care, aplicate integral și în termenele planificate, vor conduce la realizarea în întregime a prevederilor de plan pe 1983, la asigurarea condițiilor necesare desfășurării dinamice a producției și în anii următori.

Viorica BORDEIANU
Corneliu BĂRNEA

Un moment remarcabil în evoluția ascendentă a tradiționalelor relații de prietenie și colaborare multilaterală româno-chineze

(Urmare din pag. 3)

toate fronturile construcției socialiste, pe linia înfăptuirii politicii trasate de Congresul al XII-lea al P.C. Chinez, pentru transformarea țării într-un puternic stat socialist, cu o agricultură, industrie și știință moderne, cu un nivel de trai tot mai ridicat.

Ținînd seama de necesitatea valorificării eficiente a posibilităților sporite pe care le creează potențialul economic în creștere al celor două țări socialiste, convorbirile purtate — în spiritul înțelegerilor la cel mai înalt nivel româno-chineze, al prevederilor Acordului de colaborare economică și tehnică pe termen lung și ale celorlalte documente existente — au condus la stabilirea unor direcții ale dezvoltării colaborării economice și tehnico-științifice, ale cooperării și specializării în producție, în domenii importante ale economiei naționale ale României și Chinei. Convorbirile au reliefat de asemenea dorința celor două părți de a-și extinde relațiile bilaterale în domeniile științei și culturii, învățămîntului, sănătății, sportului, turismului, și în alte sectoare de activitate, în vederea unei mai bune cunoașteri reciproce și a întăririi prieteniei dintre cele două popoare.

Convorbirile oficiale dintre cei doi conducători de partid au permis de asemenea efectuarea unui larg schimb de păreri cu privire la problemele internaționale actuale, la căile întăririi

colaborării și conlucrării partidelor și țărilor noastre pe arena mondială. Cele două părți au relevat cu satisfacție identitatea sau apropierea punctelor de vedere în principalele probleme internaționale abordate, reliefîndu-se că pe această bază și pînă acum partidele și popoarele români și chinezi au colaborat activ, de-a lungul anilor, pentru soluționarea constructivă a multor probleme internaționale complexe.

Reține atenția în acest context sublinierea — și de această dată — a voinței celor două partide de a conlucra pentru realizarea unei colaborări noi în mișcarea revoluționară, între partidele comuniste și muncitorești, pentru o nouă unitate, bazată pe deplina egalitate, pe independența fiecărui partid, pe respectarea politicii și dreptului fiecărui partid de a-și elabora de sine stătător linia politică, în concordanță cu condițiile concrete în care își desfășoară activitatea. În acest spirit a fost exprimată hotărîrea celor două țări și partide de a acționa, împreună cu toate forțele democratice și progresiste, pentru oprirea cursului periculos al evenimentelor spre confruntare și război, stingerea focarelor de conflicte și soluționarea prin mijloace pașnice, prin tratative, a diferendelor dintre state, pentru dezarmare, în primul rînd dezarmare nucleară, pentru destindere și securitate în lume, pentru lichidarea subdezvoltării și instaurarea unei noi ordini economice mondiale, pentru a asigura popoarelor pacea și independența, dezvoltarea liberă a fiecărei națiuni pe calea progresului economic și social, a bunăstării și civilizației.

Nouă și valoroasă contribuție la întărirea prieteniei și intensificarea colaborării multilaterale dintre Partidul Comunist Român și Partidul Comunist Chinez, dintre Republica Socialistă România și Republica Populară Chineză, atît pe plan bilateral, cît și pe arena internațională, rezultatele rodnice ale dialogului la nivel înalt româno-chinez, concluziile și înțelegerile stabilite corespund nu numai intereselor ambelor popoare, ci și intereselor cauzei generale a socialismului, a afirmării politicii de independență, colaborare și pace în lume.

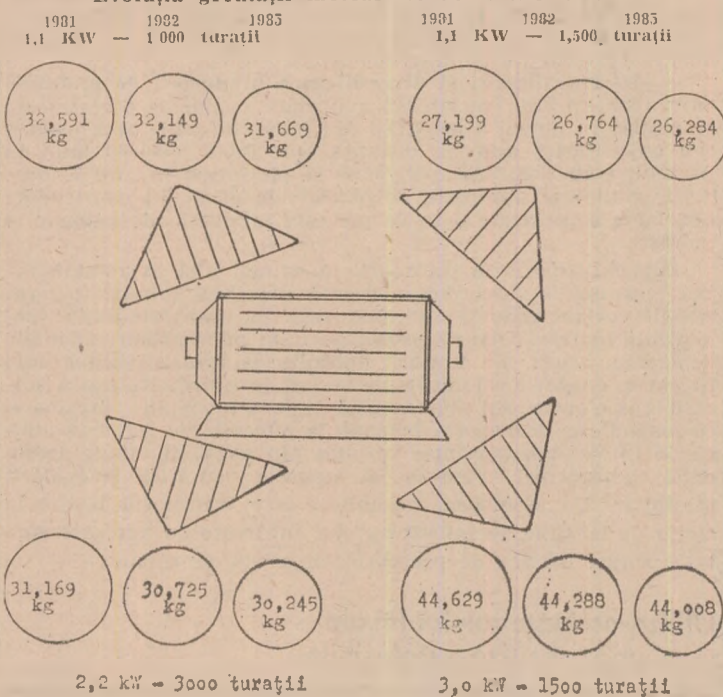
REDUCEREA CONSUMURILOR MATERIALE ȘI ENERGETICE — LA BAZA DIMINUĂRII COSTURILOR DE PRODUCȚIE

AȚIUNIND în lumina exigențelor privitoare la reducerea costurilor pe unitatea de produs colectivele de oameni ai muncii din industria brașoveană și-au sporit preocupările pentru gospodărirea rațională a resurselor materiale și energetice, promovarea de tehnologii avansate, modernizarea și înnoirea producției.

Modernizarea și înnoirea producției

ÎN SCOPUL reducerii consumurilor materiale o atenție majoră a fost acordată realizării unor produse noi, modernizate, cu gabarite și consumuri materiale reduse. În 1982 ponderea produselor noi și re-proiectate, la nivelul județului, a fost de 31% față de 26% planificat, iar pentru acest an s-a prevăzut prin plan să ajungă la 35%. Prin asimilarea, de exemplu, a noilor motoare pentru tractoare din gama D 111 — D 121 s-a redus greutatea specifică cu 4 pină la 8 kg pe fiecare produs în parte; motorul de 205 kW cu 6 cilindri în linie dreaptă (fabricat la „Electroprecizia“-Săcele), pe lângă performanțele tehnice superioare, are și un gabarit mai redus cu 1,8 kg metal pe fiecare bucată (graficul).

Evoluția greutății motoarelor asincrone în anii

În această acțiune de o deosebită eficiență s-a dovedit extinderea analizei valorii. La întreprinderea „Electroprecizia“-Săcele, prin analiza valorii la distribuitorul 8 D4 s-a obținut de fapt un nou produs, distribuitorul 3231; cheltuielile directe la acest produs s-au redus cu 644 700 lei/an (ca urmare a diminuării costurilor la 16 din funcțiile produsului). De asemenea, prin modernizarea tuturor tipurilor de biciclete (fiecare componentă a fost analizată și definită), întreprinderea „6 Martie“-Zărnești a reușit în prezent să sporească gradul de rentabilitate a fabricației la 5% față de numai 2,9% în anul precedent. Aceasta ca urmare a folosirii pe scară largă a înlocuitorilor de metal și îmbunătățirilor tehnologice. Și la Combinatul chimic Făgăraș, prin asimilarea unor segmente și robinete din teflon pentru compresoare, filtre cu sită, separatoare dinamice, pompe centrifugale AFO, rezistențe electrice pentru site moleculare

etc. s-a obținut o economie de energie și combustibil care se ridică la sute de mii lei anual.

De o deosebită eficiență s-a dovedit introducerea și generalizarea unor tehnologii noi. Extinderea, de pildă, a execuției inelelor de rulmenți prin extrudare la rece din oțelurile de cimentare, extinderea forjării combinate pe prese automate, schimbarea compresoarelor cu pistoane compresoare, nitrurarea ionică a pieselor pentru-motoare și autocamioane, execuția burghiilor prin laminarea la cald, executarea modelelor și cutiilor de miez cu rășini epoxidice de contact, turnarea pieselor din fontă cu grafit nodular, izolarea statoarelor de alternator cu folie poliestică etc. au condus la obținerea de către întreprinderile constructoare de mașini brașovene a unei economii anuale de peste 5000 tone de metal.

În acest an constructorii de tractoare brașoveni au angajat în mai mare măsură cadrele de concepție la re-proiectări constructive și tehnologice, reușind numai prin aceste acțiuni să reducă greutatea tractoarelor în medie cu 2 kg pe bucată. Totodată, prin amplificarea acțiunii de reintroducere în circuitul economic a resurselor refolosibile, circa 840 de repere se realizează în prezent din materiale refolosibile. Pe baza rezultatelor obținute s-a trecut la revizuirea constructivă și tehnologică a tuturor reperelor componente, reducerea substanțială a acaosurilor de prelucrare, a pierderilor tehnologice, în special la secțiile de prelucrare primară.

Autogestiunea — factor stimulator în gospodărirea resurselor

ÎN BUNA GOSPODĂRIRE a mijloacelor materiale s-a dovedit deosebit de eficientă extinderea autogestiunii pe secții. În majoritatea întreprinderilor brașovene consumurile pe unitatea de produs se urmăresc în secții cu ajutorul calculatorului electronic. La fiecare material se evidențiază consumurile prin „fișe limită“ și abaterile se supun analizei colectivelor de muncă. În cazul cheltuielilor indirecte se stabilesc plafoane prin „bugete de secții“, cointeresându-se în acest fel fiecare microcolectiv în reducerea cheltuielilor cu întreținerea și repararea mașinilor, SDV-urilor și altor materiale. La întreprinderea „6 Martie“-Zărnești, de pildă, se aplică cu succes metoda costurilor normale pe fiecare reper și produs. Abaterile sînt cunoscute cu promptitudine cu ajutorul calculatorului electronic pe locuri de muncă și cauze și se pot lua măsuri tehnice și organizatorice de stopare a lor. Metoda s-a dovedit deosebit de eficientă pentru că abaterile se depistează în momentul lansării produsului și deci se pot preîntîmpina efectele nedorite din postcalcul.

La reducerea cheltuielilor materiale o importantă contribuție o aduce și restrîngerea cooperărilor neeficiente. Așa, de pildă, la nivelul Centralei industriale de autovehicule pentru transport s-a decis preluarea de către întreprinderea de autocamioane a arborilor cotiți ce se executau de către întreprinderea de utilaje chimice și foraje Rm. Vilcea, precum și a levierelor executate de întreprinderea de piese auto Iași.

Acțiunile și măsurile întreprinse pe linia economisirii materiilor prime, materialelor, combustibilului și energiei au influențat în mod direct costurile de producție, care au fost cu 6,7 lei mai mici la 1000 lei producție marfă decît s-a prevăzut prin planul trimestrului I 1983, iar cele materiale cu 4,1 lei mai mici, cu consecințe pozitive asupra producției nete, care a fost depășită pe trimestrul I cu 203,4 milioane lei, iar producția marfă vîndută și încasată a aproape un miliard lei. Rezultate bune s-au obținut și la ceilalți indicatori de eficiență; productivita-

I. OLTEANU
Z. FOKT
Brașov

(Continuare în pag. 5)

Experiențe în actualitate

Construcții de locuințe funcționale — realizate la termen, cu costuri reduse

ÎN CADRUL politicii generale a partidului și statului nostru, o atenție deosebită se acordă realizării programelor de construcții de locuințe și social-culturale. În anii socialismului au fost înălțate în toate orașele și satele țării construcții durabile, care au permis mutarea în locuințe noi a milioane de oameni ai muncii.

Pentru realizarea programelor de construcții de locuințe și edificii social-culturale, în fiecare județ al patriei, au fost organizate întreprinderi de specialitate, subordonate consiliilor populare. În acest număr al revistei prezentăm experiența Trustului de construcții din județul Bacău, a cărui activitate se detașează prin organizare superioară și tehnologii avansate utilizate, ceea ce permite reducerea termenelor de execuție și a costurilor.

Dimensiuni ale valorificării efortului propriu

INFIINȚAT în urmă cu peste 30 de ani, Trustul de construcții Bacău are o importantă contribuție la dezvoltarea construcției de locuințe în județul Bacău și în județele limitrofe. Numai în ultimul cincinal, unitățile de construcții ale trustului au realizat peste 23 700 apartamente, modernizând aspectul edililor al municipiului Bacău și dînd o nouă față unor vechi Țirgușoare patriarhale — Buhuși, Comănești, Moinești, Onești și altele. Succesele obținute în cincinalul trecut i-au adus Trustului de construcții Bacău înalta distincție de stat Ordinul Muncii clasa a II-a.

În cel de-al doilea an al actualului cincinal realizările colectivului au fost de asemenea remarcabile, el situîndu-se pe primul loc. Trustul de construcții Bacău a devenit purtătorul Steagului Roșu și al Diplomei de onoare pe ramură, fiind distins cu Ordinul Muncii clasa I. Realizările din 1982 se materializează în îndeplinirea și depășirea unor indicatori economici de bază: producția globală de construcții-montaj planificată a fost depășită cu 7,4%, obținîndu-se un spor de producție în valoare de peste 55 milioane lei. Și în primul trimestru al acestui an unitățile trustului au reușit să înregistreze realizări deosebite: la locuințe, planul a fost îndeplinit cu o depășire de 73 apartamente. În general, se poate spune că, începînd cu primul an al actualului cincinal, Trustul de construcții Bacău a reușit să-și îmbunătățească indicatorii de eficiență economică, obținînd venituri peste cele planificate, cu cheltuieli mai mici, iar beneficiile realizate au asigurat constituirea fondurilor necesare dezvoltării economico-sociale a unității și achitării obligațiilor către bugetul de stat (graficul).

Toate aceste succese sînt rezultatul firesc al unor acumulări de ordin calitativ, dobîndite de acest colectiv de-a lungul anilor, în domeniul perfecționării activității de conducere a producției și a muncii, modernizării tehnologiilor de execuție, ridicării nivelului de pregătire profesională și întăririi spiritului de răspundere și disciplină în muncă. O eficiență deosebită au avut măsurile luate pentru:

— identificarea și punerea în valoare a unor surse de agregate (balastiere) cît mai aproape de stațiile de betoane, redu-

cîndu-se astfel distanțele de transport cu mijloace auto de la 16—18 km în 1980 la 9—12 km în 1981, 1982 și 1983. (balastierele din Radominești și Furnicari, din lunca Siretului etc.).

— reducerea distanțelor de transport auto în medie cu 40 km, prin organizarea unor depozite de zonă pe șantiere și dirijarea materialelor direct la acestea, evitîndu-se circuite de transport și manipulări costisitoare. Așa, de pildă, dacă înainte cea mai mare parte din cărămidă se aducea de la furnizori direct în depozitul central din municipiul Bacău, iar de aici se transporta cu mijloace auto la punctele de lucru, în prezent această este expedită de furnizori, pe calea ferată, la depozitele intermediare de șantier, situate la Răcăciuni, Sascut, Buhuși, Berheci, Dofteana, Dărmănești etc.;

— creșterea volumului transportului de materiale pentru șantierele de construcții, pe calea ferată (prefabricate, elemente de zidărie, agregate) de la 65% în 1980 la 80% în 1982;

— adaptarea cotelor zero ale blocurilor de locuințe la configurația terenului, în colaborare cu proiectanții, ceea ce a avut ca rezultat reducerea volumului de excavații și, implicit, a transportului de pămînt cu circa 10—15%;

— descentralizarea și diversificarea producției de prefabricate. Dacă în anii trecuți, cel mai mare volum de prefabricate se realiza în numai 5 localități din județ, de unde se transportau cu mijloace auto la distanțe apreciabile (40—60 km), în prezent, s-au organizat poligoane și platforme în alte 7 localități, mult mai apropiate de obiectivele aflate în construcție. Similar s-a procedat și în ce privește producția de betoane și mortare.

Deși mijloacele de transport nu se mai află în administrația trustului, s-a acordat o atenție deosebită folosirii lor raționale, colaborîndu-se în acest sens cu întreprinderile specializate în transporturi. Astfel, pe baza unor măsuri adoptate de comun acord, s-a urmărit optimizarea transporturilor auto în sensul creșterii volumului de materiale transportate și a evitării curselor în gol. Pe această linie s-a stabilit, bunăoară, ca mașinile ce transportă betoane la punctele de lucru să aducă, la întoarcere, pămîntul rezultat din excavații, între aceste două transporturi avînd loc și operația curățirii și spălării mașinilor. De asemenea, mașinile care transportă balast la stația de betoane, la întoarcere sînt încărcate cu agregate sortate pentru fabrica de prefabricate, aflată pe circuit.

Utilizarea materialelor locale și a unor resurse refolosibile

CA ȘI ÎN ALTE UNITĂȚI economice, în cadrul Trustului de construcții Bacău se acordă atenție sporită valorificării tuturor materialelor locale. Astfel, din apele reziduale ale Combinatului de hîrtie și celuloză Letea se recuperează fibrele de lemn, care sînt apoi folosite ca materiale izolatoare, economisindu-se betonul celular autoclavizat și alte materiale de izolație termică mult mai scumpe.

Tot ca material termoizolator se folosesc și paie rezultate din activitatea agricolă. Acestea se mineralizează cu silicați, după care din ele se confecționează saltele folosite la izolarea acoperișurilor construcțiilor agrozootehnice, obținîndu-se economii de vată minerală.

Atenție este acordată și recuperării zgurei granulate rezul-

ată din activitatea întreprinderilor metalurgice, care este utilizată atât ca agregat pentru mortare și sape, cât și ca material pentru realizarea unor tencuieli speciale la fațade. Zgura fosilă la tencuirea fațadelor înlocuiește praful de piatră care este de 15 ori mai scump, precum și o parte din oxizi care costă de 200 de ori mai mult. În planurile de viitor ale colectivului trustului se prevede și folosirea rațională a altor resurse de materiale, ca tuful vulcanic, cenușa de termocentrală, deșeurile ceramice și din beton celular autoclavizat și altele. În legătură cu aceste materiale se fac diferite testări de laborator, urmînd ca, pînă la finele acestui an, ele să fie utilizate curent pe șantiere.

Acțiuni în sprijinul sporirii productivității muncii

O PREOCUPARE de bază a colectivului de constructori băcăuani este ridicarea continuă a productivității muncii. La finele anului trecut, productivitatea muncii la producția netă a fost de 105,6%, iar pe primele trei luni din acest an de 104,6%. Această situație este explicată și prin grija colectivului pentru perfecționarea în permanență a tehnologiilor de execuție. În general, aceste tehnologii sînt comune activității organizațiilor de construcții ale consiliilor populare județene. Totuși, T.C. Bacău promovează unele soluții tehnice mai deosebite și de productivitate superioară. Una din acestea o constituie realizarea planșelor prefabricate, cu izolație înglobată, care se montează peste subsol. Spre deosebire de soluția comună — planșee din beton armat monolit peste subsol — metoda practică de T.C. Bacău aduce însemnate economii de materiale și manoperă. Tot pe această linie se înscrie și realizarea, în fabrică, a cabinelor spațiale pentru băi, a cajelor pentru lift (prefabricate pentru puțurile de la lift) etc., ca și folosirea cofrajelor modulate pentru realizarea diafragmelor de beton armat de la cota zero a blocurilor de locuințe.

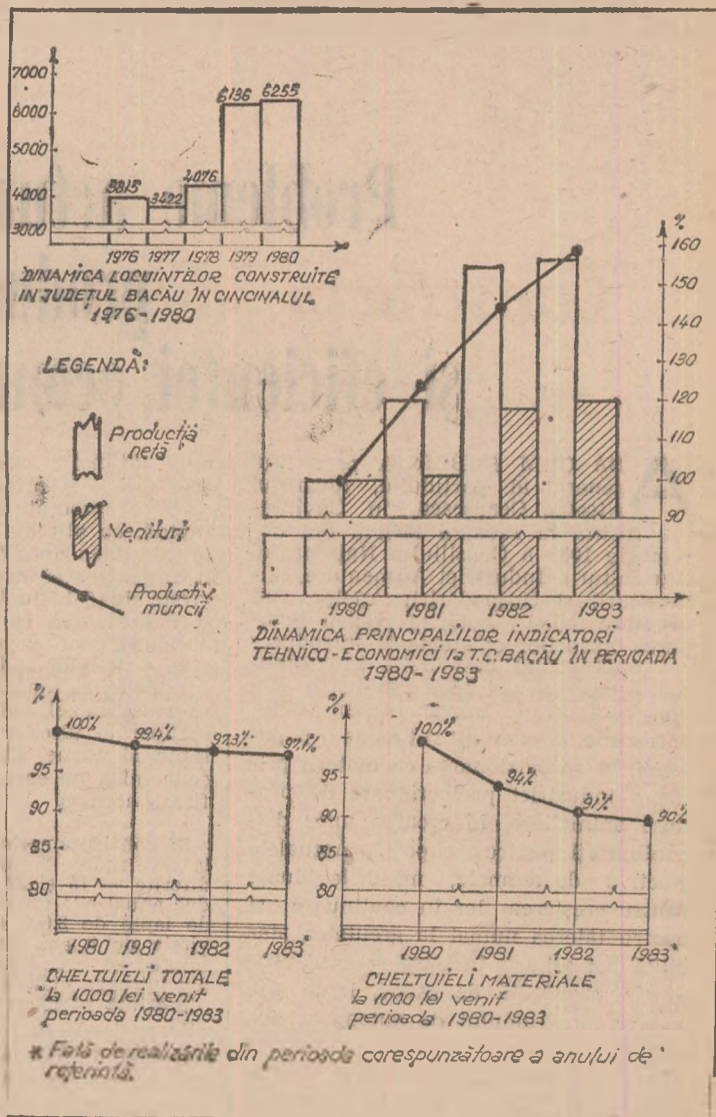
Creșterea productivității muncii este și rezultatul unor măsuri pe linia perfecționării pregătirii profesionale a cadrelor de constructori, a întăririi ordinii și disciplinei la locul de muncă. În acest sens este de menționat faptul că, la nivelul trustului, s-a organizat, într-o formă generalizată, perfecționarea pregătirii profesionale prin cursuri în afara programelor de lucru, în care au fost cuprinși muncitorii calificați pe meserii (4811 muncitori) și personalul TESA pe specialități (404 cadre).

O metodă de mare eficiență, practică de mulți ani pe șantierele trustului, este planficarea și urmărirea consumurilor de materiale și manoperă la nivelul fiecărei formații de lucru. La începerea unei lucrări, fiecare formație primește în scris de la șeful lotului un program de lucru în care sînt prevăzute, în principal, lucrarea, termenul de execuție, manopera antecalculată, consumul normat de materiale. Prevederile acestui program constituie totodată și limitele de consum pentru materiale, utilaje și manoperă, care nu pot fi depășite, ele dînd posibilitatea să se execute un control preventiv și operativ asupra realizării sarcinilor de muncă de către fiecare formație și să se descopere eventualele abateri.

Perfecționarea organizării producției și a muncii

CONCOMITENT cu preocuparea pentru îmbunătățirea tehnologiilor de execuție, la T.C. Bacău s-au obținut rezultate bune și în ce privește perfecționarea sistemului de organizare și conducere a producției și a muncii. Astfel, încă în urmă cu 15 ani, un colectiv de specialiști din cadrul trustului a elaborat un model de simulare a procesului de programare a producției și, implicit, de alocare a resurselor, cu ajutorul tehnicii electronice de calcul. De atunci și pînă în prezent, proiectul general de organizare și conducere a activității de construcții-montaj se întocmește anual și se actualizează ori de cîte ori este nevoie cu ajutorul tehnicii de calcul.

Sistemul oferă posibilitate tuturor factorilor de decizie și de execuție din cadrul unității, să cunoască, cu mult timp înainte, atît performanțele care vor fi atinse într-un sector sau altul, cît și unele strangulări care pot periclita realizarea acestora. Pe baza acestor elemente se pot preveni unele neajunsuri, adoptîndu-se operativ soluțiile adecvate. Așa, de exemplu, în urma datelor furnizate de calculatorul electronic la elaborarea proiectului general de organizare și conducere pe anul 1983, au rezultat creșteri foarte mari ale lucrărilor de zidărie și tencuieli și, implicit, a necesarului de zidari. În consecință, s-au luat măsuri atît în ce privește pregătirea cadrelor de zidari prin cursuri intensive, cît și mai buna alcătuire a structurii formațiilor de zidari.

Dacă proiectul general de organizare și conducere constituie cadrul tehnico-organizatoric al desfășurării producției pe perioade mari de timp (an, trimestru, lună), pentru reglarea operativă (zilnică) a producției și resurselor la trust se utilizează sistemul tabloului de bord, care are ca suport o rețea de informații prin radio-telefon, cu puncte de centralizare la nivelul trustului și al activităților cu pondere (stația de beton, stația de mortare, S.U.T., secția confecției metalice, depozitele centrale, atelierile de instalații).

Pentru amplificarea în continuare a rezultatelor bune obținute în realizarea planului, atît la nivelul trustului cît și al unităților din subordine, au fost stabilite programe de măsuri care orientează eforturile spre valorificarea a noi rezerve disponibile. Se au în vedere, între altele, îmbunătățirea calității prefabricatelor de beton armat prin sporirea gradului de finisaj încă în faza de poligon sau atelier, care să elimine la maximum posibil manopera suplimentară din cadrul șantiierelor; perfecționarea organizării activității formațiilor de lucru încît acestea, prin cuprinderea de diversități de lucrări, să aibă asigurată o activitate permanentă; mobilizarea largă a întregului personal în activitatea creativă, în vederea reducerii consumurilor materiale, sporirii productivității muncii, obținerii de economii bănești și materiale etc.

Avînd asigurate în continuare condiții optime de lucru, Trustul și unitățile sale productive vor acționa de așa natură încît sarcinile de plan pe acest an privind construcțiile de locuințe și social-culturale să fie realizate la termen și chiar în devans, de calitate ridicată și la costuri mai reduse față de prevederile din deviz.

Vasile INOAN

Probleme actuale ale creșterii producțiilor și eficienței economice în zootehnie

AȘA CUM SUBLINIA secretarul general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, în Cuvîntarea rostită la Plenara lărgită din decembrie 1982 a Consiliului Național al Agriculturii, Industriei Alimentare, Silviculturii și Gospodăririi Apelor, sînt necesare măsuri hotărîte pentru lichidarea lipsurilor existente și introducerea unei ordini desăvîrșite în zootehnie, sector agricol cîruia îi revin sarcini deosebit de importante în asigurarea unei alimentații raționale a populației, în aprovizionarea cu materii prime a industriei prelucrătoare de produse animaliere, în crearea unor disponibilități pentru export. Actualele efective de animale, măsurile luate pentru creșterea lor în continuare și pentru tăierea numai la greutatea stabilită pot asigura în bune condiții producția prevăzută de carne, lapte ș.a., potrivit programului de autoaprovizionare.

În cele de mai jos ne vom referi la unele posibilități, ce stau la îndemîna oricărei unități agricole, pentru îmbunătățirea randamentelor și creșterea eficienței economice în fermele de taurine.

Condiții ale creșterii eficienței economice

ELIMINAREA cauzelor care determină nivelul încă scăzut al natalității în unele ferme de vaci trebuie să constituie pentru toate cadrele de conducere, specialiștii și toți ceilalți lucrători din zootehnie o preocupare de prim ordin, natalitatea fiind unul din factorii principali pentru creșterea producției atît de lapte, cît și de carne.

Din punct de vedere tehnologic, pentru îmbunătățirea reproducției este indicat ca vițelele să fie introduse la montă începînd de la vîrsta de 15—16 luni față de 18 luni, așa cum prevăd normele.

Putem considera că **vițelele pînă la prima fătare reprezintă un volum de cheltuieli stocat**, ce urmează a fi recuperat în cea mai mare parte în perioada productivă (din producția de lapte și viței) și prin valorificarea căr-

nii, atunci cînd animalul este scos la reformă. Cu cît creșterea în greutate a vițelor este mai rapidă, cu atît ele ajung mai timpuriu la greutatea aptă de reproducție și pot fi însămînțate imediat ce au împlinit vîrsta de 15-16 luni, cînd are loc, de fapt, și maturizarea lor fiziologică. În felul acesta se poate reduce perioada de creștere a vițelor în favoarea perioadei de producție și, odată cu aceasta, se diminuează cheltuielile ce urmează a fi recuperate ulterior prin producția de lapte și carne. Calculele de eficiență economică pe care le-am efectuat confirmă aceasta.

Să considerăm, de exemplu, două vițele la care monta fecundă are loc la vîrste diferite — 15 și 27 de luni — care produc anual cite un vițel, o cantitate medie de lapte de 3000 l și se reformează la vîrsta de 8 ani. În primul caz, cînd fătarea se realizează la 24 de luni, din întreaga viață a animalului 75 la sută reprezintă perioada de producție și 25 la sută perioada de creștere; proporțiile sînt însă de 62,5 la sută și, respectiv, 37,5 la sută, în situația în care trecerea se efectuează la 36 de luni. În tabelul nr. 1 sînt prezentați cîțiva indicatori de estimare a eficienței economice pentru cele două cazuri.

Tabelul nr. 1

	Estimarea eficienței economice în creșterea și exploatarea taurinelor pentru lapte	
	monta la :	
	15 luni	27 luni
Producții pe întreaga viață productivă		
— lapte (hl)	180	150
— vițel (nr.)	6	5
Cantitatea de gunoi de grajd (t)	60	60
Cantitatea de carne după reformare (kg)	450	450
Cheltuieli (mil lei)		
— cu creșterea	7,2	10,8
— cu întreținerea	31,2	26,0

Dacă pe întreaga viață productivă a celor două vițele volumul de cheltuieli este aproximativ egal, producția totală de lapte este în favoarea montei timpurii, întrucît cheltuielile de producție (cu creșterea și întreținerea) ce revin pe un hectolitru de lapte sînt mai mici decît în cazul montelor tardive cu 32 de lei; de asemenea, pe întreaga viață productivă vițea montată la 15 luni realizează 6 produși, față de 5 în cazul montelor la 27

luni. Toate acestea sînt argumente în favoarea realizării montelor mai timpurii.

Faptul că în unele ferme procesul de reproducție este defectuos organizat rezultă și din datele prezentate în tabelul nr. 2, care se referă la activitatea unei cooperative agricole de producție din zona de sud a țării, în anul 1982. Reține atenția ponderea mare a vițelor la care monta fecundă a avut loc la vîrste înaintate, de peste 30 de luni. Aceasta a făcut ca numărul animalelor furajate fără efecte productive să insumeze 22 440 de zile furajate, adică echivalentul unor cheltuieli suplimentare anuale de peste 224 mii de lei.

Tabelul nr. 2

Structura pe grupe de vîrste a vițelor montate într-o cooperativă agricolă de producție

Grupe de vîrstă (luni)	Efectiv de vițele		Număr de zile furajate	Cheltuieli suplimentare estimate (lei)
	capete %			
18—20	2	3,92	—	—
20—25	8	15,68	1 700	17 000
25—30	2	3,92	420	4 200
30—35	19	37,27	6 460	64 000
35—40	18	35,29	10 640	106 400
peste 40	2	3,92	1 220	12 200
TOTAL	51	100,00	22 440	224 400

Posibilitățile de sporire a producției de lapte sînt legate și de structura pe categorii a efectivului de animale din fermă. La o pondere redusă a efectivului matcă în totalul efectivului de animale corespund rezultate tehnico-economice mai puțin favorabile. În foarte multe situații concrete, ponderea efectivului de vaci înregistrează mărimi reduse.

De aceea, de o însemnătate deosebită este stabilirea unei **structuri optime** a efectivului de taurine din ferme, și în mod deosebit a procentului vacilor de lapte. Raționalitatea acestei orientări își are explicația în faptul că, menținînd constante resursele de producție-furaje, construcții, utilaje etc. — precum și randamentul animalelor, volumul producției de lapte va depinde de ponderea vacilor de lapte în efectivul de taurine. (În diverse țări cu o zootehnie dezvoltată se urmărește stabilizarea structurii efectivului de taurine, în cadrul căreia vacile de lapte reprezintă 55—65 la sută). Pe de altă parte,

creșterea ponderii vacilor de lapte în efectiv contribuie și la o sporire a producției de carne, ca urmare a numărului crescut de produși obținuți.

Referitor la perioada de exploatare a vacilor de lapte, se impune a fi făcută o distincție între **durata potențială și cea economică**. Este anormal să menținem în efectiv animalele neproductive sau cu producții mici. După calculele noastre, pentru întreținerea unei vaci se cheltuiesc pe lună aproximativ 400 lei. Într-un efectiv în care există animale neproductive, aceste cheltuieli nu-și găsesc nici o justificare, ele grevind asupra rezultatelor economice ale fermelor.

Efectuarea montelor timpurii la vițele, cu efecte economice pozitive evidențiate, este posibilă numai dacă se asigură condiții optime de creștere a acestora, astfel încât pînă la maturizarea fiziologică să se înregistreze un spor mediu pe zi furajată de peste 700 grame.

La vacile de lapte se impune o sporire a eforturilor în direcția creșterii acestui indicator. În practica creșterii și exploatarea vacilor de lapte în evidențele economice nu se **nominalizează separat natalitatea la vaci și cea de la juninci**, ceea ce, după părerea noastră dă o imagine mai puțin veridică asupra acțiunilor de îmbunătățire a natalității, indicele mediu rezultat fiind în bună parte influențat de ponderea junincilor în totalul efectivului matcă; la o pondere mare, indicele de natalitate are valori ridicate și invers.

Tehnologia întreținerii vacilor de lapte cuprinde elemente asupra cărora este necesar să se acționeze în direcția mării eficienței economice. Astfel, orice crescător de animale trebuie să urmărească **scurtarea intervalului dintre două fătări consecutive**, așa încât să se poată obține de la fiecare vacă, în fiecare an, un vițel, cu influențe deosebit de favorabile în producțiile de lapte și carne.

Acest factor influențează și costul de producție al unui hectolitru de lapte. Astfel, dirijind procesul de reproducție în sensul creșterii natalității, se poate reduce substanțial costul de producție al laptelui (cu pînă la 20 la sută).

O cale importantă de creștere a producției de lapte și a eficienței economice este și **respectarea duratei normale de lactație**. Această durată nu trebuie să depășească 300—305 zile, cu respectarea unui repaus mamă de aproximativ 60 de zile. Asigurarea unui interval normal de timp între fătare și instalarea următoarei gestații, care să nu depășească 2—3 luni, constituie una din căile principale de sporire a eficienței procesului de reproducție a vacilor de lapte. Dacă această durată de timp este depășită, atunci avem o eficiență negativă, în sensul că nu se mai obține produsul (vițelul) într-un an și se dereglează procesul reproducției, ceea ce în final influențează nivelul randamentului mediu de lapte.

După calculele noastre există o relație strînsă între procentul de natalitate

și randamentul mediu pe vacă furajată. Considerînd randamentul mediu pe o lactație de 3500 litri/vacă, influența natalității la o fermă de 600 capete de vaci se caracterizează prin datele menționate în tabelul nr. 3.

Tabelul nr. 3

Corelația dintre procentul de natalitate și randamentul mediu pe animal într-o fermă de 600 vaci

Natalitate %	Randament mediu (litri lapte/vacă furajată)	Producția totală de lapte pe fermă (hl)	Număr de vițel obținut
70	2450	14700	129
75	2625	15750	150
80	2800	16800	430
85	2975	17850	510
90	3150	18900	540
95	3325	19950	570

Se observă că prin creșterea procentului de natalitate de la 70 la 95 la sută, randamentul mediu sporește cu 875 litri, ceea ce contribuie la un spor total de 5250 hl pe întreaga fermă; concomitent, numărul de produși crește cu 150 capete, ceea ce înseamnă, de fapt, un potențial pentru o producție de aproximativ 60 tone de carne.

Predicția calculată de noi demonstrează **necesitatea și posibilitatea creșterii rentabilității** în acest important sector de activitate.

Relația furajare — producție — rentabilitate

ÎN OPINIA NOASTRĂ, în cazul în care se realizează o furajare diferențiată în funcție de randamentul mediu și starea fiziologică a animalelor, costurile totale pe fermă nu pot fi la un nivel constant, iar rezultatul financiar total nu poate evolua în același raport cu îmbunătățirea natalității.

Se știe că perioada de gestație a unei vaci este de 280 de zile și că în 85 de zile este posibilă instalarea unei noi gestații. Deci, în mod normal, într-un an de zile, vaca se află în lactație o perioadă de 305 zile și 60 de zile în repaus.

Fiecare vacă are o anumită curbă de lactație de la care în primele 4 luni se obține circa 60% din producția potențială, urmînd apoi o evoluție descrescătoare. Este natural, deci, să acceptăm ca rațiile furajare trebuie astfel alcătuite încît să corespundă potențialului productiv din fiecare lună de lactație.

Exprîmată valoric, curba producției are forma unei parabole asimetrice, asemănătoare cu cea a costurilor, diferența constînd doar în nivelul amplitudinii. Astfel, producția de lapte după 120 zile descrește mai rapid decît costurile de producție, așa încît începînd cu a 8-a lună de lactație valoarea producției este egală cu nivelul costurilor. Din acest moment (adică în ultimele două luni ale lactației tehnologice) producția de lapte se obține cu rezultate economice negative și **orice lactație prelungită este neeficientă**.

Rezultă că, de fapt, un ciclu de producție începe cu perioada de pregătire a

noi lactații (cînd are loc și repausul mamă) și se sfîrșește cu încheierea lactației tehnologice (305 zile), cînd se reia un nou ciclu de producție.

Atît curba valorii producției de lapte, cît și cea a costului de producție nu urmează deci aceeași evoluție, intrucît costurile cu furajarea — care reprezintă 65 la sută din totalul costurilor de producție — sînt determinate de rația pentru întreținerea funcțiilor vitale (stabilită în funcție de greutatea animalului) și rația pentru producție (stabilită în raport cu nivelul producției și starea fiziologică). Partea din rație care contribuie la întreținerea funcțiilor vitale rămîne constantă la orice variație a producției de lapte.

În situația în care o nouă gestație nu se instalează în cel mult 85 de zile de la fătare, există două posibilități: fie că are loc intreruperea lactației la 305 zile de la ultima fătare, după care se efectuează cheltuieli fără nici un corespondent în producție; fie că se prelungește perioada de lactație cu costuri care depășesc din cîin ce mai mult valoarea producției obținute. Atunci, rezultatul financiar pozitiv pe un ciclu de producție se diminuează cu diferența dintre costurile și preturile de producție din perioada cînd lactația a fost prelungită.

Studiul pe care l-am efectuat în cooperativa agricolă de producție la care ne-am referit mai sus ne-au permis să determinăm factorii ce influențează menținerea unei natalități scăzute. Dintre aceștia, pe primul loc se situează **modul nesatisfăcător de furajare** (după determinările noastre — 60 la sută din total). În ordine descrescînd urmează: nivelul de pregătire și calificare a personalului care execută operația de însămințare (14 la sută), modul de conducere și organizarea procesului de reproducție (10 la sută), nerespectarea momentului optim de însămințare a animalelor (7 la sută), alți factori neidentificați (5 la sută), calitatea slabă a materialului seminal (4 la sută).

Se observă că 95 la sută din cauzele infecundității la vaci pot fi înlăturate. Între acestea ponderea cea mai mare o dețin carențele în furajare. Folosirea unei alimentații neraționale are influență negativă asupra fecundității și prolificității vacilor.

Obținerea unor rezultate economice favorabile în creșterea vacilor de lapte presupune și rezolvarea unor probleme legate de: realizarea unor furaje cu un conținut cit mai mare de unități nutritive și proteină brută digestibilă; introducerea în furajare a unor nutrețuri grosiere supuse în prealabil proceselor tehnologice de tocarea, melasare și drojduire, în vederea ridicării valorii nutritive și a indicelui de digestibilitate; administrarea unor rații furajare echilibrate și diferențiate în funcție de producția și starea fiziologică a fiecărui animal.

Toate aceste măsuri contribuie la realizarea unor indici ridicați de natalitate la vacile de lapte, parametru economic pentru care crescătorii de animale încasează importante venituri suplimentare.

Importante stimulente pentru producători

PORNIND de la aplicarea consecvență a principiilor eticii și echității socialiste, Decretul nr. 95/1983 al Consiliului de Stat stimulează realizarea unor producții zootehnice sporite, recompensate prin obținerea unor venituri suplimentare. Producătorii agricoli beneficiază — în afara prețurilor de producție, de contractare și de achiziție — de sporuri de preț și prime. Astfel, pentru animalele livrate în perioada 1 decembrie — 30 aprilie, la greutatea de peste 400 kg în viu, se acordă un spor de preț de 0,50 lei/kg. Producătorii individuali vor primi pentru fiecare vițel îngrijit pe o perioadă de cel puțin 6 luni, contractat la fondul de stat, menținut pentru reproducție sau, după caz, pentru muncă, o primă de peste 400 de lei.

O măsură deosebit de importantă este aceea că **unitățile agricole socialiste care realizează 85 la sută din indicii de natalitate planificați pe județe li se acordă o primă de 400 de lei pentru fiecare vițel obținut și îngrijit pe o perioadă de cel puțin 6 luni.** Din această primă se atribuie — pentru fiecare vițel — 100 de lei îngrijitorului și cîte 5 lei operatorului însămințător, șeful de fermă și medicului veterinar sau, după caz, tehnicianului veterinar al

fermei. Conform acestor reglementări, unităților agricole socialiste care depășesc indicii de natalitate planificați pe județe li se acordă, în plus față de prima prevăzută, cîte 100 de lei pentru fiecare vițel obținut peste acești indici și îngrijit pe o perioadă de cel puțin 6 luni. Din această primă, o parte importantă se acordă îngrijitorului de animale. De asemenea, unitățile agricole socialiste, precum și producătorii individuali primesc în plus o primă de 100 lei pentru fiecare vițel sănătos obținut de la juninci.

Aceste măsuri contribuie la cointeresarea în mai mare măsură a unităților agricole socialiste ca și a producătorilor individuali din zonele de deal-munte și în sporirea producției de lapte și a eficienței economice.

De exemplu o fermă de vaci de lapte de 600 de capete care, în condițiile realizării unui indice de natalitate de 85 la sută din mărimea indicelui planificat pe județ, realizează 433 de viței de la vaci și juninci, obține o primă totală de 184,6 mii de lei, sumă din care se acordă stimulente materiale anuale personalului muncitor: 1 276 lei — îngrijitorului de vaci, 2 165 lei — operatorului însămințător, 2 165 lei — șefului de fermă, 2 165 lei — medicului veterinar sau tehnicianului veterinar de fermă sau, după caz, de circumscripție. Toate aceste stimulente individuale reprezintă aproximativ 24 la sută din prima cuvenită unității agricole.

Noile reglementări creează avantaje substanțiale unităților agricole și perso-

nalului muncitor și în condițiile depășirii indicelui de natalitate planificat pe județ.

Bunaoară, considerînd aceeași fermă la care se depășește cu 5 la sută indicele prevăzut pe județ, numărul produșilor realizați este cu 107 capete mai mare. Ca urmare cunoscînd primei cuvenite unității agricole este de 230,4 mii de lei, ceea ce înseamnă un plus de 45,8 mii lei față de situația realizării a 85 la sută din indicele planificat pe județ. Sumele suplimentare cuvenite anual vor fi de: 1 728 lei pentru îngrijitorul de vaci, 2 280 lei pentru operatorul însămințător, 2 280 lei pentru șeful de fermă, ca și pentru medicul veterinar sau tehnicianul veterinar. Aceste stimulente ajung să reprezinte 24,2 la sută din cunoscînd anual al primei cuvenite unității zootehnice.

Desigur că sporirea cointeresării materiale și a veniturilor celor care lucrează în domeniul creșterii și exploațiilor taurinelor pentru lapte va contribui la o mai mare stabilitate a forței de muncă, la creșterea calificării acesteia, la o participare cantitativ și calitativ mai mare a ei la muncă, ceea ce va avea implicații în obținerea unor producții suplimentare și în ridicarea nivelului de trai al țărănimii.

Ion ZOICAN

director în Ministerul
Agriculturii și Industriei
Alimentare

Reducerea consumurilor materiale și energetice

(Urmare din pag 6)

tea muncii 102,3%, respectiv 638 lei/lucrător, beneficiile din industrie 118,6%, respectiv o depășire de 201,5 milioane lei.

În același timp, acțiunea de diminuare a costurilor este însoțită de atragerea în circuitul economic și **valorificarea superioară a resurselor refolosibile.** Importanța acestei acțiuni este cu atât mai mare cu cît ponderea materialelor refolosibile (oțel, fontă, cupru, aluminiu) în consumul intern de materiale este de 35—60% din consumul efectiv. Preocupări deosebite în această direcție au existat la „Hidromecanica”, unde s-au utilizat reperate rezultate din dezmembrarea turbosuplanelor vechi; la I. A. Brașov, unde 70% din șpanul rezultat din procesul de producție se refolosește în turnăria proprie etc.

O importantă contribuție la reducerea consumurilor de metal și implicit a importurilor aduce **acțiunea de recondiționare a pieselor de schimb.** Valoarea pieselor de schimb recuperate și recondiționate cu prilejul reparațiilor capitale a crescut de la 150 mil. lei în 1980 la 270 mil. lei în 1982, obținîndu-se o economie de peste 9 mii tone metal și 40 mil. lei la fondurile destinate pentru importuri. Valoarea pieselor de schimb recuperate și recondiționate pentru produsele aflate în programul curent de fabricație a crescut în 1982 la peste 100 milioane lei. Pentru acest an, volumul recondiționărilor crește cu peste 30% față de 1982, în bună măsură aprovizionarea cu piese de schimb fiind asigurată pe această cale.

Rezerve care pot fi atrase în circuitul economic

ANALIZA întreprinsă demonstrează că îndeosebi în unitățile constructoare de mașini există încă rezerve serioase în privința reducerii consumurilor, și în primul rînd la metal. Nevalorificarea acestora a determinat ca în trimestrul I, în unele întreprinderi, consumurile să fie depășite (la „Autocamioane”, „Tractorul”, întreprinderea de unelte și scule Brașov, „Electroprecizia” etc.).

Cauzele neîncadrării în nivelurile planificate ale consumurilor sînt multiple. Pe de o parte, în unele întreprinderi utilizarea de laminate supradimensionate, menținerea în fabricație a unor tehnologii depășite, cît și neîncadrarea în limitele admise de rebuturi etc. au condus la un indice de utilizare a metalului și a capacității de producție sub sarcina planificată. Pe ansamblul industriei constructoare de mașini a fost prevăzut un indice de 0,84 și s-a realizat numai 0,77. Influențe negative s-au înregistrat și datorită livrării unor profile din fontă și oțel la dimensiuni necorespunzătoare de către combinatele metalurgice.

Evident, din analiza efectuată au rezultat și alte neajunsuri, care au contribuit la depășirea unor consumuri materiale. Faptul că în unele întreprinderi eforturile pentru realizarea planului sînt dozat uniform (se creează în salturi, grosul planului fiind realizat în ultima decadă a lunii) a condus la creșterea procentului producției care a impus remanieri, deci cheltuieli suplimentare. În alte cazuri, faptul că unele obiective de investiții nu au fost racordate la termen în circuitul productiv, nu s-au realizat unele produse prevăzute pentru înlocuirea importurilor, s-au utilizat materii prime și materiale mai costisitoare, a grevat asupra nivelului cheltuielilor materiale.

Asemenea situații au făcut și fac obiectul unor analize în toate unitățile și, îndeosebi, în cele în care nivelul cheltuielilor materiale, al costurilor de producție în general depășite pe cel planificat. Ca urmare, în luna aprilie a.c. o bună parte din neajunsurile prezentate au fost eliminate, ceea ce evidențiază faptul că, atunci cînd există preocupare susținută din partea tuturor factorilor interesați, rezultatele nu se lasă așteptate.

Gospodărirea cu maximum de eficiență a materialelor prime și realizarea unor consumuri specifice competitive la toate produsele se înscriu, pentru acest an și pe întregul cincinal, ca un obiectiv primordial. Pentru aceasta este nevoie ca activitatea de reducere a consumurilor pe fiecare unitate de produs să devină în permanență o componentă principală a conducerii producției, să polarizeze preocupările organizațiilor de partid, ale consiliilor oamenilor muncii, ale întregului personal din întreprinderi, centrale, institute de cercetări și proiectare etc. Se cere înțeles mai mult ca oricînd faptul că sprijinul din afară, oricît de prompt și calificat ar fi, nu poate înlocui și nu poate asigura punerea în valoare deplină, în mod permanent, a rezervelor existente în cadrul fiecărei întreprinderi, rolul hotărîtor în acest sens revenînd colectivului de muncă din fiecare unitate.

Diversificarea și extinderea cooperării economice reciproc avantajoase cu țările în curs de dezvoltare (I)

UNA DIN PRIORITĂȚILE dezvoltării comerțului nostru exterior o constituie extinderea și diversificarea colaborării economice cu țările în curs de dezvoltare. Semnificativ în acest sens este faptul că schimburile comerciale cu aceste țări s-au dublat în ultimii cinci ani, România participând în prezent la realizarea a peste 130 de obiective economice și sociale și la peste 30 de societăți mixte de cooperare în aceste țări.

În prezent țările în curs de dezvoltare furnizează circa o treime din producția mondială de minereuri utile — dintre care la bauxită 78%, la petrol 70% (din care 57% în Orientul Mijlociu și 9% în Africa), la cositor 77%, la nichel 66%, la fosfați, mangan și cupru aproximativ 59%, la minereu de fier 42% — dar consumă numai 14—15% din producția lor proprie de minereuri.

România își permanentă legăturile economice externe cu aceste țări, ca o modalitate activă de potențare și dinamizare a eforturilor reciproce pe drumul realizării obiectivelor de progres economic pe care le împărtășesc deopotrivă, un mijloc concret prin care poate conlucra cu aceste țări în interesul și avantajul reciproc.

În primul rând, această colaborare oferă noi posibilități pentru accelerarea creșterii economice a țărilor în curs de dezvoltare, contribuind la valorificarea în folosul propriei dezvoltări a resurselor, capacităților și uriașului potențial de care ele dispun. Participarea întreprinderilor românești la acțiunile de cooperare este susținută de nivelul de dezvoltare al industriei noastre naționale, care a creat posibilitatea producerii unor utilaje de mare randament în domeniul minier, al exploărilor și exploatărilor petrolifere, al construcțiilor de mașini, exploătarilor și industrializării lemnului, în producția de îngrășăminte fosfatice, ciment, în dezvoltarea agriculturii, precum și în alte domenii de interes prioritar pentru economia țărilor partenere. În al doilea rând, întărirea colaborării economice dintre țările în curs de dezvoltare este de natură să diminueze dependența lor economică față de țările capitaliste dezvoltate și, implicit, să le reducă sensibilitatea față de fluctuațiile economiei acestor țări. Acest lucru capătă o importanță deosebită în împrejurările actuale, când posibilitățile oferite de piețele țărilor capitaliste dezvoltate s-au redus considerabil, ca urmare a crizei economice și a recrudescenței protecționismului.

În sfârșit, lipsa de progrese semnificative în negocierile internaționale vizând restructurarea radicală a relațiilor economice dintre țările dezvoltate și țările în curs de dezvoltare, și așezarea pe o bază echitabilă conform exigențelor noii ordini mondiale, reclamă, de asemenea, intensificarea colaborării economice dintre aceste țări, expresie a concepției „sprijinirii colective pe eforturile proprii”. Contribuind la reducerea și eliminarea decalajelor economice și tehnologice care despart țările în curs de dezvoltare de țările dezvoltate, la consolidarea independenței economice — și, implicit, politice — a țărilor în curs de dezvoltare, colaborarea economică a României cu aceste țări, precum și colaborarea dintre aceste din urmă țări constituie un element important al instaurării noii ordini economice internaționale.

Relațiile cu aceste țări vizează atât satisfacerea necesităților unei economii în rapidă dezvoltare cum este cea a României, care printr-un program dinamic și-a propus ca într-o perioadă relativ scurtă să treacă în rândul țărilor cu o dezvoltare medie, cât și sprijinirea eforturilor țărilor respective pentru valorificarea superioară a resurselor lor naturale, pentru făurirea și dezvoltarea unei industrii proprii și, prin aceasta, pentru întărirea independenței lor naționale.

Asigurarea în perspectivă a economiei românești cu materii prime și resurse energetice va însemna, totodată, o creștere a importului acestor materii prime care nu se găsesc sau se găsesc în cantități insuficiente în țara noastră. În acest sens, tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta, la Congresul al XII-lea al partidului, că „o extindere tot mai mare trebuie să capete cooperarea eco-

nomică și tehnico-științifică, atât pentru asigurarea pe termen lung și în condiții reciproc avantajoase a necesarului de materii prime ale economiei, cât și pentru dezvoltarea construcțiilor de mașini, în cadrul unor schimburi echivalente”.

Cu toate eforturile ce se vor depune pentru valorificarea cât mai largă a resurselor proprii de materii prime și energie, conjugate cu raționalizarea strictă a consumurilor, vor fi necesare în continuare importuri, îndeosebi de : minereu de fier, cărbuni cocsificabili, concentrate de metale neferoase, cupru, nichel, țifei, bumbac, cauciuc natural etc.

La unele materii prime de bază se prevăd creșteri importante ale importurilor în 1985 față de 1981, ca de exemplu : minereu de fier, cărbuni cocsificabili, apatită-fosforită, nichel, cupru, plumb, zinc în concentrate, cauciuc natural.

La alte materii prime, la care gradul de asigurare din resurse interne va crește în cincinalul următor, ca urmare, în principal, a punerii în funcțiune a noi capacități de producție, se prevede reducerea necesarului de import în 1985 față de 1981 (țifei, cocs de furnal, cocs de turnătorie, produse metalurgice, bioxid de titan, celuloză, piei de bovine).

În stadiul actual de desfășurare a acțiunilor de acoperire a necesarului de materii prime din import, se poate estima că prin acțiunile de cooperare s-ar putea asigura : o mare parte din importul de minereu de fier, de cupru în concentrate, de bioxid de titan, de lemn exotic pentru furnire, de fosforite și apatite, de cărbuni cocsificabili, de azbest fibră etc.

Pentru alte materii prime, cum sînt : bumbacul, cauciucul natural, țifeiul, zincul și altele, gradul de asigurare prin acțiuni de cooperare este mai redus, fiind necesare noi acțiuni de prospectare și negociere în vederea lărgirii ariei de cooperare.

În cazul minereului de fier, oferta fiind mai mare decât cererea, producătorii s-au orientat către punerea în valoare numai a zăcămintelor cunoscute și, în mod preferențial, a celor care nu necesită cheltuieli deosebite pentru lucrări de infrastructură și investiții conexe (căi de transport, porturi etc.). Pentru acoperirea necesarului de import de minereu de fier, în perioada 1981—1985 acțiunile de cooperare economică ale firmelor românești, acordurile pe termen lung și contractele pe termen lung vor contribui în mod aproximativ egal, cu circa o treime.

La finalizarea acestor acțiuni se ține seama de mărirea zăcămintului și a cheltuielilor de investiții, cele mai frecvente forme de cooperare fiind perfectarea de contracte pe termen lung de import în cadrul unor operațiuni conjugate, care să asigure plasarea de mașini și utilaje românești, executarea de lucrări de construcții, acordarea de asistență tehnică, diminuând astfel efortul valutar imediat. De exemplu : în India — livrări de grupuri energetice (de 330 și 150 MW), cooperarea în producție pentru fabricarea de utilaje metalurgice, realizarea unei linii de montaj pentru autocamioane „Roman” (livrări de CKD și SKD), livrări de îngrășăminte azotoase, ciment, rulmenți, hîrtie de ziar, mașini-unelte ; în Brazilia — acțiuni de cooperare cu întreprinderi braziliene de extracție a minereului de fier pentru construirea de capacități de pelletizare, cooperarea în fabricarea de tractoare (linii de asamblare), în asamblarea de mașini-unelte și vagoane, livrarea de utilaj petrolier, de utilaje pentru fabrici de ciment ; în Liberia — realizarea unei linii de montaj pentru autoturisme (inclusiv livrări de CKD și SKD) ; în Mauritania — construirea unei linii de montaj pentru mașini agricole ; în Algeria — construirea unei linii de montaj pentru autoturisme, cooperarea în construcția de excavatoare ; în Peru — livrări de vagoane de marfă și pasageri, locomotive electrice, autoturisme de teren ARO, troleibuze, utilaj petrolier și minier, nave mineraliere, îngrășăminte chimice ; în Venezuela — livrări de tractoare și mașini agricole mașini-unelte, utilaj petrolier, produse chimice, țesături și confecții ; în Guinea — livrări de linii de montaj pentru trac-

oare (livrări de CKD și SKD). De asemenea, participăm și la o serie de societăți mixte în țări în curs de dezvoltare, cum ar fi societatea SOMIFER din Gabon, de la care vom importa peste 500 mii tone minereu de fier anual. MIFERGUI NIMBA în Guineea (de la care vom importa minereu corespunzător oțelului de participare).

Producția mondială de metale neferoase, ca urmare a recesiunii în țările capitaliste, se caracterizează în prezent prin folosirea incompletă a capacităților de producție și prin creșterea stocurilor la majoritatea produselor, dată fiind devansarea cererii de către ofertă.

În țara noastră, dezvoltarea puternică a metalurgiei neferoase, a industriei constructoare de mașini, electrotehnică și electronică va determina o creștere continuă a necesarului de minereuri și metale neferoase. Ținând seama că producția internă a acestora, chiar în condițiile folosirii materialelor secundare și reciclării, nu acoperă decât parțial consumul intern, se estimează o creștere a necesarului din import. Contribuția activității de cooperare economică internațională la diversificarea surselor de aprovizionare cu astfel de minereuri și metale este în creștere, prin acțiuni cum sînt: societățile mixte: SOMIMA din Maroc (două zăcăminte a 500 tone minereu pe zi, cu prelucrarea pînă la faza de concentrate — instalațiile sînt în funcțiune); COEMIN din Chile, pentru valorificarea minereurilor polimetalice și de cupru (capacitate de 180 mii tone pe an), cu prelucrarea pînă la faza de concentrate, (instalația este în funcțiune); MOKAMBO din Zambia, (capacitate 1 000 tone pe zi) — aflată în faza de definitivare a cercetării zăcămintului și trecerii la investiție. Pentru asigurarea necesarului de bauxită, se are în vedere participarea țării noastre la un consorțiu internațional pentru exploatarea zăcămintelor din perimetrul Aye Koye, în Guineea.

În cazul importurilor de țitei din țările în curs de dezvoltare, țara noastră este confruntată cu o serie de probleme cum sînt: nivelul ridicat al prețurilor, distanța mare a unor surse de aprovizionare (Indonezia, Mexic ș.a.), necesitatea creării de mijloace de plată în devize libere, proliferarea sistemului acordurilor bilaterale interguvernamentale între principalele țări consumatoare și principalele țări producătoare — ceea ce determină o reducere a ofertei (de exemplu, țările membre ale O.P.E.C. solicită încheierea unor asemenea acorduri cu țările care le pot furniza tehnologie avansată pentru industrializare, produse agroalimentare etc.). În perioada pînă în 1985, în cea mai mare parte importurile de țitei ale țării noastre se vor realiza pe seama contractelor pe termen lung perfectate cu: Irak, Iran, Libia, Algeria, Kuweit, Emiratele Arabe Unite, Nigeria.

Printre principalele direcții ale unei strategii de aprovizionare în condiții de avantaj reciproc putem aminti:

- convenirea unor forme complexe de cooperare pe termen lung, care să angajeze partea română în executarea unor ample construcții și lucrări, cu livrarea de mașini, utilaje, echipament, licențe, know-how, realizarea de obiective economice importante cu plata eșalonată în țitei (de exemplu: industrializarea și urbanizarea unor regiuni cu potențial economic nevalorificat; crearea de complexe industriale etc.);

- atragerea unor mari firme în acțiuni de cooperare triunghiulară, în ideea completării ofertei, facilitării accesului și menținerii pe piețe greu accesibile;

- restructurarea și specializarea producției noastre industriale în funcție de cerințele pe termen lung ale pieței (de exemplu fabricarea de platforme pentru forajul marin);

- exporturi de mașini și utilaje sau alte grupe de mărfuri (contra țitei) prin livrări eșalonate pe termene lungi (15 ani) fără percepere de dobîndă.

În vederea acoperirii necesarului de lemn tropical au fost constituite societăți mixte cum este CAROMBOIS din Republica Centrafricană, obiective care au fost puse în funcțiune, realizîndu-se capacitățile la nivelul prevăzut în studii la majoritatea secțiilor. De asemenea, s-a realizat un combinat de industrializare a lemnului în R.P. Congo, cu plata în lemn tropical.

În cazul bumbacului, deoarece din producția internă nu se poate asigura consumul productiv intern necesarul de import va crește. O pondere importantă o dețin cantitățile de bumbac care se importă în cadrul acordurilor pe termen lung.

Totodată, în cadrul acțiunilor de cooperare menționăm pe celea cu plata și în bumbac — cum ar fi, de exemplu, instalația pentru producerea de fosfați și lucrările de cercetări geologice din Siria. Pentru lărgirea gradului de asigurare din import cu această materie primă necesară industriei noastre textile, trebuie intensificată cooperarea, utilizînd pe larg formula românească de cooperare — plata urmînd să se efectueze prin livrări de materii prime.

Pentru asigurarea necesarului intern de piei de ovine-caprine s-au perfectat acțiuni de cooperare cum sînt societatea mixtă pentru prelucrarea pieilor de ovine-caprine din India (care a atins capacitatea finală de 900 mii bucăți piei, acționarii români avînd dreptul de opțiune asupra întregii producții), contracte pe termen lung cu firme din Liban, Sudan, Siria, Pakistan, Iran, Cipru. În tratativele care se poartă pentru realizarea unor obiective industriale în Somalia, Tanzania, Bangladesh se are în vedere ca parțial plățile să fie realizate prin livrarea de piei.

Experiența ultimilor ani a evidențiat o serie de forme de cooperare practicate de țara noastră cu țările în curs de dezvoltare în domeniul aprovizionării cu materii prime, cum sînt:

- executarea de obiective industriale și agricole „la cheie” cu plata în produse rezultate din aceste obiective (pentru fosfați în Egipt și Siria, lemn tropical în Congo, bumbac în Mozambic);

- executarea de obiective industriale „la cheie” cu plata în materii prime de la alte obiective din țara parteneră (piei și bumbac din Pakistan, apatită-fosforită din Maroc, Siria);

- importul de materii prime în contra-partidă cu produse ale industriei românești, în principal produse ale industriei constructoare de mașini (minereu de fier din India și Brazilia);

- organizarea unor centre pentru achiziții și prelucrări primare, pe plan local (pentru piei în Kenya, Sudan etc.);

- executarea de lucrări de cercetare pe contul și riscul părții române; în cazul descoperirii unor zăcăminte exploatabile din punct de vedere economic, cooperarea se continuă sub diferite forme de asociere. Forma este practică, în special, în domeniul țiteiului (Libia — acțiune în derulare);

- participarea la consorții internaționale pentru exploatarea unor mari obiective pentru minereuri de fier și bauxită în Africa;

- constituirea de societăți mixte de producție și comercializare în țările partenere (minereuri și metale neferoase, lemn tropical, cauciuc natural, piei ovine-caprine, bumbac).

Societățile mixte de producție și comercializare din străinătate, la care participă întreprinderi românești în domeniile materiilor prime sînt:

- În domeniul minier sînt constituite societăți mixte din Chile, Maroc, Zambia, Tanzania, Burundi, Iran. Dintre acestea, trei sînt în producție și furnizează economiei românești concentrate de cupru și polimetalice, iar trei au realizat faza de cercetare și exploatare și se întocmesc studiile pentru trecerea la faza de investiții.

- În domeniul agrozootehnic sînt create societăți mixte în Libia, Africa Centrală, Congo, Zair și Mauritania — pescuit oceanic.

- În domeniul economiei forestiere și industriei materialelor de construcții participăm la societăți mixte în Africa Centrală, Nigeria și Liban.

- În domeniul industriei cauciucului participăm la o societate mixtă în Liberia.

- În domeniul industriei ușoare participăm la o societate mixtă în India pentru piei ovine — caprine.

Cercetările de piață efectuate de întreprinderile românești de comerț exterior într-o serie de țări în curs de dezvoltare partenere au arătat necesitatea abordării nuanțate a problemei necesarului de tehnologie pentru aceste țări.

Pornind de la obiectivele înscrise în programele de dezvoltare economică, de la particularitățile structurilor primitive (necesitatea utilizării depline a resurselor naturale ca și a forței de muncă, ponderea mică a industriei în cadrul economiei etc.), oferta de cooperare va trebui să acopere toate segmentele cererii de tehnologii, începînd cu micile ateliere și pînă la marile obiective industriale.

dr. Marcel DUHĂNEANU
dr. Dan VOICULESCU

AUTOGESTIUNEA ÎN ÎNTREPRINDERI: RĂSPUNDERI, ACȚIUNI, REZULTATE

DECIZIA ECONOMICĂ — FUNDAMENTATĂ PE INFORMAȚIE VERIDICĂ, OPERATIVĂ (II)

DEZBATERE

În numărul de față continuăm publicarea punctelor de vedere exprimate în cadrul dezbaterii organizate de Revista economică în colaborare cu Catedra de contabilitate din cadrul Academiei de Studii Economice.

Calitatea informației financiare

Conf. univ. dr. PAUL BRAN — În cadrul mecanismului economic informația financiară are un loc de primă importanță; acest loc îi este asigurat de caracterul previzional al informației financiare. Spre deosebire de informația contabilă, care este în mare parte postoperativă, informația financiară se naște odată cu hotărârile tehnice, tehnologice și economice de producție și dezvoltare sub formă de cheltuieli financiare, rezultate financiare și indicatori financiari ai eficienței economice.

Avînd această caracteristică, informația financiară are o gamă largă de utilizări în unitatea economică. În prezent, considerăm că informația financiară (și cea contabilă) nu este folosită în mod complet și eficient. Acestei informații i se atribuie doar rolul pasiv de a reflecta necesarul de fonduri și mersul realizării planului economic și financiar; chiar și acest rol pasiv este, în multe cazuri, trecut pe planul doi pentru a ascunde unele deficiențe de calitate ale activității.

După părerea noastră, **informația financiară trebuie utilizată în mod curent în acțiunea de fundamentare a deciziilor economice de producție și dezvoltare**; în cazul fiecărei decizii economice consecințele de ordin financiar trebuie să fie un element obligatoriu în nucleul fiecărui obiectiv sau soluții de ordin tehnic, tehnologic, economic, organizatoric etc., alături (și cu aceleași drepturi) de consecințele de ordin tehnic, economic, social. Concomitent cu recunoașterea acestei utilizări, informația financiară trebuie să crească calitativ și operativ, reflectînd complet consecințele de ordin financiar-valutar ce însoțesc adoptarea și realizarea unui obiectiv de producție, investiție, cercetare științifică și tehnică etc. În acest scop, întregul personal cu pregătire economică și tehnică trebuie sensibilizat în legătură cu importanța informației financiare.

Informația financiară și cea contabilă trebuie să fie utilizate în mod operativ și pentru **fundamentarea, adoptarea și realizarea hotărârilor curente de autoreglare a unității economice ca urmare a modificărilor din economie și de pe piața internațională**. După părerea noastră, nici o analiză realizată în C.O.M. și în Biroul C.O.M. nu trebuie considerată eficientă și deplină dacă nu a luat în considerare și implicațiile financiar-valutare ale hotărârilor economice și ale mersului realizării planului economic. Din constatările noastre, în puține cazuri analizele din organele de conducere colective din întreprinderi merg pînă la sesizarea și interpretarea consecințelor financiare asupra unității și asupra economiei în legătură cu obiectivele adoptate (producție, dezvoltare, restructurare de plan etc.), cît și în legătură cu unele nerealizări, apariției de imobilizări în diferitele faze ale producției, aprovizionării și desfacerii. Pentru aceste stări de lucruri vina o poartă și compartimentul financiar-contabil care nu dispune de metode rapide de obținere a informațiilor financiar-contabile sau care nu știe să valorifice suficient valoarea informativă a datelor financiar-contabile privind capacitatea de plată a întreprinderii, cheltuielile suplimentare privind imobilizările și întîzierile în producție, investiții, livrare etc.

Considerăm că este necesar ca lunar conducerea întreprinderii să realizeze o analiză a situației financiare, monetare și valutare a întreprinderii pe baza unui raport detaliat și competent înaintat de serviciile financiar și contabil; analiza va trebui să fie urmată de adoptarea de măsuri economice, tehnice, organizatorice și financiare. La aceste analize trebuie să participe în mod obligatoriu inspectorul bancar, organele de control financiar, cadre didactice care acordă asistența de specialitate etc.

Pentru a putea impune informația financiar-contabilă în deciziile de conducere, considerăm că **poziția compartimentului financiar-contabil în organigrama întreprinderii trebuie îmbunătățită**. În primul rînd, contabilul șef trebuie ridicat la nivelul directorilor adjuncți (tehnic, economic, comercial) pentru a avea un rol mai mare în adoptarea deciziilor privind **activitatea economică din unitate**. În al doilea rînd, considerăm că actuala denumire nu este corespunzătoare; acest post trebuie să fie denumit director financiar pentru a corespunde mai bine cu atribuțiile pe care le are și în prezent (de gestionare a disponibilităților financiare ale întreprinderii) și pentru a putea prelua și sarcinile ce decurg din utilizările de calitate ale informației financiar-contabile prezentate mai înainte.

Contabilitatea de gestiune internă

Conf. dr. M. RISTEA — Una din reacțiile contabilității la noile cerințe informaționale și de gestiune este și aceea a implicării ei într-o măsură mai mare în procesul de conducere internă a întreprinderii. În condițiile actuale, contabilitatea trebuie să-și asume sarcini pe linia cunoașterii și dirijării în condiții de eficiență a activităților economice și sociale desfășurate în cadrul structurilor organizatorice interne ale întreprinderii — secții, ateliere, sectoare, compartimente funcționale și locuri de muncă. Fiecare structură internă are nevoie de propriile sale informații pentru a gestiona eficient mijloacele materiale și bănești repartizate. Mai mult, aplicarea și consolidarea autogestunii economico-financiare implică judecarea activității interne a întreprinderii prin prisma criteriilor de eficiență economică. Apare în felul acesta necesitatea teoretică și practică a creării unei **contabilități de gestiune internă** orientată spre evidența, calculația și controlul în expresie valorică a activităților economice și sociale desfășurate în cadrul structurilor organizatorice ale întreprinderii, respectiv cunoașterea circuitului patrimonial intern al întreprinderii. **Instrumentele caracteristice prin care o asemenea contabilitate își realizează sarcinile asumate sînt: calculația costurilor normate, bugetul și controlul financiar preventiv**. Relația de echilibru și eficiență proprie contabilității de gestiune internă se întemeiază pe costul normat și ea este de forma: **cheltuielile efective ale structurii organizatorice interne = rezultatele economice obținute evaluate la nivelul costurilor normate ± abaterile de la costurile normate**. Determinativul **eficiență** acordat acestei relații se întemeiază pe faptul că prin funcția lor costurile normate reprezintă normative de eficiență economico-financiară privind utilizarea factorilor de producție. Orice abateri de la aceste costuri reprezintă o mărime care dezvăluie în ce măsură structurile organizatorice interne se înscriu pe traiectul dimensionat prin normativele de eficiență economico-financiară. În condițiile folosirii normativelor economico-financiare, eficiența economică se vede nu numai sub forma beneficiilor sau pierderilor aferente producției marfă vîndută și încasată, ci și sub forma abaterilor de la costurile normate ocazionate de fiecare activitate internă a întreprinderii.

Pentru activitatea financiară orice stoc creat la sfârșitul perioadei reprezintă o imobilizare de fonduri, deci o cheltuială, care în perioada următoare se transformă într-o mobilizare, deci un venit. În felul acesta calculul financiar operează cu **criteriul continuității** în delimitarea rezultatelor financiare. Potrivit acestui criteriu, orice stoc sau sold preluat de la perioada precedentă sau orice consum intermediar între structurile interne ale întreprinderii, se evaluează la nivelul costului efectiv al perioadei, respectiv al structurii organizatorice care l-a generat ca rezultat economic.

Nu același criteriu este valabil pentru conducerea economică. Aceasta operează cu un alt criteriu, și anume cel al **periodizării rezultatelor economice**. În baza acestui criteriu rezultatul economic obținut, indiferent că îl îmbracă sau nu forma de rezultat financiar, trebuie atribuit numai perioadei sau structurii interne care l-a generat. În consecință, stocurile sau soldurile perioadei precedente preluate ca efect pentru perioada curentă trebuie să fie evaluate la un preț care să nu influențeze rezultatele economice. Același criteriu de eficiență se regăsește și pentru consumurile intermediare, care se decontează, de asemenea, la un preț care să nu influențeze rezultatul unei perioade sau structurii organizatorice cu efortul altei perioade sau structurii.

În condițiile acceptării costului normat ca preț de evaluare și decontare contabilă, în gestiunea întreprinderii urmează să se efectueze calculații orientate pe produs numai pentru costurile de plan și cele normate, renunțându-se la calculația costurilor efective, care se pot efectua în mod global pe articole de calculație și elemente primare de cheltuieli, la nivel de întreprindere și pe subdiviziuni organizatorice interne ale întreprinderii.

Crearea contabilității de gestiune internă, iar în cadrul ei utilizarea costului normat ca preț de evaluare și decontare a activelor circulante determină unele modificări în contabilitatea actuală. În acest sens, este necesar ca în **planul de conturi să se creeze o grupă distinctă de conturi destinată controlului bugetar, formată din conturile sintetice: Decontarea producției, Decontarea cheltuielilor de aprovizionare, Decontarea cheltuielilor generale ale întreprinderii, Decontarea cheltuielilor anticipate și Decontarea cheltuielilor de desfacere**. Evidența analitică a conturilor se dezvoltă pe structuri organizatorice interne ale întreprinderii. În **credital** acestor conturi se înregistrează decontarea la costul normat a activităților obținute de fiecare structură organizatorică internă, iar în **debit** cheltuielile efective ocazionate de aceste activități, **soldul** conturilor — debitor sau creditor — reprezintă abaterile dintre cheltuielile efective și cele normate și se închid prin contul **Beneficii și pierderi**, în cadrul căruia se deschid analitice pe fiecare structură organizatorică internă.

O altă modificare este aceea a introducerii în planul de conturi în clasa 2 „Mijloace circulante materiale” grupa 22 Produse a contului **Stocuri de producție neterminată**. Totodată, în clasa 5 „Cheltuieli” grupa 55 „Cheltuieli în sold” se creează contul **Cheltuieli de repartizat**, care înregistrează la sfârșitul perioadei soldul cheltuielilor de desfacere și cel al cheltuielilor anticipate. O altă variantă care ar suplini toate conturile de mai sus ar fi aceea a introducerii în clasa 6 „Venituri” grupa 60 „Venituri realizate” a contului sintetic **Venituri din decontări interne** a cărui evidență analitică se dezvoltă pe structurile organizatorice interne ale întreprinderii inclusiv analitice pentru decontările de la o perioadă de gestiune la alta. În **credital** contului se înregistrează decontările privind activitățile interne și cele între perioadele de gestiune evaluate la costurile normate, iar în **debit** cheltuielile efective aferente activităților decontate. Soldul contului — debitor sau creditor — reflectă abaterile între costurile efective și cele normate și se include prin contul **Beneficii și pierderi**.

Creșterea rolului contabilului șef

DAMASCHIN ROTARU, contabil șef la **Întreprinderea de tricotaje „Crinul”** — Sînt întru totul de acord cu tovarășul C. Topciu cu privire la faptul că funcțiile contabilității — de reflectare, analiză și control al proceselor economice — sînt în prezent insuficient folosite în vederea creșterii eficienței economice, însă consider că „acuzațiile” ce i se aduc pe linia aplicării cu fermitate a noului mecanism economico-financiar sînt în parte neîntemeiate pentru simplul fapt că nu toate problemele reflectate de contabilitate sînt o „treabă contabilă”.

Este cunoscut faptul că noul mecanism economico-financiar presupune în primul rînd realizarea unei producții de calitate superioară cu consumuri de materii prime, materiale și energie cît mai mici, utilizarea cît mai deplină a capacităților de pro-

ducție și a forței de muncă etc. Cerințele menționate sînt în primul rînd cerințe tehnice și tehnologice. Faptul că efectul lor se reflectă în sfera financiar-contabilă cu implicații în autogestiunea și autofinanțarea întreprinderii nu înseamnă că sînt probleme contabile. Vreau să fiu bine înțeles, nu afirm că aceste probleme nu privesc sectorul financiar-contabil, susțin doar că nu trebuie să facem răspunzătoare contabilitatea pentru ceea ce nu realizează personalul tehnic din unitate.

Sînt de acord cu tovarășul Possler cînd afirmă că contabilitatea a fost și este orientată prea mult spre satisfacerea unor nevoi de raportare, dar nu sînt de acord atunci cînd afirmă că organele ce normare și îndrumare contabilă nu au pus cu suficientă tărie problema utilizării informațiilor pe care aceasta le furnizează, că prin activitatea sa contabilul șef nu reușit sau nu reușește să obișnuiască pe „ceilalți factori de decizie din unitate” să folosească datele din contabilitate la luarea deciziilor. După părerea mea, aspectele de mai sus sînt de stilul de conducere, de metodele folosite în fundamentarea deciziilor. Contabilul șef ar avea o vină numai atunci cînd nu ar furniza datele respective. Este adevărat că contabilitatea, de multe ori, nu poate furniza operativ anumite date — care să fie folosite în procesul de corecție — însă în ce privește problemele de perspectivă în general datele furnizate sînt suficiente. Apoi, să nu uităm că evidența tehnico-operativă furnizează suficiente date care să ajute la corecții cu implicații economice.

Problema este alta — cum sînt utilizate aceste informații de către „ceilalți factori de decizie”? Unii directori de unități văd în contabilul șef, în economistul financiar-contabil un lucrător care tot timpul efectuează și răspunde de înregistrări și de ce execută alții și mai puțin este privit ca un om de analiză și sinteză care să contribuie la direcționarea activității economice a întreprinderii.

De la bun început compartimentul financiar-contabil este așezat pe o treaptă inferioară comparativ cu alte compartimente cum ar fi: organizarea și normarea muncii, retribuire, plan, producție etc. Această treaptă inferioară este reflectată prin retribuirea cu o clasă mai puțin a funcțiilor de conducere din compartimentele financiar-contabile comparativ cu celelalte compartimente. Oare acest lucru reprezintă chiar atît de puțin, cînd judecăm prin prisma mentalității și a pretențiilor pe care le avem de la compartimentul financiar, comparativ cu poziția pe care îl așezăm din start?

La situația de fapt creată consider că au contribuit și organele financiar-bancare, care îl fac pe contabilul șef răspunzător de toate neîmplinirile în activitatea unei întreprinderi, contabilul șef să răspundă de ce există stocuri (chiar dacă sînt generate de nerealizarea planului fizic), contabilul șef să răspundă de ce există comenzi cu ciclul de fabricație depășit, contabilul șef să răspundă de ce sînt stocuri fără desfacere asigurată, într-un cuvînt contabilul șef să răspundă de toate. Organele financiar-bancare vor ca contabilul șef să tragă la răspundere pe inginerul șef, pe directorul comercial și chiar pe director, dacă este cazul. Desigur, instrumentul legal există, dar practic se aplică prea puțin. De ce? Nu pentru că ar fi incompetent, ci pentru singurul motiv că trebuie să răspundă pentru activități pe care nu le coordonează și atunci, în fapt, coalizează cu cei în cauză.

Situația desigur nu este normală, însă mi se pare că nu greșesc cînd susțin că în fapt așa stau lucrurile. Ce se poate face pentru înlăturarea acestui neajuns? Sînt de acord cu tovarășul P. Bran cînd susține că atît personalul cu pregătire economică cît și cel cu pregătire tehnică trebuie sensibilizat în ce privește importanța informației financiare. În prezent, deși se caută ca prin soluții tehnice să se obțină rezultate economice superioare, personalul tehnic în special nu folosește informația financiară, mai ales în faza de execuție, fapt datorat implicării insuficiente a tehnicului în economie. Consider că tehnicul ar trebui să se implice mai mult în economie chiar fără intervenția financiarului. Desigur, aceasta presupune schimbări de optică.

Pentru ca actualul contabil șef să-și aducă un aport sporit la consolidarea noului mecanism economico-financiar, subscriu la propunerea tovarășului Bran în schimbarea denumirii funcției de contabil șef în aceea de **director financiar**. În ce privește competențele — de drept contabilul șef are competențe suficiente, în fapt însă competențele lui sînt mult mai mici. În general vorbind, acest lucru nu depinde numai de personalitatea și cunoștințele profesionale ale contabilului șef, ci de mentalitatea cu care este privit contabilul șef și activitatea financiar-contabilă. De aceea, **propun ca contabilul șef să fie angajatul și reprezentantul Ministerului Finanțelor care să-și execute sarcinile de serviciu în întreprindere**, așa cum în prezent la diverse niveluri se exercită controlul financiar preventiv de lucrători ce nu sînt încadrați la instituțiile (întreprinderile) respective.

ECONOMIA SĂNĂTĂȚII: premise, coordonate, semnificații

Obiective ale economiei sănătății și acțiuni pentru realizarea lor

A SIGURAREA unui nivel ridicat al stării de sănătate a populației s-a înscris în rândul preocupărilor prioritare în anii dezvoltării planificate a economiei românești.

Resurse importante alocate de societate

ÎN ultimul cincinal (1976-1980) numai cheltuielile bugetare pentru sănătate, asistență socială, asigurări sociale și ajutoare pentru copii au reprezentat circa 10% din venitul național. La acestea se adaugă cheltuielile cu aceeași destinație din fondurile proprii ale sectorului cooperatist, care are pondere ridicată în economia națională, precum și ale organizațiilor obștești. Faptul că România, țară socialistă în curs de dezvoltare, a repartizat mijloace de proporții ridicate pentru îmbunătățirea stării de sănătate, pune în lumină capacitatea economiei planificate de a depăși regula ce părea consacrată de studiul economiei sănătății, potrivit căreia în „țările nedezvoltate economice” se risipesc viețile oamenilor. În țara noastră durata medie a vieții a crescut de la 42 ani în 1932 la 69,8 ani în 1978, iar în aceeași perioadă mortalitatea s-a redus la jumătate, respectiv de la 21,1 la 9,7 la mia de locuitori.

Alocațiile destinate acțiunilor sanitare nu epuizează, însă, eforturile societății pentru promovarea stării de sănătate. Întreaga economie este angajată în acest scop. Starea de sănătate nu se reduce la lupta cu gigantul boală despre care vorbeau inițiatorii primelor programe sociale. Absența maladiei și a infirmității nu o definesc decât parțial. Asigurarea stării de sănătate implică buna condiție fizică, mintală și socială pentru membrii unei colectivități umane și se realizează nu numai prin îngrijire și tratament medical, ci și prin venituri care depășesc nivelul de necesitate, tinzând spre bunăstare materială și spirituală. Un astfel de obiectiv major se îndeplinește prin acțiuni conjugate ale întregii societăți. Dezvoltarea în ultimele decenii a economiei sănătății ca domeniu distinct al cunoașterii și acțiunii a înlesnit desfășurarea unei activități organizate și eficiente în acest sector.

Experiența țării noastre în această privință a consacrat orientări și principii de bază pentru conducerea planificată a acestor procese. „Medicina românească, se arată în Programul Partidului Comunist Român, va trebui să-și propună cunoașterea mai aprofundată a fenomenelor biologice legate de acomodarea ființei umane la viața modernă, de frânarea proceselor degenerative ale organismului uman și prelungirea duratei vieții active a omului, de dezvoltarea sănătoasă, echilibrată, fizică și psihică a tuturor membrilor

societății, paralel cu evoluția armonioasă a relațiilor sociale noi”.

Un principiu aplicat consecvent în practica economiei sănătății îl constituie accesibilitatea întregii populații la acțiuni de prevenire, îngrijire și tratament medical. Încă din primii ani de economie planificată asistența medicală sub forma consultațiilor, analizelor și examenelor de laborator, spitalizării și tratamentului în spital, precum și igienei publice, ocrotirea mamei și copilului, sănătatea școlară, profilaxia, depistarea și combaterea bolilor epidemice, educația și informația sanitară au fost gratuite. În acest mod s-au asigurat condiții materiale pentru trecerea de la morbiditatea tolerată sau resimțită de individ fără să acționeze din lipsă de mijloace, la apelul pentru diagnosticarea și tratarea ei.

Datorită gratuității asistenței medicale, populația alocă mai puțin de 1% din veniturile proprii pentru cheltuieli de această natură. În adevăr, în structura cheltuielilor din bugetele de familie, cele destinate medicamentelor și îngrijirii medicale au reprezentat în anii 1979, 1980, 1981 numai 0,9% pentru familiile de muncitori și 0,7% pentru ale țăranilor cooperatori. Acest fapt a dat o nouă dimensiune deontologiei medicale, asigurând condiții pentru ca ocrotirea sănătății să nu facă obiectul comerțului.

În mod deosebit s-a urmărit și aplicarea principiului integrării într-o acțiune unitară, atât a eforturilor directe pentru asistență medicală propriu-zisă, cât și a celor indirecte, implicate de promovarea stării de sănătate.

Apelurile la îngrijire și tratament medical, fie ele chiar gratuite, sînt frînate dacă societatea nu acoperă riscul de îmbolnăvire și cheltuielile cu asigurarea de bătrînețe. De aceea, pe durata maladiei, a refacerii și înlăturării sechelelor este garantată întreținerea familiei, precum și a înlocuirii bolnavului în activitatea productivă. Ca urmare, în timpul concediilor medicale, de maternitate sau pentru îngrijirea copiilor se acordă indemnizații din bugetul asigurărilor sociale. Când incapacitatea de muncă devine inevitabilă ca urmare a îmbătrînirii, intră în funcțiune sistemul de pensii pentru limită de vîrstă.

La resursele bănești ale societății pentru asistență și asigurări sociale se adaugă cele pentru investiții. Au crescut continuu alocațiile bugetare pentru construcții sanitare, pentru laboratoare, utilaje și instalații medicale, pentru fabrici de medicamente, precum și pentru pregătirea medicilor, a personalului sanitar auxiliar, cercetarea științifică medicală, biologică etc. Trecerea de la relația nemijlocită medic-bolnav, la investigare și tratament cu mijloace tehnice perfecționate, cerute de nivelul actual de dezvoltare a științelor biologice și medicale, necesită in-

vestiții considerabile, care se asigură cu mijloace diverse și sînt susținute în cea mai mare parte de stat.

Unele considerații privind aprecierea eficienței

ÎN ULTIMELE decenii, în mod justificat, un obiectiv de primă mărime al economiei sănătății a devenit eficiența activității sanitare, de asistență și asigurări sociale. În prezent există abordări diferite privind definirea și formele specifice de eficiență. Larg răspîndită în unele state capitaliste este transpunerea, cu mici modificări, a problematicii eficienței din lumea afacerilor, la ocrotirea sănătății. Omul este considerat un capital sau o valoare economică determinată de costul formării profesionale și producția așteptată. Ca atare, prețul său mediu este dat de fluxul actualizat al câștigurilor viitoare, în funcție de o anumită rată de actualizare, care poate fi echivalentă cu dobînda de pe piețele monetare. Prin același procedeu de absolutizare a costurilor sănătății, eficiența se determină prin analiza curbei acestora pe grupe de vîrstă.

În economia românească, eficiența ca măsură a raportului dintre eforturi și rezultate este, desigur, o cerință și pentru activitatea sanitară, de asistență și asigurări sociale. În această privință, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat că „rezultatele activității sanitare le vom judeca după gradul de sănătate al poporului, după reducerea timpului pierdut de societate prin neprezentarea la lucru a unor cetățeni, datorită stării de sănătate”.

Eficiența respectivă se evaluează însă în afara și fără ajutorul calculelor de stabilire a prețului mediu al unui om. Mai mult, în concordanță cu principiile de un înalt umanism ale politicii partidului nostru, punctul de pornire pentru aprecierea eficienței oricărei activități sanitare îl constituie principiul potrivit căruia viața fiecărui om este inestimabilă.

Si în domeniul sanitar există criterii concrete măsurabile pentru determinarea eficienței. În adevăr, creșterea activelor de muncă prin acțiuni sanitare, creșterea productivității acestor active prin reducerea sau absența bolilor, precum și prin recuperarea pentru muncă a bolnavilor cu sechele, sînt indicatori relevanți ai eficienței activității sanitare, de asistență și asigurări sociale. Evident, minimizarea costurilor și optimizarea alocării resurselor sînt prezente și în domeniul ocrotirii sănătății. Nivelul lor optim nu este funcție de prețul unui om. Reducerea costurilor este urmărită și aici ca rezultat al îmbunătățirii activității și organizării sanitare, al creșterii gradului de

Tabelul nr. 1

Evoluția unor indicatori demografici

	1938	1950	1960	1970	1980	1981
Cresterea populației (1950 = 100)	—	100	116	124,2	136,1	137,0
Morți la 1 000 locuitori	19,1	12,4	8,7	9,5	10,4	10,0
Născuți morți la 1 000 născuți (vii+morți)	24,0	24,6	15,9	13,2	8,7	8,5
Morți sub 1 an la 1 000 născuți vii	179,0	116,7	74,6	49,4	29,3	28,6

calificare a personalului medical, al sporirii efectelor curative ale medicamentelor, al progreselor în cercetarea științifică medicală și al altor factori.

Un rol considerabil în reducerea costului salvării unui om și în prelungirea vieții revine dezvoltării activităților profilactice. Acțiunile de acest fel sînt foarte diversificate, dar ele încep totdeauna cu creșterea nivelului de trai și cultură, apărarea mediului înconjurător și participarea populației la apărarea propriei sănătăți. Ele se continuă cu măsuri de igienă, acțiuni antiepidemice, de protecție a muncii și de depistarea precoce a bolilor. Tot așa de importantă este și alocarea resurselor umane și materiale în așa fel încît să asigure dezvoltarea optimă a activității de prevenire și îngrijire medicală cît și a celor de cercetare și investiții.

În orice caz, eficiența activității sanitare se exprimă în principal prin rezultatele obținute în apărarea vieții, care este o funcție obiectivă a sistemelor sociale. În acest cadru își găsește justificarea social-economică și tratamentul costisitor al celei de a treia vîrste, precum și al bolilor degenerative, a cărui pondere crește în țările dezvoltate din punct de vedere economic, odată cu creșterea duratei vieții. Aplicarea susținută a acestor principii se reflectă în rezultatele obținute în apărarea sănătății și în dezvoltarea bazei tehnice și materiale a activității de ocrotire a sănătății.

Îmbunătățirea stării de sănătate a populației

REZULTATELE cele mai reprezentative ale eforturilor întregii economii ale unei țări destinate ocrotirii sănătății se reflectă în starea de sănătate a populației. Conținutul și sfera acestei noțiuni cuprinzătoare sînt determinate de indicatorii sintetici ai evoluției demografice, ai morbidității și mortalității, ai nivelului de dezvoltare și ai gradului de cultură sanitară. Mai ușor de cuantificat este evoluția demografică. În acest domeniu, în țara noastră s-au obținut progrese notabile puse în lumină de următorii indicatori: reducerea mortalității și mai ales a celei infantile, creșterea speranței de viață și alții. În perioada economiei planificate acești indicatori au înregist-

trat următoarea evoluție (vezi tabelul nr. 1).

În ce privește morbiditatea, aceasta a fost redusă considerabil. Au fost eradicate bolile flagel cum este cazul paludismului, tifosului exantematic, poliomielitei, tetanosul, etc. A fost redusă substanțial acțiunea tuberculozei, a bolilor dermato-venereice și altele.

Mai puțin măsurabile sînt rezultatele creșterii nivelului culturii sanitare a

În primul plan, în cadrul eforturilor de investiții se înscrie cel destinat pregătirii medicilor și personalului medical auxiliar. Economia sănătății a înscris de mult formarea personalului calificat printre primele priorități ale sănătății. După mai multe experiențe, formarea personalului se realizează în liceele sanitare pentru nevoile de cadre medii, în învățămîntul superior pentru medici, în învățămîntul postuniversitar pentru specializare și perfecționare. În țara noastră pentru acoperirea în măsură crescîndă a nevoilor de cadre medicale unitățile de învățămînt și efectivele pregătite au evoluat potrivit datelor din tabelul nr. 2.

În alocarea fondurilor pentru învățămîntul sanitar s-a urmărit optimizarea raportului dintre medici și numărul cadrelor sanitare medii (surori medicale, asistenți medicali, laboranți, tehnicieni etc.). Realizarea acestui obiectiv a dus și duce atît la îmbunătățirea prestațiilor medicale, cît și la reducerea costurilor, cunoscut fiind că

Tabelul nr. 2

Repere privind evoluția învățămîntului medical românesc

	1960—1961	1970—1971	1979—1980	1980—1981
Număr licee sanitare	— *)	2	29	29
Număr absolvenți ai liceelor sanitare	—	—	2671	1737
Număr facultăți de medicină umană	7	12	13	13
Număr facultăți farmacii	3	4	4	4
Număr absolvenți medicină umană	1620	1313	2974	3509
Număr absolvenți farmacii	176	256	473	313

*) Personalul mediu sanitar se pregătea în școli sanitare postliceale.

populației. Ele pot fi totuși exprimate indirect de apelul sporit la serviciile medicale și de creșterea consumului de prestații și medicamente. Un exemplu edificator îl constituie creșterea nașterilor în unitățile sanitare. În 1938 nu-

cheltuielile cu forța de muncă dețin o pondere hotărîtoare, de circa 80%, din totalul cheltuielilor pentru ocrotirea sănătății. Numărul cadrelor sanitare medii la un medic a evoluat după cum rezultă în tabelul nr. 3.

Tabelul nr. 3

Repere ale raportului între numărul medicilor și cel al cadrelor medii sanitare

Anii	1938	1948	1950	1960	1970	1980	1981
Număr cadre medii sanitare la un medic	1,38	1,95	2,30	2,42	3,37	3,34	3,21

mai 2,2% din cei născuți vii se nașteau în casele de naștere, pentru ca în 1980 ponderea acestora să atingă 98,5%.

Așadar, în anii '70 acest raport a înregistrat o tendință de stabilizare ca urmare a echilibrării necesarului de

Tabelul nr. 4

Numărul de locuitori la un medic și cadru mediu sanitar

	1938	1950	1960	1970	1980	1981
Număr de locuitori ce revin la un medic	1895	1047	737	676	558	538
Număr de locuitori ce revin la un cadru mediu sanitar	—	—	303	201	167	167

Investiții sanitare

ESTE ÎNDEOBȘTE CUNOSCUT faptul că ridicarea stării de sănătate a populației este dependentă de aportul de investiții în acest domeniu; nivelul dezvoltării tehnicii este considerat în mod obișnuit o dimensiune a stării de sănătate. Desigur că dezvoltarea în acest domeniu nu se limitează la tehnică, ci este mult mai cuprinzătoare.

cadre superioare și medii. Să notăm, totodată, în condițiile îmbunătățirii asistenței medicale, reducerea continuă a numărului de locuitori ce revin la un medic și cadru mediu sanitar (tabelul nr. 4). Cu un alt prilej vom continua analiza acestor probleme.

dr. C. IONETE
dr. C. GRIGORESCU

OPINII

Conducere: responsabilitate și eficiență

NOUUL MECANISM economico-financiar se impune ca un sistem superior de coordonare și conducere a activității de producție și economice, un cadru nou de relații și principii, bazate pe creșterea răspunderii și disciplinei în procesul muncii sociale, pe sporirea aportului fiecărui membru al societății la dezvoltarea avuției naționale.

În strînsă corelare cu principiile autoconducerii și autogestiuunii, alături de care (s-ar putea spune, mai corect, prin care) ființează, noul mecanism economic presupune o orientare nouă în gândire, schimbări structurale în concepția și comportarea fiecărui om al muncii, o reglare și dirijare științifică a factorilor care concurează la realizarea producției materiale, la sporirea eficienței activității în toate ramurile economiei naționale.

Chibzuirea modului de utilizare a fiecărui leu investit sau transformat în produs util, creșterea exigenței și răspunderii în valorificarea superioară a resurselor materiale și umane, sporirea mai accentuată a productivității muncii sociale, concomitent cu reducerea cheltuielilor materiale și creșterea rentabilității și eficienței în fiecare unitate economică au devenit o necesitate impusă de evoluția firească a dezvoltării relațiilor de producție socialiste, a dezvoltării în ansamblu a societății noastre. Dreptul de a contribui la aplicarea regulilor și principiilor noului mecanism economic îl au — în spiritul unei exigențe și răspunderi crescînde — toți membrii societății noastre care prin conștiințiozitate, dăruire și disciplină exemplară sînt chemați să-l traducă în fapt. Elementul OM, cu pregătirea necesară, indiferent de poziția pe care o ocupă în procesul muncii, în aparatul de conducere sau de execuție, este așadar factorul esențial în promovarea și înfăptuirea noului mecanism.

Secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, sublinia, în Cuvîntarea la Plenara C.C. al P.C.R. din 7—8 noiembrie 1982: „Este necesar să acționăm cu mai multă hotărîre în vederea așezării întregii activități economice pe principiile noului mecanism economic. Să pornim de la faptul că toate unitățile trebuie să producă și să funcționeze pe principiile autoconducerii și autogestiuunii, pe principiile economice ale rentabilității și eficienței“.

Pentru reușita aplicării noului mecanism economic este esențial să avem cadre bine pregătite, în toate verigile procesului de producție; să avem conducători de unități bine pregătiți, capabili să cuprindă, să înțeleagă și să dirijeze toate funcțiile obligate ale unei întreprinderi, fie că este vorba de activități tehnico-productive sau de planificare, aprovizionare, financiar-contabile și cu deosebire de conducere și administrație. Trebuie avut în vedere că aceste funcții și activități care au, fiecare în parte, rolul și însemnătatea lor, se îmbină organic în preocupările întreprinderii, neputînd fi separate sau divizate în activitatea de coordonare și conducere.

Conducătorul de unitate trebuie să știe să imbine, într-o concepție unitară, funcțiile și activitățile de bază ale întreprinderii, să le adapteze la specificul acesteia, să le modeleze ținînd seama de capacitățile mașinilor și oamenilor, să le realizeze cu deplină exigență, competență și răspundere. Lui i se cere să dețină, peste nivelul mediu al lucrătorilor pe care-i conduce, nu numai calități psihice, morale și intelectuale, dar mai ales cunoștințe de specialitate și experiență în domeniul de activitate al întreprinderii, însușiri esențiale, care-i conferă dreptul și posibilitatea îndeplinirii atribuțiilor și răspunderilor corespunzătoare funcției sale.

Desigur, se pune și problema: în ce măsură conducătorul întreprinderii este solicitat pentru îndeplinirea atribuțiilor ce-i revin în diferite domenii ale sferei sale decizionale?

Potrivit unor lucrări de specialitate și ținînd seama de practica din unitățile noastre, gradul de solicitare a unui conducător pentru realizarea unor activități de bază se poate departaja (în % din total) astfel:

Mărimea unității	Activități				
	tehnice și de producție	aprovizionare, desfacere	planificare financiară	conducere—administrație	alte
mică	30	20	10	30	10
mijlocie	25	20	10	35	10
mare	20	10	10	45	15
foarte mare (trust, centrală)	15	10	10	50	15

Reiese că, pe măsură ce întreprinderea crește ca mărime și însemnătate, solicitarea capacității tehnice și de producție scade (în mod relativ și, desigur, și absolut). Dezvoltarea intensivă a economiei solicită tot mai intens cadrele tehnice pentru activități de concepție și pentru conducerea proceselor de producție. Pe ansamblul activității de conducere din întreprindere, funcțiile tehnice — independent de nivelul mai redus al ponderii acestora — pot fi exercitate, fără a perturba procesul de producție, de inginerul șef sau directorul adjunct tehnic, în atribuțiile legale ale cărora este inclusă și răspunderea coordonării și conducerii activității tehnologice și de producție.

Pe de altă parte, faptul că într-o întreprindere directorul și inginerul-șef (sau directorul adjunct tehnic) au ambii pregătire tehnică, de același nivel și specialitate, nu înseamnă neapărat consensul acestora în elaborarea și înfăptuirea unor decizii (ba, dimpotrivă, uneori se ivesc între ei divergențe de opinie) și, oricum, nu garantează corectitudinea unor dispoziții date pe linie economico-financiară. Desigur, încredințarea conducerii întreprinderilor unor cadre tehnice a avut și, în multe situații, continuă să aibă un rol important, mai ales în unitățile noi, aflate în faza de atingere a parametrilor proiectați, în cele în curs de reechipare tehnologică, în cele cu o tehnicitate ridicată a proceselor de producție.

Trebuie însă avut în vedere că în viitor, paleta și volumul cunoștințelor economice necesare unui conducător de întreprindere se vor amplifica. Referindu-se, în Cuvîntarea la Plenara C.C. al P.C.R. din 23—24 martie a.c., la problemele actuale ale politicii de cadre, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia (referindu-se și la directorii de întreprinderi): „În viitor trebuie să nu mai numim pe nimeni într-o muncă pînă nu trece printr-o pregătire temeinică privind cunoașterea legilor, a hotărîrilor, a metodelor și stilului de muncă“. De asemenea, secretarul general al partidului a arătat că, în legătură cu apărarea și dezvoltarea continuă a proprietății obștești, cu mărirea eficienței economice, va crește „răspunderea directorului și a altor cadre de conducere pentru gestionarea și buna gospodărire a proprietății încredințate“, urmînd „să se prevadă și răspunderile directe pentru director ca gestionar, în conformitate cu legile țării“.

Toate acestea cer din partea directorului de întreprindere cunoștințe complexe — tehnice și economice. Gîndirea economică novatoare în conducerea activității întreprinderilor este azi, mai mult ca oricînd, o necesitate obiectivă, impusă de aplicarea cu eficiență maximă a noului mecanism economic. Or, adaptarea întregii activități a întreprinderii la cerințele acestui nou sistem, dominat prin excelență de principii și factori economici, poate fi înfăptuită în cele mai bune condiții de cadre cu gîndire economică formată: cadre tehnice valoroase, cu practică profesională, experiență și rezultate bune în activitatea de conducere, cadre pregătite prin programe speciale de perfecționare, dar și cadre cu pregătire superioară de profil economic.

Promovarea în mai largă măsură a cadrelor cu pregătire economică în funcții de director de întreprindere va constitui un pas înainte, cu influențe favorabile în aplicarea fermă a principiilor noului mecanism economic, în obținerea unui înalt nivel de productivitate a muncii, de rentabilitate, în sporirea averii obștești. Directorul economist — intrînd, bineînțeles și celelalte atribute ce definesc profilul conducătorului de tip nou — va avea pe deplin capacitatea nu numai să-și asume, ci să și îndeplinească răspunderea a gospodării cit mai bine în întreprindere.

dr. Dumitru CONSTANTIN

Cuantificarea productivității muncii

INDICATOR SINTETIC cu profundă semnificație economică-socială, **productivitatea muncii** reflectă, cum se știe, eficiența cu care este utilizat fondul de timp. Asupra celui mai adecvat mod de măsurare a ei nu există, în literatura de specialitate, un consens deplin, ceea ce explică și dificultățile cu care sînt confruntate încercările de a face comparații pentru a scoate în evidență diferențele de productivitate între întreprinderi similare din țară și între ramuri economice pe plan internațional.

În articolul „Productivitatea muncii în condițiile noii calități” (prof. dr. C. Ștefan; Revista economică, nr. 44/1982), autorul opinează asupra unei noi metodologii de cuantifica-

Tabelul nr. 1

Indicatori	Indici de realizare		Abatere ±
	1981	1982	
Productivitatea muncii în expresie valorică	93,6%	110,6%	16,4%
Producția marfă	98,5%	104,5%	6,0%
Producția netă	84,4%	95,9%	11,5%
Ore-om/1000 lei producție marfă*	15,14 ore	13,39 ore	-2,15 ore (14,20%)
Ore-om/1000 lei producție netă*	70,21 ore	65,21 ore	-4,00 ore (7,12%)
Îndeplinirea normelor de muncă	90,7%	91,2%	0,5%

* Numărul de ore-om la 1000 lei producție marfă (netă) s-a calculat după relația: $Nhl = (Tef : Qm) \times 1000$, în care: Nhl reprezintă numărul de ore-om la 1000 lei producție marfă; Tef - timpul efectiv lucrat (total), în ore (inclusiv orele suplimentare); Qm - valoarea producției marfă, în lei.

re, care să măsoare mai fidel productivitatea. Subscriu în parte la observațiile și propunerile din acel articol, dar cu unele rezerve pe care le voi explica.

La prima vedere am fi tentați să credem că noul indicator propus — numărul de ore-om la 1000 lei producție marfă — ar reflecta cu mai multă acuratețe realitatea practică a conceptului de productivitate a muncii. Însă chiar dacă indică un alt sens al relației dintre unitatea de timp și volumul producției realizate, el nu se detașează suficient de evident de indicatorul productivitatea muncii în expresie valorică. Deci, în loc de $W = Q : T$ se propune $W = (T : Q) \times 1000$.

Pentru a avea o imagine cât mai clară asupra valorii practice a diferitelor abordări teoretice, am încercat să cuantificăm și să comparăm productivitatea muncii folosind indicatorii din tabelul nr. 1, aplicați la rezultatele din anii 1981 și 1982 ale unei unități economice profilată pe producția de îmbrăcăminte.

Ce concluzii se pot desprinde din acest tabel ?

1. Observăm, în primul rând, că productivitatea muncii în expresie valorică a crescut în 1982, față de anul 1981, cu 16,4%. La prima vedere situația apare lăudabilă și întreprinderea poate fi mulțumită de rezultat.

2. La fel se prezintă situația la ceilalți indicatori analizați, cu excepția îndeplinirii normelor de muncă; acestea se situează sub 100%, iar creșterea de la un an la altul este doar de 0,5%.

3. Indicatorul ore-om la 1000 lei producție marfă se apropie, ca nivel de abatere, de indicele productivității muncii în expresie valorică (respectiv 14,2% și 16,4%), ceea ce demonstrează că ambii indicatori reflectă același conținut, avînd baza de calcul comună, adică producția marfă. Dacă ar fi să alegem din cei doi indicatori pe cel mai veridic, ne-am oprit la numărul de ore-om la 1000 lei producție marfă. Dar oare să fi crescut productivitatea muncii cu 14,2% în anul 1982 față de 1981 ?

Sîntem obligați să punem această întrebare, deoarece datele din tabel se contrazic. Astfel, producția marfă a crescut doar cu 6%, producția netă cu 11,5%, productivitatea calculată pe baza numărului de ore-om la 1000 lei producție netă cu 7,12%, îndeplinirea normelor cu 0,5% !

În ce privește propunerea din articolul menționat, privind utilizarea ca indicator obligatoriu a numărului de ore-om la 1000 lei producție globală sau marfă, cred că se vor întîmpina dificultăți la stabilirea planului de ore-om, deoarece este greu de presupus care va fi timpul efectiv lucrat de personalul muncitor. Putem calcula timpul disponibil și știm la sfîrșitul anului timpul efectiv lucrat.

În concluzie, consider că merită să se acorde atenție propunerii amintite, cu rezerva studierii și în alte ramuri, sau la alte întreprinderi, a modului cum se reflectă realitatea în indicatorul număr de ore-om la 1000 lei producție marfă. După investigațiile efectuate la unitatea analizată, am fi tentați să optăm pentru indicatorii **numărul de ore-om la 1000 lei producție netă și nivelul de îndeplinire a normelor de muncă**, aceștia fiind mai aproape atît de conținutul definiției productivității muncii, cît și de practică.

Indiferent cum se pune problema, nu putem accepta părerea că productivitatea muncii să fie cuantificată numai prin creșterea valorii, întrucît valoarea este influențată de structura producției, de unele majorări ale prețurilor, ale retribuțiilor, adică de factori străini esenței productivității muncii.

Creșterea productivității muncii — cel puțin la nivelul întreprinderii — poate fi considerată ca reală numai atunci cînd timpul unitar normat pentru executarea unui produs sau unei grupe de produse a fost redus pe seama unuia sau mai multor factori care influențează productivitatea muncii. Cînd spunem că productivitatea în țările dezvoltate este de două sau chiar de trei ori mai mare ca la noi, ne imaginăm imediat că, de exemplu, timpul necesar la noi pentru a realiza un costum de haine este suficient într-o țară dezvoltată pentru confecționarea a 2—3 costume. Este și sensul principiilor de la care pornește programul special privind creșterea suplimentară a productivității muncii în anul 1983, adoptat de Conferința Națională a P.C.R., și care, aflat în curs de definitivare pentru perioada pînă în 1985, urmează a fi supus dezbaterii apropiatei Plenare a C.C. al P.C.R. — și anume determinarea **productivității fizice**, exprimată în **cantitatea de manoperă pe unitatea de produs**. Acționînd asupra acestui element — și nu asupra unor componente ale costurilor, în sensul majorării lor — vom putea obține sporul de productivitate care să se reflecte în spor de venit național.

Să luăm un exemplu. Într-o întreprindere de confecții (îmbrăcăminte) se execută o gamă de 10 produse. Fiecare produs are stabilită norma de timp, fundamentată științific. În urma perfecționării tehnologiei de fabricație pentru produsele P1 și P2, timpul de muncă a fost redus după cum se arată în tabelul nr. 2.

Tabelul nr. 2

	P1	P2	Total
Timp normat (ore)	6	4	10
Timp realizat în urma aplicării noii tehnologii (ore)	5	3	8
Timp economisit (ore)	1	1	2
Creșterea productivității muncii (%)	16,6	25	20

Determinarea creșterii productivității muncii la nivelul întreprinderii, în cazul că într-un an s-au executat cele 10 produse, rezultă ca **raport între timpul economisit (volumul total de timp normat necesar pentru fabricarea produselor P1 și P2, minus timpul efectiv realizat în urma aplicării noii tehnologii, aferent celor două produse) și timpul total normat necesar pentru fabricarea întregii producții (P1+P2+...+P10)**.

Trebuie să mai ținem seama și de faptul că nu în toate cazurile factorii ce influențează producția marfă corespund și au aceleași efecte cu factorii de creștere a productivității muncii. Așa, de exemplu, producția marfă poate să nu fie realizată într-o anumită perioadă de timp cîm lipsă de comenzi, de materii prime, materiale, combustibil, energie etc., ceea ce nu înseamnă că nu s-a îndeplinit nivelul planificat al productivității muncii; în aceeași perioadă lucrată, el poate să fie realizat și chiar depășit.

Desigur, subiectul va mai suporta multă vreme interpretări diferite și discuții contradictorii; esențialul este însă să luptăm prin toate mijloacele cunoașterii pentru a fi cît mai aproape de adevăr, pentru a nu denatura conținutul real al fenomenului.

Constantin OROS
Cluj-Napoca

Nicolae Ceaușescu —
spirit revoluționar, novator în gândire și acțiune

Industrializarea și dezvoltarea echilibrată a economiei

IN CONCEPȚIA partidului nostru, a secretarului său general, întreaga dezvoltare economico-socială a patriei noastre este axată pe industrializare, ca factor hotărâtor al făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate, al ridicării continue a nivelului de trai al poporului, al asigurării independenței și suveranității țării. Este un merit deosebit al partidului nostru faptul că încă de la începutul procesului revoluționar în țara noastră, sesizând legătura indisolubilă dintre dezvoltarea pe baze moderne a industriei și rezolvarea marilor probleme economico-sociale, a situat în centrul politicii sale economice industrializarea socialistă, într-o concepție dinamică, ținând seama de specificul fiecărei etape de dezvoltare.

Un moment hotărâtor pentru elaborarea unei strategii științifice a industrializării, adecvată condițiilor contemporane și realităților românești, l-a constituit Congresul al IX-lea al partidului. Au fost cu hotărâre înlăturate înțelegerea uneori simplistă a procesului de industrializare socialistă, minimalizarea importanței acumulării ca sursă sigură a dezvoltării, neglijarea unor ramuri și subramuri bazate pe tehnică de vîrf, contrapunerea, uneori nejustificată, a industriei cu agricultura, în detrimentul celei de a doua, în fapt ambele ramuri de bază, inseparabile și interdependente ale economiei românești, aprecierea nerealistă a stadiului de dezvoltare a economiei românești.

În perioada următoare, cu contribuția directă, de o inestimabilă valoare teoretică, a secretarului general al partidului, această concepție a fost continuu perfecționată, îmbogățită, adaptată realităților în continuu schimbare ale economiei noastre naționale și ale economiei mondiale. Accentul s-a pus pe dezvoltarea echilibrată, armonioasă, a economiei, prioritară devenind orientarea către ramurile și subramurile bazate pe tehnică modernă, în măsură să valorifice superior resursele materiale de care dispune economia noastră și resursele de inteligență tehnică ale poporului, pe amplasarea rațională în teritorii a forțelor de producție, pe creșterea eficienței economice, într-un cuvînt pe aspectele calitative ale dezvoltării industriei românești. Astfel, în fundamentarea politicii de industrializare, sub impulsul gândirii creatoare, novatoare a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, au fost elaborate o serie de teze proprii, originale, corespunzătoare condițiilor concrete ale țării noastre, privind profilul, structura și nivelul tehnic al industriei, corelațiile dintre ramurile clasice și cele moderne, dintre cele prelucrătoare și cele extractive, dintre industrie și agricultură, criteriile economice și sociale ale repartizării teritoriale a forțelor de producție etc., experiența dobîndită de țara noastră în acest domeniu reprezentînd o importanță contribuție la îmbogățirea teoriei și practicii construcției socialiste, oferind, de asemenea, sugestii posibile țărilor în curs de dezvoltare care și ele au demarat procese de dezvoltare industrială.

Stadiul actual al economiei românești, realizările obținute pe planul dezvoltării și modernizării industriei și pe această bază a întregii economii, creșterea nivelului de trai material și spiritual al oamenilor muncii sînt prin ele însele argumente care spulberă acele teorii mai vechi sau mai noi care încearcă să nege necesitatea și posibilitatea trecerii economiei românești pe baze industriale. Este suficient să reamintim că astăzi industria românească produce de circa 50 de ori mai mult decît înainte de război, că o serie de ramuri cum sînt construcțiile de mașini, metalurgia, chimia și alte ramuri moderne ale industriei s-au dezvoltat incomparabil mai puternic. Așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu la Plenara largită a C.C. al P.C.R. din 1—2 iunie 1982 „Dezvoltarea puternică a industriei socialiste, amplasarea forțelor de producție și progresul industriei în toate județele au constituit și constituie factorul esențial al victoriei socialismului, al trecerii la făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare spre comunism”.

În momentul de față întregul nostru popor este puternic angajat în realizarea hotărîrilor Congresului al XII-lea al partidului care a trasat obiectivul strategic de trecere a Româ-

niei la un nou stadiu de dezvoltare, de la acela de țară în curs de dezvoltare la țară mediu dezvoltată, și realizarea unei noi calități a muncii și a vieții în toate sectoarele de activitate. Ținînd seama de condițiile actuale de pe piața mondială secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a fundamentat la Congresul al XII-lea teza necesității dezvoltării mai puternice a bazei energetice și de materii prime. În acest sens se urmăresc intensificarea utilizării cărbunilor și a resurselor bituminoase în producția de energie electrică și termică, valorificarea potențialului hidroenergetic, construcția de centrale nucleare, folosirea unor noi resurse de energie, aplicarea unui sever regim de economisire a tuturor combustibililor și energiei electrice. Căile de înfăptuire a obiectivului stabilit de Congres, realizarea în deceniul actual a independenței energetice a țării sînt amplu dezvoltate în Programul-Directivă de creștere și dezvoltare în domeniul energiei în perioada 1981—1985 și orientările principale pînă în anul 2000 aprobat de cel de al XII-lea Congres al Partidului Comunist Român. O caracteristică importantă a dezvoltării cincinalului actual este și asigurarea înfăptuirii progresului tehnico-științific pe baza afirmării cu putere a revoluției tehnico-științifice în întreaga economie — în conformitate cu obiectivele și sarcinile cuprinse în Programul-Directivă de cercetare științifică în perioada 1980—1990 și direcțiile principale pînă în anul 2000.

La Conferința Națională a partidului de la sfîrșitul anului trecut a fost făcută o profundă analiză asupra stadiului actual al dezvoltării societății noastre, adoptîndu-se hotărîri importante privind dezvoltarea în continuare a economiei noastre naționale. S-a constatat că în primii doi ani ai cincinalului actual, cu toate condițiile grele ale crizei economice mondiale, economia românească a continuat să se dezvolte deși într-un ritm mai mic decît cel prevăzut de Congres, obținîndu-se o serie de rezultate remarcabile. Conferința Națională a adoptat o serie de programe importante în vederea înfăptuirii hotărîrilor Congresului al XII-lea printre care orientarea generală de a situa pe primul plan dezvoltarea intensivă a întregii activități economico-sociale, ridicarea nivelului tehnic și calitativ al producției în toate sectoarele de activitate; continuarea realizării prevederilor planului cincinal, punîndu-se un accent sporit pe lichidarea unor contradicții ce s-au constatat și în special rămînerea în urmă a bazei energetice și de materii prime în raport cu dezvoltarea producției industriale.

În concepția secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, despre modelul unei dezvoltări echilibrate a economiei românești un rol deosebit de important îl are agricultura. De altfel, încă de la Congresul al IX-lea al partidului tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat necesitatea înlăturării hotărîte a unor tendințe de subapreciere a rolului agriculturii, ce se manifestaseră în perioada anterioară, și acordării unei atenții deosebite dezvoltării bazei tehnico-materiale a acestei importante ramuri a economiei noastre naționale. Încă la Plenara C.C. al P.C.R. din martie 1970, secretarul general al partidului sublinia că „fără o agricultură intensivă modernă, de înaltă productivitate organizată pe baza celor mai noi cuceriri ale științei nu se poate asigura nici făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate, nici edificarea comunismului în patria noastră”. Este astfel un merit incontestabil al tovarășului Nicolae Ceaușescu de a fi fundamentat rolul și locul agriculturii ca ramură de bază în economia socialistă, mai ales în țările care au condiții favorabile pentru practicarea unei agriculturii intensive și multilaterale.

În acest context a fost elaborată teza privind accelerarea procesului de intensificare a producției pentru a spori contribuția agriculturii la creșterea avuției naționale și mai ales a venitului național, ținînd seama de capacitatea agriculturii de a produce mai mult venit național la fiecare unitate de cheltuieli materiale în comparație cu toate celelalte ramuri ale producției materiale, inclusiv industria, iar în prezent, producția agricolă a României, ca urmare a politicii promovate de partid, mai ales după Congresul al IX-lea, este de 3,5 ori

mai mare decât în perioada antebelică, perioadă în care țara noastră era considerată agrară, și de 2 ori mai mare decât în anul 1965.

Asistăm în prezent la o accentuare tot mai pronunțată a interdependențelor dintre industrie și agricultură. Dacă industria joacă rolul hotărâtor în asigurarea economiei cu mijloace de muncă de înaltă tehnicitate și în valorificarea tot mai înaltă a materiilor prime, inclusiv a celor de origine agricolă, trebuie arătat că agricultura poate contribui în măsură sporită la asigurarea bazei de materii prime a industriei, la satisfacerea nevoilor generale ale societății. Trebuie să remarcăm și faptul că agricultura poate contribui și la atenuarea caracterului energo-intensiv al creșterii economice, fiind posibil ca în anumite condiții să devină ea însăși o sursă de energie, să impulsioneze creșterea economică de tip intensiv.

Una din tezele cele mai novatoare pentru politica agrară a Partidului Comunist Român, elaborată de către secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, este cea cu privire la noua revoluție agrară în România. Acest concept nou, dezvoltat la Congresul al XII-lea al partidului, consacrat sub denumirea de noua revoluție agrară, ca formă specifică agriculturii în contextul revoluției științifico-tehnice contemporane, implică sporirea considerabilă a producției agricole, creșterea eficienței economice în agricultură, îmbunătățirea condițiilor sociale generale ale celor ce muncesc în agricultură. De mare însemnătate sînt și măsurile cu privire la perfecționarea relațiilor de producție socialiste la sate, perfecționarea formelor de conducere și în acest cadru constituirea consiliilor unice agro-industriale de stat și cooperatiste ca organisme teritoriale de conducere și îndrumare a unităților agricole din raza lor de activitate. În concordanță cu hotărârile Congresului al XII-lea, Conferința Națională a partidului a adoptat o serie de noi măsuri în vederea înlăturării revoluției agrare, a dezvoltării mai puternice a agriculturii în sensul intensificării eforturilor pentru realizarea unui volum mai mare de irigații, de ameliorări ale solului, de extindere a lucrărilor de desecări în zonele cu umiditate mai mare și de redare a unor suprafețe de teren producției agricole.

În procesul industrializării socialiste s-au eliminat dezechilibrele zonale moștenite de la capitalism. Amintim că în 1938 70 la sută din producția industrială se concentrase în București, Ploiești, Brașov, Cluj, Hunedoara, Timișoara, Reșița, care dețineau 60 la sută din forțele motrice industriale și 55 la sută din forța de muncă ocupată în industrie, în timp ce Moldova, Dobrogea și Oltenia, care cuprindeau 40 la sută din populația țării nu participau decât cu 12 la sută la producția industrială.

De altfel, organizarea rațională a producției pe teritoriul țării, îmbunătățirea permanentă a repartizării teritoriale a forțelor de producție în vederea obținerii unei eficiențe maxime, a ridicării economice a zonelor mai puțin dezvoltate și a folosirii cât mai judicioase a forței de muncă în toate regiunile țării au constituit și constituie una dintre principalele preocupări ale partidului și statului nostru socialist, o parte esențială a operei de construire a noii orînduiri. Programul Partidului Comunist Român, vizînd înlăturarea societății socialiste multilateral dezvoltate, stabilește ca direcție de acțiune a partidului — „sistemizarea teritorial-administrativă și economică, amplasarea rațională a forțelor de producție pe întreg teritoriul țării, asigurînd dezvoltarea proporțională a tuturor județelor și regiunilor, ridicarea gradului de civilizație materială a întregului popor”.

Strategia românească privind dezvoltarea la nivel macroeconomic conține ca principal parametru crearea unui ansamblu spațial unitar, realizat prin armonizarea amplasării forțelor de producție pe întregul teritoriu național, cu ridicarea economico-socială a județelor și localităților rămase în urmă. Partidul Comunist Român a elaborat și fundamentat o concepție proprie, originală, de dezvoltare economico-socială teritorială, de amplasare a forțelor de producție, care ține cont de condițiile concrete și de cerințele edificării societății socialiste multilateral dezvoltate. La elaborarea acestei concepții rolul determinant revine tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, care acționează cu consecvență pentru amplasarea echilibrată a forțelor de producție, pentru valorificarea superioară a resurselor umane și materiale existente în fiecare județ, oraș și comună, pentru sistemizarea rețelei de așezări urbane și rurale, pentru realizarea cadrului ca egalitatea în drepturi de care se bucură cetățenii patriei noastre să se întemeieze pe fundamentul trainic al creșterii potențialului economic al tuturor zonelor și localităților.

Semnificativ în acest sens este sublinierea pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu o făcea la Plenara Comitetului Central al Partidului Comunist Român din iunie 1966: „Îmbunătățirea repartizării forțelor de producție pe teritoriul țării are drept consecință folosirea cât mai judicioasă a forțelor de muncă a populației și, implicit, o mai bună distribuție a veniturilor, ridicarea generală a nivelului de trai al oamenilor muncii. Nu-

mai pe baza lichidării rămînerii în urmă a unor regiuni, a dezvoltării armonioase a bazei tehnico-materiale a socialismului pe întreg teritoriul patriei se pot crea condiții pentru mersul înainte al societății socialiste, pentru trecerea treptată spre comunism”.

În concepția partidului nostru, repartizarea teritorială a forțelor de producție constituie o problemă majoră cu profunde implicații economice, politice și sociale, care se impune a fi abordată într-o viziune unitară și de largă perspectivă, luînd în considerare multitudinea factorilor și a cerințelor micro și macroeconomice ce o condiționează. Pornind de la o asemenea concepție, Partidul Comunist Român a stabilit și stabilește politica generală în acest domeniu, luînd în considerare atît cerințele generale de creștere susținută a economiei naționale, cît și condițiile concrete economice și sociale favorabile dezvoltării fiecărui județ al țării. În această concepție, repartizarea judicioasă teritorială a forțelor de producție și evoluția economică mai intensă a regiunilor în trecut înapoiate nu înseamnă însă dezvoltarea în egală măsură a tuturor ramurilor producției materiale și nici reproducerea structurii de ansamblu a economiei în fiecare județ. Condițiile economice și sociale nefiînd însă unitar distribuite în toate regiunile țării, fiecare zonă are o structură pe ramuri mai restrînsă, comparativ cu ansamblul economiei naționale și este caracterizată printr-o anumită specializare a producției, în funcție de condițiile concrete.

Ca atare, desfășurarea procesului complex de dezvoltare economico-socială a județelor și localităților se realizează înlăturînd necesitățile lichidării rămînerii în urmă cu imperativele edificării socialiste prin volume, structuri și ritmuri de investiții diferențiate, care să asigure unităților administrativ-teritoriale rămase în urmă condiții ca în perioade cît mai scurte să se racordeze nivelului celor mai dezvoltate.

Pentru județele și localitățile țării fiecare plan cincinal prezintă etape importante în consolidarea bazei tehnico-materiale și în stabilirea obiectivelor viitoare care să conducă la individualizarea puternică a personalităților lor în ansamblul economiei naționale. În acest sens, plină de semnificație este sublinierea tovarășului Nicolae Ceaușescu în raportul la Congresul al XII-lea al partidului: „Planul cincinal 1981—1985 prevede continuarea politicii de amplasare rațională a forțelor de producție pe teritoriu, asigurîndu-se dezvoltarea echilibrată în perspectivă a tuturor zonelor, apropierea județelor în ce privește nivelul producției globale pe locuitor și folosirea resurselor de muncă, sistematizarea și modernizarea rețelei de localități urbane și rurale, ridicarea gradului general de civilizație al tuturor regiunilor țării”. Primul document prospectiv al dezvoltării spațiale românești — Programul Directivă de dezvoltare economico-socială a României în profil teritorial — prin prevederile sale asigură, într-un cadru echilibrat, continuarea dezvoltării armonioase a tuturor județelor, municipiilor, orașelor și comunelor, ridicarea nivelului economic și a gradului de civilizație al tuturor zonelor.

De o deosebită însemnătate în acest sens a fost inițiativa tovarășului Nicolae Ceaușescu care a demonstrat necesitatea adoptării indicatorului producției globale pe locuitor în calitate de criteriu principal al nivelului de dezvoltare economico-socială a fiecărui județ. Pentru transpunerea în viață a acestei orientări menite să contribuie la omogenizarea societății noastre socialiste în Programul Directivă de dezvoltare economico-socială a României se prevede ca obiectiv major realizarea în fiecare județ a unei producții globale din domeniile industrial, agricol, din construcții, transporturi, servicii și alte ramuri — de cel puțin 70 000 lei pe locuitor, din care circa 50 000 lei să fie reprezentată de producția industrială. Aceasta corespunde într-adevăr politicii generale a partidului nostru, atît sociale, cît și naționale, de dezvoltare corespunzătoare a tuturor zonelor, de asigurare a unor condiții de muncă și viață egale pentru toți membrii societății, pentru toți cetățenii patriei fără deosebire de naționalitate.

Se vede deci că în raport cu nivelul și structura economiei naționale, în condițiile folosirii celor mai noi și eficiente cerciri ale revoluției tehnico-științifice, Partidul Comunist Român a conceput cu contribuția directă, de inestimabilă valoare a tovarășului Nicolae Ceaușescu, industrializarea ca un proces complex, relativ de durată, de creare, dezvoltare și modernizare a bazei tehnico-materiale, în profil de ramură și teritorial, care să asigure înzestrarea locurilor de muncă cu un aparat de producție capabil să asigure valorificarea superioară, intensivă, a resurselor atrase în circuitul economic, o productivitate a muncii ridicată, capabilă să susțină dezvoltarea echilibrată și eficientă a economiei naționale și, pe această bază, să ducă la ridicarea continuă a nivelului de trai material și spiritual al tuturor locuitorilor patriei, în toate județele și localitățile ei.

Alexandru GAVRILUC

Corelația informare – comunicare – dezvoltare

Asistăm în epoca contemporană la o mult discutată „explozie informațională”, care are loc în toate domeniile de activitate: sintem inundați de informații prin intermediul tuturor elementelor de mass-media — informații referitoare la cele mai diverse aspecte ale vieții cotidiene, dar și la cele mai noi cuceriri ale științei și tehnicii. În mod logic, omul modern a luat măsuri pentru a se adapta acestei situații (realizarea băncilor de date și a sistemelor computerizate puse la dispoziția organizațiilor, instituțiilor sau chiar a indivizilor).

Problema diseminării informațiilor îi frământă îndeosebi pe oamenii de știință, în special sub aspectul legăturii comunicațiilor cu rezolvarea problemelor globale prin aplicarea științei și tehnologiei moderne. Mulți dintre ei vorbesc chiar despre o „revoluție informațională” pe care Karl Deutsch, în studiul său „De la societatea industrială la societatea informației”, o definește ca fiind o „creștere colosală a cantității de informație în toate domeniile activității umane”¹⁾, revoluție ce poate fi dimensionată prin indicatori privind creșterea fluxurilor de informații, a tehnologiilor de automatizare și de control, a numărului lucrătorilor din domeniile de prelucrare a informațiilor, prin ridicarea nivelului educațional și a perioadei de instruire, creșterea importanței instituțiilor academice, de cercetare etc.

În condițiile actuale se pune în evidență tot mai mult corelația informare-comunicare-dezvoltare. Într-un studiu publicat sub auspiciile Conferinței Pugwash se arată că „în afară de a dezvolta tehnicile pentru a exista o mai bună diseminare generalizată a informației științifice și tehnice, ar trebui să se organizeze investigații de natură să satisfacă mai eficient necesitățile de informare a celor care dezvoltă teme interdisciplinare și dorește să aplice știința și tehnologia la rezolvarea problemelor globale. Ar trebui, de asemenea, corelate mai bine posibilitățile de investigare cu problemele ce trebuie soluționate. Sint necesare o informare specială și facilități de comunicare a informațiilor pentru a mobiliza comunitatea științifică și tehnică față de sarcina de a rezolva problema mondială (a dezvoltării — n.n.)”²⁾.

¹⁾ vezi Daniel Dăianu — Informația — o „materie primă” în sprijinul dezvoltării, în Revista economică nr. 1/1981

²⁾ R.K. Logan — El papel de la información en el desarrollo del Tercer Mundo — in „Lecturas del CESTEM” — vol. 2 nr. 1/1982

³⁾ Peter J. Brennan — Dans sa propre langue — in „Forum du développement” — iunie 1981.

ANUL MONDIAL AL COMUNICAȚIILOR

Diseminarea informației, procesul de comunicare, prezintă o importanță deosebită în întreaga lume, atât în țările dezvoltate, cât și în cele în curs de dezvoltare, dar în acestea din urmă el capătă dimensiuni noi, având în vedere infrastructura de cele mai multe ori improprie facilitării unui schimb de informații la nivel internațional.

Din nefericire, actualele sisteme de informare „tind să fie pasive, centrate

această ordine de idei s-a dovedit a fi necesar să se traducă în mod organizat, în institute de cercetare, diferite materiale de interes pentru publicul și specialiștii din aceste țări, ca și instituirea de centre de documentare sau de cercetare care să editeze extrase din alte publicații, informațiile constituind astfel adevărate surse de dezvoltare economică.

Problema comunicațiilor în lumea a treia este în același timp efect și cauză a subdezvoltării. Pentru depășirea stadiului de subdezvoltare economică, specialiștii susțin necesitatea intensificării transferului de informații către aceste țări, ceea ce se poate realiza prin crearea unor sisteme informaționale complexe, bazate pe rețele informatizate, pe centre de informare dotate cu personal adecvat, centre de documentare

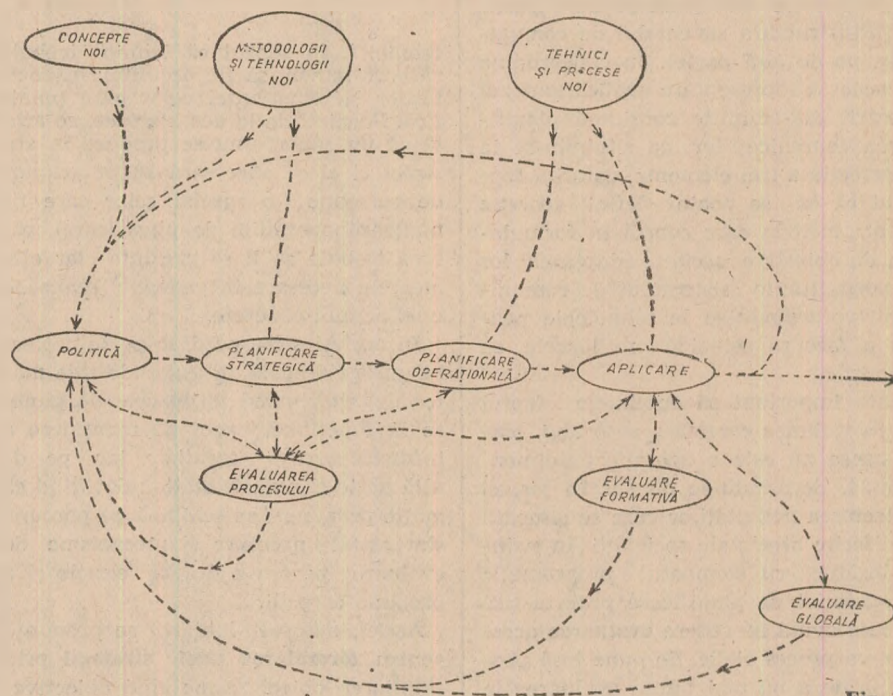

Fig 1

asupra ofertei și nu a cererii. Personalul poliglot (al agențiilor de știri — n.n.), care are tendințe de abstractizare, nu înțelege de ce fel de informații au nevoie tehnicienii și specialiștii care nu cunosc decât o limbă.³⁾ Astfel, avantajele deosebite pe care le poate avea un flux de informații ușor accesibile nu pot apare decât atunci cînd informația este prezentată cititorului în propria sa limbă, limbă constituind un prim important obstacol de care se lovește difuzarea informațiilor, în special în țările în curs de dezvoltare. În

sau de cercetare care să editeze publicații proprii.

Sistemul informațional (deci realizarea comunicațiilor) poate contribui în mare măsură la introducerea progresului în cadrul țărilor în curs de dezvoltare. Este deci firesc să devină un element căruia i se acordă tot mai multă atenție, în prezent vorbindu-se despre planificarea comunicațiilor ca exponent al dezvoltării economice, comunicațiile fiind privite drept o resursă ce poate fi repartizată, conservată și redistribuită ca orice altă resursă.

Această resursă este cu atât mai importantă în cazul țărilor în curs de dezvoltare, de unde și necesitatea realizării aici a unor sisteme informaționale adecvate unei dezvoltări economice susținute. Astfel, în cadrul unor dezbateri organizate de Conferința Pugwash 1982, se arată că „una din caracteristicile esențiale pentru a crea o capacitate de investigare și dezvoltare autohtonă în lumea a treia, ca sistem de inovare și transfer de tehnologie de-a lungul frontierelor naționale, va fi stabilirea unui sistem perfecționat pentru asigurarea schimbului de informații la scară globală.”

În contextul acestor probleme se înscrie și studiul „Planificarea comunicațiilor în serviciul dezvoltării” — de Alan Hancock, publicat sub egida U.N.E.S.C.O. în 1982. Hancock trage concluzia că elaborarea și alegerea strategiilor și tehnicilor de planificare trebuie să fie în funcție de resursele și competențele locale disponibile, și niciodată impuse din exterior, presupunând o abordare globală a întregului univers considerat (al comunicațiilor), în așa fel încât să se țină cont de ansamblul protagoniștilor și de procesele esențiale, fără a privilegia o instituție sau o tehnologie.

Planificarea comunicațiilor poate fi reprezentată grafic prin diagrama Venn (figura nr. 2), care pune în evidență principalele elemente de influență din practică (această planificare situându-se pe două coordonate: politica națională și politica de dezvoltare pe de o parte, și infrastructura sistemului de comunicații pe de altă parte). În concordanță cu această reprezentare grafică, autorul lucrării sus-amintite consideră planificarea comunicațiilor ca situându-se la intersecția a trei elemente, datorită faptului că ea se poate defini teoretic drept „metoda care constă în formularea de obiective sociale, adaptarea lor la posibilitățile sistemului de comunicații, recurgându-se la tehnologie pentru a face să coincidă mijloacele cu scopurile.”

Este important să subliniem faptul că, în viziunea corectă a autorului, planificarea nu este o operație unidimensională, derulându-se de sus în jos, ci reflectarea activităților care se situează la diferite nivele ale societății. În strînsă legătură cu elementul programatic al operației de planificare propriu-zisă trebuie avută în vedere evaluarea acesteia, ca proces ciclic. Se pune însă problema de a nu mai limita evaluarea la comentarea ulterioară a unei reușite sau a unui eșec, încercându-se „introducerea unor elemente de evaluare într-un stadiu mult mai precoce al ciclului planificare aplicare”. (vezi figura 1)

În viziunea lui Hancock — trebuie ținut cont de toate aceste elemente în elaborarea și aplicarea „scenariului” planificării, care trebuie să desemneze expres organismele ce participă la planificarea comunicațiilor sau chiar să prevadă crearea lor (de obicei, în țările în curs de dezvoltare există un serviciu de planificare economică, sau o

comisie de planificare). Se consideră preferabil ca, de fiecare dată cînd e posibil, să se evite crearea de structuri noi pornindu-se de la ideea că este mai ușor de modificat, lărgit sau adaptat structurile existente față de recurgerea la organisme noi, neverificate și care implică cheltuieli suplimentare. În cazul comunicațiilor este considerată mai avantajoasă crearea unui serviciu de planificare în cadrul unui organism de planificare deja existent și apelarea la specialiști din institute de cercetare asupra comunicațiilor, din organizații și organisme sectoriale de comunicații, etc.

Un merit deosebit al lui Hancock este acela de a sublinia necesitatea asigurării „primordialității omului asupra

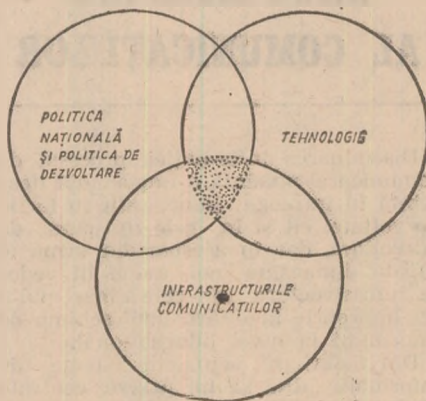

Fig. 2

tehnicii”, în sensul că tehnica trebuie să corespundă, să fie accesibilă capacităților și experienței celor care planifică. Pornind de la această idee, se arată că un raport nu se produce în abstract ci el se adresează unor grupuri de persoane (în special celor care finanțează operațiile de planificare), căroră trebuie să li se prezinte clar elementele necesare în vederea realizării unei acțiuni concrete.

În același sens, pe de o parte proiectul merge dincolo de aspectele sale materiale, cuprinzând mijloacele de punere în funcțiune, apoi de menținere a infrastructurilor esențiale, iar pe de altă parte el nu este static: dat fiind că multe propuneri se schimbă pe parcurs, sînt astfel necesare și mecanisme de evaluare pentru a decela erorile și a propune corecții.

Astfel, autorul lucrării se pronunță pentru formularea unei strategii prin enunțarea obiectivelor: cînd obiectivele sînt definite concret și cînd mijloacele prin care se ating au fost propuse (consideră el), formularea conținutului vine de la sine. Este evident că pentru punerea în aplicare a planurilor trebuie alese momentul și locul potrivit, pentru care trebuie analizate corect oportunitățile care se oferă și trebuie bine înțeles climatul general. Cu toate acestea, autorul consideră că luarea deciziei nu este totdeauna rațională și proiectele nu sînt în mod necesar rezultatul logic al unei planificări coerente, punerea în aplicare a proiectelor depinzînd

în mare măsură de reacția cercurilor politice și a factorilor de decizie.

Lucrarea la care ne-am referit prezintă interes și pentru concluziile pe care le formulează, referitoare la o serie de probleme precum: necesitatea acumulării de experiență practică în domeniul planificării în general, mai ales la nivel național; necesitatea realizării mai multor studii de sinteză la diferite nivele de planificare — de la instituții pînă la nivel național, astfel încît să se determine punctele de intersecție și să se asigure continuitatea operațiunilor de planificare; necesitatea realizării de analize asupra planificării în diferite contexte sociale și de studii comparative asupra acestor analize, avînd în vedere faptul că este foarte dificil să se raporteze studiile elaborate asupra planificării practice în societățile dezvoltate la condițiile mai puțin propice existente în țările în curs de dezvoltare; necesitatea unor studii metodologice tot mai riguroase, folosindu-se tehnicile diferitelor moduri de planificare la condițiile comunicațiilor, aceste studii fiind conduse cu ajutorul simulărilor și încercărilor de teren, reflecțiile personale și lucrările de laborator nefiind suficiente; necesitatea unei educații pentru promovarea ideilor generale referitoare la planificarea comunicațiilor și sensibilizarea oamenilor în această direcție; necesitatea multiplicării schimburilor de informații și de persoane competente ce sînt interesate în acest domeniu și în discipline conexe (conceptele folosite în planificarea comunicațiilor fiind încă în stadiu embrionar și interacțiunea creatoare fiind cel mai bun mijloc de a le pune la punct); necesitatea ca mai multe persoane și instituții să fie antrenate, în vederea dezvoltării acestei științe, atît pentru a da dimensiunea importanței și limitelor sale, cît și pentru a ridica planificarea comunicațiilor la un nivel care să-l depășească pe cel al speculației filozofice și politice.

Este meritos efortul specialistului de a insista asupra acestor elemente în vederea conștientizării factorilor interesați în materie, față de importanța problemei planificării comunicațiilor pentru dezvoltarea economică, pentru depășirea stadiului de subdezvoltare, pentru realizarea unui schimb echitabil de valori pe plan internațional. Așa cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu, în cuvîntarea la cea de-a 29-a aniversare a Comisiei Economice a O.N.U. pentru Europa, din 24 aprilie 1974 — „este încă necesar să pornim neîncetat de la faptul că cooperarea economică și tehnico-științifică, schimbul de valori materiale, de bunuri spirituale, de informații și de experiență reprezintă a evoluției fiecărei țări în pas cu cuceririle progresului universal și, în același timp, o condiție a mersului înainte al întregii umanități.”

Carmen ZARAFESCU

I.E.M.

CAM de un deceniu și jumătate conceptul și activitățile de marketing s-au statornicit și în țara noastră, mai întâi și în mod continuu printr-o literatură de specialitate, apoi pe cale legislativă, confirmându-se astfel rolul și utilitatea activităților de marketing. Este fără îndoială necesar și vital chiar ca unitățile socialiste producătoare să cunoască și să țină seamă permanent de cerințele pe care produsele și serviciile lor trebuie să le satisfacă, preocupându-se în mod constant de îmbunătățirea calității mărfurilor destinate pieței interne și externe pentru export. Încă din perioada 1971-1975 s-a stabilit ca aprobarea noilor investiții să aibă la bază studii de marketing, în care să se indice cu claritate posibilitățile de desfacere a produselor ce se vor realiza prin investițiile respective.

Înlocuind empirismul cu știința în procesul complex al trecerii produselor de la producători la consumatori, marketingul a apărut de la început sub aspect general în literatura noastră de specialitate, dar apoi și-a făcut drum în lucrările de politică economică, în domeniul comerțului interior și exterior și al agriculturii, fără a lipsi nici din cel al turismului și aprovizionării. Marketingul promovează procurarea și utilizarea științifică a informațiilor necesare fundamentării planurilor și deciziilor la toate nivelurile de conducere din economie. În acest scop cercetările de marketing se dezvoltă neîncetat, anexând și asimilând organic, din variate domenii ale științelor naturii și societății, metodele avansate de analiză și de prognoză care în fapt reprezintă cele două fețe ale realității cunoașterii. Frontiera cea mai înaintată a acestor noi metode și instrumente de corectare este teoria sistemelor generale și analiza de sisteme, așa cum se poate vedea din volumul recent publicat de M.C. Demetrescu, **Analiza de sisteme în marketing** (Editura științifică și enciclopedică, 1982)*. Lucrarea sintetizează cercetările autorului începute cu zece ani în urmă și desfășurate în cadrul Laboratorului de Marketing al Facultății de Planificare și Cibernetică Economică din A.S.E., precum și al manifestărilor științifice ale Secției de Teorie, Metodologie și Învățământ a Asociației Române de Marketing.

* M.C. Demetrescu, *Analiza de sisteme în marketing*, Edit. științifică și enciclopedică, București, 1982, 433 p.

Alianța dintre marketing și teoria sistemelor generale, care constituie substanța acestei cărți, este justificată de evidența însăși a realității, deoarece prin natura sa intrinsecă marketingul este un sistem complex, interfuncțional — și ca atare cu necesitate integrat — al întreprinderii; el constituie expresia unitară a relațiilor dintre toate activitățile unei organizații economice implicate în realizarea vânzărilor și beneficiilor.

Sistemele care ne înconjoară pretutindeni în natură, viață și societate sînt ansamble de-

modelării în acest domeniu, ale proceselor decizionale și căilor de soluționare a complexității unor situații de marketing. În felul acesta, prima parte a volumului anticipează, în esență, problematica dezvoltată în următoarele trei părți, toate structurându-se pe douăsprezece capitole.

Numeroase pagini ale cărții sînt consacrate examinării relațiilor dintre numeroșii factori care configurează complexitatea situațiilor decizionale din marketing, stăruindu-se asupra transformării intrărilor în ieșiri, în scopul determină-

analiza de sisteme. Se analizează în continuare obiectivele multiple din marketing, fiind exemplificate principalele metode elaborate în ultimii ani pentru rezolvarea acestui tip de probleme.

În încheierea cercetării sale autorul se referă la analiza factorilor de incertitudine în elaborarea deciziilor de marketing. Se remarcă utilitatea indicatorului energiei informaționale, propus cum se știe de acad. Octav Onicescu și care reprezintă o formă de evidențiere a riscului, precum și a metodei de simulare Monte Carlo, considerată ca una din cele mai promițătoare forme de aplicare a matematicilor în economie. Pe lângă metodologia de analiză a complexității se mai pot semnala, drept contribuții proprii ale autorului în acest prim volum în literatura noastră privind analiza de sisteme în marketing, discriminarea sistemică ce se realizează între eficacitate și eficiență, aplicarea criteriului timp pentru măsurarea performanțelor, cu evidențierea teoriei învățării, introducerea conceptului lui Simon privind nivelul de aspirație, abordarea pentru prima dată la noi în țară a conceptului de costuri de oportunitate și metodele respective de calcul privind determinarea pierderilor rezultate dintr-o decizie neoptimală, explorarea vectorului de posibilități ale unei alternative decizionale, analiza riscului, abordarea proiectelor de marketing care implică investiții și incertitudini combinate cu risc, precum și alte contribuții ale autorului de certă valoare metodologică și practică — fiindcă utilitatea cercetărilor și tehnicilor de marketing este indiscutabilă în scopul asigurării eficienței activității economice.

În prefața volumului, prof. M.C. Demetrescu constată că literatura consacrată analizei de sisteme este orientată către elaborarea deciziilor iar succesul aplicării sale depinde de numeroși decidenți și executanți, care se ocupă direct cu rezolvarea problemelor de marketing. Or, noua carte a prof. Demetrescu, scrisă cu competență și foarte bogată în idei, metode de analiză și tehnici de lucru, oferă fiecărui decident, indiferent de locul în care lucrează în ierarhia sistemelor de marketing — și nu numai în aceste sisteme — un instrument de certă utilitate pentru valorificarea practică a unora din cele mai însemnate cuceriri ale științei economice contemporane.

Ion NEGURĂ

ANALIZA DE SISTEME ÎN MARKETING

finite prin legăturile și interdependențele dintre părțile componente, iar analiza de sisteme nu este nimic altceva decât aplicarea teoriei sistemelor generale. În concepția autorului, analiza de sisteme constituie domeniul metodologiilor și al unei colecții de metode și tehnici consacrate rezolvării problemelor complexe. Este pentru prima oară cînd apare în literatura economică din țara noastră o lucrare care tratează analiza de sisteme și metodologia aplicată a acesteia.

Volumul „Analiza de sisteme în marketing” constituie o amplă și aprofundată analiză a mediului în care resursele și activitățile sistemului întreprinderii converg, prin marketing, la realizarea și dezvoltarea tuturor unităților economice pe calea satisfacerii nevoilor și cerințelor cumpărătorilor și utilizatorilor. Autorul folosește în mod specific analiza de sisteme, începînd cu studiul anatomic al complexității sistemelor de rezolvare a problemelor de marketing pe baza schemelor logice ale proceselor de conceptualizarea

rii eficienței cu care informațiile sînt convertite în decizii de marketing și pentru controlul executării acestora. Predicția cererii pentru ieșirile sistemului este realizată în principal prin diferitele tipuri de elasticitate după care sînt utilizate diferite metode de maximizare a beneficiilor, pragul de rentabilitate, influențele factorului timp în marketing și alocarea eforturilor de marketing potrivit criteriilor de evaluare a performanțelor. Aplicarea în marketing a metodei cost-avantaje constituie o contribuție proprie a autorului, care o folosește pentru compararea valorilor rezultate din acțiuni cu costuri identice și, alternativ, pentru compararea acțiunilor cu diferite costuri dar cu performanțe identice.

Referindu-se la caracterul mixt-cantitativ și calitativ al problemelor complexe de marketing, profesorul M.C. Demetrescu caută soluționarea lor prin utilizarea calculului probabilităților și prin stabilirea priorităților cu ajutorul scării de preferințe, ale căror procedee sînt formalizate de

URMĂRIREA etapelor și momentelor elaborării operelor lui Marx pune în evidență un adevăr fundamental și anume că știința în stadiul ei avansat și în primul rând științele sociale propriu-zise nu se pot constitui fără o concepție filozofică prealabilă, materialist-dialectică în cazul marxismului, o concepție adoptată în mod conștient. Așa se explică prioritatea gândirii filozofice în primele opere ale întemeietorilor marxismului și în mod special ale celui care a revoluționat întreaga știință socială, cea economică deosebi. Asemenea critici ai marxismului, ca Pierre Bigo și Robert Tucker, amintiți mai sus, concepind știința ruptă de filozofie, găsesc în împletirea discursului filozofic și economic la Marx motive pentru a respinge ceea ce este atât de evident pentru oricine și de necontestat — contribuția științifică esențială adusă de Marx în domeniul economiei politice.

În al doilea rând, acești marxologi specializați în critica marxismului concep economicul total separat de factorul uman. Ei n-au înțeles avertismentul lui Marx după care relațiile economice, deși sînt mijloace prin relații între lucruri, sînt totuși relații sociale, umane, domeniul economic fiind principala sferă și cauză a fenomenelor de înstrăinare a omului în societatea capitalistă. Or, Pierre Bigo și Robert Tucker reproșează economiei politice a lui Marx faptul că „este pătrunsă de umanism” și aceasta o face să fie „încărcată de un potențial filozofic”⁽¹⁾. Știința socială adevărată, autentică nu poate fi decât umanistă, pentru că nu există cercetare dezinteresată în acest domeniu, iar știința economică, deși este între științele sociale cea mai capabilă de a atinge un înalt grad de obiectivitate prin specificul obiectului său, al posibilității cuantificării în mai mare măsură a proceselor sale, nici ea nu poate fi insensibilă la alienările și consecințele dezvoltării economice asupra factorului uman și social, omul fiind principala forță de producție a societății dintotdeauna și pentru totdeauna cît va exista societatea omenească. Pornind de la modelul unei științe economice pure, criticii menționați ai marxismului nu pot scăpa de un economism inerent, împărtășit de ei adeseori în mod inconștient.

Repere privind raportul dintre economic și filozofic în gîndirea marxistă (II)

Iată de ce, cu toate că unii gînditori au văzut la rîndul lor o ruptură între opera de maturitate a lui Marx și cea de tinerețe, în sensul unui antiumanism teoretic, pe care acesta l-ar fi promovat în *Capitalul*, este incontestabil că umanismul rămîne o dimensiune subiacentă a gândirii economice marxiste, chiar dacă ea nu mai apare ca atare formulată, și în prim plan, ca în primele sale lucrări. Prin dezvăluirea mecanismului exploatații capitaliste și a tendințelor de evoluție a societății burgheze, *Capitalul* lui Marx, această capodoperă a gândirii economice, are o finalitate profund umanistă. Această finalitate, servită de această dată cu instrumentele cele mai riguroase ale științei, nu-i de natură să afecteze cu ceva obiectivitatea și specificitatea demersului științific în plan economic, cum cred autorii menționați, promovînd și ei un antiumanism teoretic mai mult sau mai puțin explicit.

În sfîrșit, concepția materialist-dialectică prealabilă științei economice marxiste despre care am amintit nu înseamnă altceva decît promovarea descoperirii conexiunilor reale, a legilor interne specifice ale mișcării și dezvoltării fenomenelor naturale sau sociale.

Prămovînd un asemenea spirit filozofic materialist-dialectic, Marx și Engels s-au opus cu hotărîre conexiunilor „născocite”, „artificiale”. Prin aceasta se deosebește metoda filozofică a lui Marx de cea a lui Hegel și de a înaintașilor săi. Hegel,

dimpotrivă, pune „în locul conexiunii reale încă necunoscută” „o nouă providență misterioasă”, ideea absolută. O asemenea viziune filozofică, combătută cu fermitate de Marx, se opune într-adevăr spiritului științific, al obiectivității.

Din această perspectivă filozofică — corespunzătoare însuși spiritului științei — pe care o prezintă concepția materialist-dialectică, nu trebuie să ne mire „încălcătura dialectică” a unei asemenea lucrări economice cum este *Capitalul* lui Marx, care dezvăluie totodată dialectica reală a societății capitaliste, structurile și antagonismele ei sociale, nu numai pe cele economice. De aici rezultă și valoarea sociologică, filozofică și politică a lucrării marxiste monumentale. Numeroși gînditori marxști și nemarxști au pus în evidență acest lucru; tocmai de aceea, încercările de a găsi în această unitate dintre economic, politic, sociologic și filozofic a operei marxiste argumente pentru respingerea valorii teoriei economice a lui Marx, apar cu atât mai tendențioase.

Concepția materialistă asupra istoriei a favorizat și stimulat adîncirea studiilor și cercetărilor istorice și economice, ceea ce au și întreprins Marx și Engels în lucrările lor ulterioare. Dar mai mult decît oricine Marx și-a consacrat viața și munca cercetărilor economice, investigării științifice a modului de producție capitalist. Era o problemă foarte serioasă și de răspundere pe planul științei, care presupunea nu numai o nouă concepție filozofică despre om și istorie, dar și fundamentarea unei metodologii științifice corespunzătoare atât obiectului, cît și rezultatelor spre care Marx tindea, modelului de știință pe care el îl promova în acest domeniu. Studiul operei sale economice, împreună cu cel al scrisorilor sale despre *Capitalul*, în care Marx și-a destăinuie procedeele în plan metodologic în investigarea fenomenelor economice, poate constitui o sursă pentru descifrarea a ceea ce Marx a numit „metoda economiei politice” și în genere pentru demersul epistemologic propriu științelor sociale. Nu avem intenția să expunem pe larg aceste aspecte filozofice ale operei economice a lui Marx, ci doar să schițăm unele contururi ale metodei economiei politice, cum a conceput-o Marx.

FIȘE

Manifestare științifică

● În această săptămînă a avut loc o dezbatere cu tema „Probleme actuale și de perspectivă ale modernizării industriei românești”, organizată de Institutul Central de Cercetări Economice și Academia de Științe Sociale și Politice, manifestare care se va desfășura periodic. Bucurîndu-se de o prestigioasă participare — cercetători, cadre didactice, specialiști din institute de sinteză și de cercetări, din unități de profil — dezbateră a constituit un prilej important de

adîncire a problemelor aflate în fața industriei naționale, relevînd noi căi și posibilități pentru accentuarea laturilor calitative, intensive ale dezvoltării industriei.

Subliniînd importanța primordială pe care modernizarea industriei o are în făurirea unui complex economic echilibrat, participanții la dezbateră au evidențiat rolul hotărîtor al cercetării științifice, al creativității și inteligenței românești, în acțiunile de restructurare a industriei, pentru sporirea productivității, lărgirea și dezvoltarea bazei naționale de resurse și energie, valorificarea superioară a materialelor prime și materialelor, energiei, pentru folosirea cît mai bună a capacităților de producție.

Funcția stimulativă a retribuției

● Evidențînd caracterul multifuncțional al retribuției în condițiile socialismului, E. Lutohina, doctor în științe economice, arată în articolul „Funcții zarabotnoi plăți v razvitom soșialisticeskom. obșceste” (Funcțiile retribuției în societatea socialistă dezvoltată), apărut în publicația sovietică EKONOMICESKIE NAUKI (nr. 3/1983) — că acest caracter devine tot mai pregnant pe măsura maturizării societății socialiste. Perfecționarea rolului și funcțiilor retribuției, privită în unitatea complexă a funcțiilor sale, constituie un proces neîntrerupt, deși desfășurat în ritmuri inegale — menționează E.L. În diferite etape ale acestui proces se dezvoltă mai puternic cînd unele laturi ale sale, cînd altele, astfel încît au loc și modificări în ca-

drul contradicțiilor care se pot manifesta între funcțiile retribuției. În condițiile societății socialiste mature, opinează E.L., cea mai importantă contradicție potențială în cadrul unității funcțiilor retribuției constă în faptul că, în timp ce unele funcții conduc la diferențierea cîștigurilor, altele — dimpotrivă — determină nivelarea acestora. Or, cu cît este mai puternică tendința de nivelare, cu atât slăbește influența stimulativă a cîștigului. Deci, subliniază E.L., luîndu-se în considerare caracterul obiectiv al ambelor tendințe, în condițiile trecerii economiei pe calea dezvoltării intensive este imperios necesar să fie utilizată mai activ și mai eficient funcția stimulativă a retribuției.

Aplicând și verificând din nou metoda dialectică în studiul fenomenelor economice, Marx evidențiază adeseori caracterul concret istoric, istoricitatea acestora. Spre deosebire de economiștii clasici ai timpului, care se străduiau să demonstreze eternitatea și armonia relațiilor sociale existente, a capitalului îndeosebi ca relație socială, Marx subliniază că atunci când vorbim de producție „avem în vedere întotdeauna o producție care are loc pe o anumită treaptă de dezvoltare socială. Producție realizată de indivizi sociali”¹²⁾, fără a nega prin aceasta existența unor determinări economice comune, dar care și acestea se criticulează multiplu și concret istoric, „se întrușchipează în determinări diferite”¹³⁾. De aceea s-a concentrat Marx asupra studierii nu în genere a relațiilor economice și sociale, ci a celor capitaliste.

În strânsă legătură cu principiul metodologic al istoricității fenomenelor sociale, Marx a evidențiat, totodată, pentru prima dată, dimensiunea structurală — cu mult înaintea a ceea ce s-a constituit în secolul nostru ca filozofie și metodologie structuralistă —, caracterul complex al concretului social-economic, definindu-l ca „sinteză a unei serii de determinații”, „unitate a diversității”. Acest caracter — structural și istoric în același timp — al concretului social impune cercetătorului să studieze interdependența dintre „șirul structural” și „șirul genetic al sistemului” social, cere o examinare în același timp istorică și structurală a fenomenelor sociale. Dubla natură — istorică și structurală — a concretului social făcea posibile două moduri de cercetare și abordare a fenomenelor sociale — metoda logică (structurală) și cea istorică. Cercetând un asemenea fenomen social complex, cum este modul de producție capitalist, Marx a considerat și a folosit metoda logică ca „cea justă din punct de vedere științific”¹⁴⁾ pentru reproducerea concretului social în întreaga sa complexitate.

Marx a definit metoda logică în primul rând ca ridicare a gândirii de la abstract la concret, de la categoriile mai simple, mai abstracte la cele mai complexe, mai concrete. Această trecere de la abstract la tot mai concret apare pentru el ca o

lege generală a cunoașterii, verificată în istoria științei. Concretul social fiind conceput ca un tot structurat și ca un produs al dezvoltării istorice, nu ne poate fi deloc indiferent cu care latură a sa începem abordarea lui teoretică și în ce ordine deducem diferitele sale categorii. De aceea, pentru orice analiză teoretică a unui concret social determinat se pun ca probleme metodologice de rezolvat: (a) aceea a ordinii deducerii categoriilor unele din altele și (b) problema punctului de plecare în analiză, a „celulei” sale. Marx a dat acestor probleme metodologice un răspuns științific concret, care are o valoare gnoseologică și metodologică mult mai generală.

Desigur, metoda logică de analiză a concretului social presupune ca prealabile demersul inductiv și analitic de la concretul real spre elaborarea unor abstracții, pentru a putea realiza ceea ce-i este specific, sinteza pe cale inversă, de la abstract la concret, a concretului logic ca sinteză. Scopul final al descompunerii analitice a concretului real este obținerea categoriei economice celei mai simple și mai abstracte, care trebuie să constituie „celula”, punctul de plecare al procesului de reproducere în analiza teoretică a concretului în gândire. Este știut că în analiza capitalului Marx pleacă de la marfă, ca raportul economic cel mai obișnuit din societatea burgheză. Punctul de plecare al abordării logice, teoretice a concretului social coincide cu punctul de plecare istoric al dezvoltării sale. Elementul structural cel mai simplu și mai abstract, și într-un fel determinant și definitiv, constituie și începutul, premisa istorică.

Metoda logică (structurală) constituie, de aceea, în opinia lui Marx, o oglindire anume o istoricului. Și aceasta se explică prin faptul că ordinea examinării categoriilor și proceselor sociale, a relațiilor și elementelor sale interne este determinată în primul rând de structura ierarhică a concretului, criteriul structural fiind în acest caz cel hotărâtor în abordarea teoretică a fenomenelor sociale. De aceea, spune Marx, ar fi „inadmisibil și greșit să luăm categoriile economice în ordinea în care au avut istoricește un rol hotărâtor.”¹⁵⁾ Este știut că Marx analizează ren-

ta funciară după ce lămurește misterul capitalului, deși aceasta și forma de producție corespunzătoare ei, agricultura, au apărut cu mult înainte ca forme economice dominante ale feudalismului. Asemănător deduce Marx și capitalul comercial și bancar din capitalul industrial, deși din punct de vedere istoric acestea sînt forme „antediluviane”, apărute cu mult înainte lui. Îndreptînd cercetarea teoretică asupra sistemului economiei capitaliste, Marx analizează tocmai modul de subordonare a acestor categorii și relații în cadrul sistemului amintit. Se relevă că legile și particularitățile sistemului acționează asupra elementelor sale componente și le modifică în conformitate cu propria sa natură, acestea dobîndind proprietăți noi.

Unii gânditori contemporani, îndeosebi acei reprezentanți ai structuralismului „antiumanist” și „antiistoric”, împing contradicția reală dintre logic (structural) și istoric la Marx pînă la opoziția metafizică dintre ele. Într-o asemenea interpretare, structurile absorb întreaga realitate socială, uitîndu-se că structura se constituie istoric ca produs și creație a omului. Pe plan metodologic prioritatea punctului de vedere structural este absolutizată de gânditori structuraliști, excluzînd astfel momentul diacronic, concepția istorică asupra fenomenelor sociale. Din perspectiva unei disocieri antinomice a dimensiunii structurale și a celei istorice aceștia enunță critici nefondate la adresa istorismului, susținînd concepția unui **antiistorism teoretic**, imbinat cu un **antiurbanism teoretic**. În acest context se înscriu și interpretările antiistorice ale cunoscutului filozof Louis Althusser, acesta respingînd istorismul din înțelegerea marxismului în plan teoretic. Asupra unora din aceste probleme vom reveni cu un alt prilej.

prof. dr. Ion FLOREA
Academiu „Ștefan Gheorghiu”

¹²⁾ Pierre Bigo, op.cit., p. 24

¹³⁾ K. Marx, Bazele criticii economiei politice, vol. I, Ed. politică, București, 1972, p. 16—17

¹⁴⁾ Idem, p. 17

¹⁵⁾ K. Marx, Fr. Engels, Opere, vol. 13, Editura politică, București, 1962, p. 674

¹⁶⁾ K. Marx, Fr. Engels, Opere, vol. 13, Editura politică București, 1962, p. 681—682

Știință — societate un cadru complex

● Ideea centrală care a călăuzit elaborarea lucrării „Human rights and scientific and technological developments”, publicată sub egida O.N.U., este aceea că, în timpurile noastre, știința și tehnologia nu au numai efecte pozitive pentru traiul omului ci și altele nedorite, dăunătoare. Preîntîmpinarea unor asemenea disfuncționalități — generate fie de necunoașterea efectelor, fie de considerarea lor drept neimportante — impune, după cum se arată în studiu, elaborarea unei autentice strategii ale intercondiționării știință-societate. Prima condiție, se arată în studiu, o constituie acceptarea principiului potrivit căruia știința, ca parte a universului cultural, stabilește relații specifice cu societatea care nu sînt aceleași nici în timp și

nici în spațiu. O investigație a acestei relații trebuie să includă, ca o etapă consecutivă, identificarea tuturor tipurilor de efecte ale descoperirilor științifice și tehnologice. În strategia propusă se cer incluse, de asemenea, implicațiile pe termen lung ale unor inovații majore în scopul decelării avantajelor și dezavantajelor potențiale. În sfîrșit, deoarece știința influențează nu numai partea materială a existenței sociale ci și dimensiunea spirituală, asigurarea unei dezvoltări armonioase a complexului știință-societate presupune împropățarea conceptelor care stau la baza politicilor educaționale în sensul conștientizării unor grupuri tot mai extinse ale populației asupra mecanismului dezvoltării științei.

JÜRGEN HABERMAS

CUNOAȘTERE ȘI COMUNICARE

● Mai puțin cunoscut publicului larg din țara noastră, filozoful vest-german Jurgen Habermas — din a cărui operă EDITURA POLITICĂ a prezentat de curînd o selecție reprezentativă sub titlul „Cunoaștere și comunicare” — reprezintă unul dintre principalii exponenți ai noului tip de gândire filozofică ce și-a definit profilul în deceniul '70. Printre teoreticienii contemporani Habermas a dobîndit individualitate în primul rînd prin amplitudinea dimensiunilor vizînd clarificarea relației dintre teorie și

FIȘE

practică pe fondul analizei unor fenomene tipice capitalismului monopolist de stat: intervenția sistematică și profundă a statului în economie, transformarea științei în pirghie a progresului economic, constituirea unor curente de critică etico-politică a contradicției dintre cadrul instituțional al adoptării deciziilor și voința cetățenilor etc. Urmărind să pună la îndemîna cititorului român elemente semnificative din gândirea filozofului german, autorii selecției au inclus în volum texte cum sînt: teoria analitică a științei și dialectica, tehnica și știința ca „ideologie”, probleme de legitimitate în capitalismul tirziu, asupra reconstrucției materialismului istoric ș.a.

12

Fondurile întreprinderii și autogestiunea economico-financiară

Consultațiile pentru candidații la concursul de admitere în învățămîntul economic superior sînt elaborate pe baza Programei Ministerului Educației și Învățămîntului de către cadrele catedrei de Economie politică de la Academia de Studii Economice din București, sub conducerea prof. univ. dr. doc. N. N. Constantinescu, membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România.

Fondurile întreprinderii și eficiența utilizării lor

TOTALITATEA mijloacelor de muncă, a obiectelor muncii și a mijloacelor bănești de care dispun unitățile economice constituie **fondurile întreprinderii**. Acestea se află în proprietate socialistă și sînt folosite conștient, planificat, în vederea creșterii nivelului de trai al întregului popor.

Fondurile întreprinderii socialiste se compun din **fonduri productive și fonduri neproductive**. Fondurile productive servesc în mod nemijlocit la obținerea produselor finite și sînt alcătuite din **fonduri de producție și fonduri de circulație**.

Conținutul material al fondurilor de producție îl constituie mijloacele de producție. Produsele finite care se află în depozitele unității economice sau în expediție (și al căror preț nu a fost încasat), împreună cu mijloacele bănești ale acestora alcătuiesc **fondurile de circulație**. Fondurile neproductive sînt utilizate pentru scopuri social-culturale.

Întrucît **fondurile productive** participă la obținerea și realizarea producției, ele se află într-o continuă **mișcare și transformare**. Urmare acestui fapt unitatea economică dispune, în orice moment, de fonduri aflate sub trei forme funcționale: **bănească, productivă și marfă** corespunzător celor trei stadii distincte pe care le parcurg: I. **stadiul aprovizionării tehnico-materiale**, în care fondurile bănești se transformă în mijloace de producție (B-M); II. **stadiul producției propriu-zise (P)** în care forța de muncă acționează cu mijloacele de muncă asupra obiectelor muncii transformîndu-le în bunuri materiale, proces în care se creează o valoare nouă, care se adaugă valorii mijloacelor de producție consumate; III. **stadiul desfacerii**, în care produsele obținute în urma procesului de producție se transformă în bani (M'-B'). Primul și cel de-al treilea stadiu se află în sfera circulației, iar al doilea în sfera producției. Continuitatea procesului de producție impune unitatea dintre sfera producției și cea a circulației, precum și necesitatea ca fondurile întreprinderii să se găsească simultan și succesiv în toate cele trei stadii.

Trecerea succesivă a fondurilor dintr-o formă în alta (bănească — productivă — marfă), corespunzător celor trei stadii poartă denumirea de **circuitul fondurilor întreprinderii**.

Circuitul fondurilor, privit ca un proces care se repetă continuu se numește **rotația fondurilor**. Cu cît rotația fondurilor se desfășoară mai rapid, cu atît sporește eficiența muncii sociale întrucît, în aceeași unitate de timp, se creează o masă mai mare de valori de întrebuințare. Numărul de rotații efectuate într-o perioadă de timp, de obicei într-un an, se numește **viteză de rotație** și constituie unul din indicatorii sintetici calitativi de mare importanță care arată eficiența, calitatea activității desfășurate de întreprindere. Accelerarea vitezei de rotație se poate face acționînd asupra celor trei stadii (aprovizionare — producție — desfacere) în sensul reducerii duratei acestora.

Luînd în considerare modul în care participă și se consumă în procesul de rotație, precum și felul în care își transmit valoarea, **fondurile de producție** pot fi **fonduri fixe și fonduri circulante**.

Fondurile fixe (clădiri, mașini, instalații, utilaje, unelte, dispozitive, mijloace de transport etc.), participă la mai multe cicluri de producție, își păstrează forma inițială, se consumă și își transmit treptat valoarea lor asupra produsului creat, pe măsură ce se uzează. Fondurile fixe reprezintă aparatul de producție al întreprinderilor socialiste și — datorită rolului lor — partea cea mai importantă a avuției naționale.

Fondurile circulante (materii prime, materiale, combustibil) se consumă în întregime în fiecare ciclu de producție, își modifică — de regulă — forma inițială și își transferă dintr-o dată și în întregime valoarea asupra produselor create.

Așa cum am văzut, o parte a fondurilor întreprinderii se află în sfera circulației sub formă de mărfuri (produse finite care urmează a fi realizate) sau mijloace bănești (mărfuri realizate); acestea reprezintă **fondurile de circulație** ale întreprinderii.

Fondurile circulante împreună cu fondurile de circulație privesc în unitatea și mișcarea lor formează **mijloacele circulante** ale întreprinderii.

Unul dintre obiectivele fundamentale ale activității întreprinderii îl constituie utilizarea deplină, cu maximum de eficiență, a fondurilor de care dispune și în primul rînd a fondurilor fixe întrucît acestea reprezintă partea cea mai importantă a avuției naționale.

Sporirea eficienței determină, la același volum de fonduri fixe folosite, obținerea unor sporuri însemnate de producție, economisirea resurselor materiale, sporirea potențialului tehnico-productiv și — în acest fel — creșterea produsului social și a venitului național pe unitatea de capacitate de producție existentă, cu efecte directe și imediate asupra bunăstării celor ce muncesc.

În general, eficiența utilizării fondurilor fixe se determină raportînd — în expresie valorică — cantitatea de produse obținute la valoarea fondurilor fixe în funcțiune. În practică, ca urmare a măsurilor stabilite la Plenara C.C. al P.C.R., din martie 1978, eficiența economică a fondurilor fixe se măsoară prin **valoarea beneficiilor, a producției globale și producției nete obținute la 1 000 lei fonduri fixe valoare neamortizată**. Pentru cincinalul 1981—1985 este prevăzut să se obțină — în industrie — o producție globală de cel puțin 1 800 lei și o producție netă de peste 600 lei la fiecare mie de lei fonduri fixe, valoare neamortizată.

Folosirea eficientă a fondurilor fixe se realizează atît pe cale **extensivă** (prelungirea timpului de funcționare a utilajelor și instalațiilor, înlăturarea pierderilor de timp din cadrul unui schimb, mărirea numărului de schimburi etc.), cît și pe cale **intensivă** (obținerea cu aceleași utilaje, instalații etc., a unei producții sporite, în aceeași unitate de timp, prin creșterea gradului de încărcare a acestora, perfecționarea tehnologiilor de fabricație etc.).

În etapa actuală, o importanță deosebită în sporirea eficienței folosirii fondurilor fixe o reprezintă modernizarea structurilor de fabricație în sensul creșterii ponderii produselor cu un consum redus de materii prime și energie și care au — în același timp — o valoare cît mai mare.

Îmbunătățirea utilizării fondurilor fixe trebuie însoțită și de folosirea cât mai eficientă a fondurilor circulante și de circulație prin reducerea continuă a consumurilor de materii prime, materiale, combustibil etc., valorificarea resurselor secundare, lichidarea rebuturilor, valorificarea materialelor recuperabile și refolosibile etc.

Rezultatul nemijlocit al utilizării depline și eficiente a fondurilor întreprinderii se concretizează în **îmbunătățirea folosirii capacității de producție**, adică în creșterea producției maxime ce poate fi obținută într-o perioadă dată, la o anumită structură și calitate a producției unității economice respective.

Autogestiunea economico-financiară și trăsăturile ei

AUTOGESTIUNEA economico-financiară este o formă de conducere microeconomică. **Cerința principală** a acesteia o constituie **autofinanțarea**, adică recuperarea integrală a cheltuielilor, restituirea fondurilor primite de la societate și formarea fondurilor proprii necesare dezvoltării pe seama veniturilor obținute din vânzarea mărfurilor produse. Autogestiunea economico-financiară constituie suportul economic al **autoconducerii muncitorești**, în această calitate constituind **forma concretă** prin care se administrează, se gospodărește și se dezvoltă proprietatea socialistă la nivelul întreprinderii socialiste.

Premisa economică fundamentală a autogestiunii o constituie faptul că fiecare colectiv de oameni ai muncii dintr-o întreprindere îi este încredințată — sub formă de fonduri — o parte a mijloacelor de producție ale societății pe care aceasta trebuie să le gospodărească în așa fel încât să contribuie la creșterea continuă a producției, la sporirea avuției naționale, la ridicarea bunăstării generale a oamenilor muncii. Înstrăinarea de către societate a unităților economice, la crearea lor — cu mijloace materiale și bănești — constituie momentul inițial al formării acestor fonduri. Treptat, pe măsura recuperării valorii fondurilor fixe (cu ajutorul amortizării) și a obținerii de beneficii, unitățile cu autogestiune economico-financiară restituie societății fondurile primite inițial, astfel încât, în final, **deși fondurile acestor unități rămân proprietate socialistă a întregului popor, ele sînt rezultatul eforturilor de acumulare și dezvoltare ale colectivelor de oameni ai muncii**. În acest fel evidențiem, în mod obiectiv **criteriul suprem al deciziilor unităților cu autogestiune economico-financiară: maximizarea beneficiului**.

Autogestiunea economico-financiară se caracterizează prin următoarele trăsături:

1 Autonomia, independența întreprinderilor în gospodărirea fondurilor. Aceasta constă în totalitatea drepturilor și atribuțiilor tehnico-economice și juridico-administrative ale unităților economice în gospodărirea fondurilor de care dispun. Principalele forme prin care se manifestă autonomia sînt:

a) Dreptul întreprinderii de a elabora de sine stătător bugetul propriu de venituri și cheltuieli. În acest fel, unitatea economică are posibilitatea de a compara toate veniturile și toate cheltuielile pe care le face, toate încasările și toate plățile și de a adopta decizii corespunzătoare.

b) Dreptul de a elabora planuri de activitate curente și de perspectivă, care să reflecte interesul întreprinderii de a obține, cu cele mai mici cheltuieli rezultatele cele mai mari, de a maximiza beneficiul. Aceasta presupune studierea de către întreprindere atât a volumului resurselor de care dispune și a căilor de valorificare înaltă a lor, cât și cerințele consumatorilor.

c) Dreptul întreprinderii de a avea cont la bancă, contabilitate proprie și a încheia bilanț contabil cu ajutorul căruia sînt comparate veniturile cu cheltuielile efectiv realizate și se arată modul cum a fost executat bugetul propriu de venituri și cheltuieli.

Adoptarea unor decizii juste este facilitată de aplicarea **principiului muncii și conducerii colective**, corespunzător căruia principalele hotărîri cu privire la activitatea întreprinderii trebuie să fie rodul elaborării, al gândirii colective.

Autonomia întreprinderilor nu înseamnă puteri nelimitate pentru aceasta. Ea se desfășoară în **limitele conducerii unitare**, centralizate a activității economico-sociale care se desfășoară prin intermediul hotărîrilor de partid, al legilor statului, inclusiv al prevederilor din planul național unic de dezvoltare a economiei naționale și al hotărîrilor conducerii teritoriale.

2 Legăturile economice directe. Acestea sînt reprezentate de relațiile de vânzare-cumpărare pe care întreprinderile le desfășoară cu alte unități economice, precum și relațiile lor

cu organele financiare ale statului și cu verigile sistemului bancar. Legăturile economice directe ale întreprinderilor cu furnizorii și beneficiarii mărfurilor produse de ele, precum și cele de credit se desfășoară pe bază **contractelor economice**. Prin intermediul contractelor de aprovizionare, de desfacere și de cooperare încheiate de întreprinderi se precizează volumul și sortimentul mărfurilor care fac obiectul livrării, se stabilesc operațiile, procesele și agregatele care fac obiectul cooperării în producție, termenele și condițiile de livrare etc. Prin lege este interzisă fabricarea de produse necontractate și care, astfel, nu au asigurată desfacerea.

Contractul economic servește la fundamentarea planurilor. Măsurile privind perfecționarea mecanismului economico-financiar pun un accent deosebit pe creșterea rolului contractelor economice în întreaga activitate a întreprinderilor. Nerespectarea disciplinei contractuale are consecințe negative pentru îndeplinirea planurilor, constituie o sursă de disproporții în economie și de risipă a muncii sociale.

3 Cointeresarea și răspunderea materială. În esență, această trăsătură reunește stimularea materială cu răspunderea materială în vederea mobilizării și folosirii cu maximum de eficiență a resurselor întreprinderii pentru satisfacerea cât mai cuprinzătoare a nevoii sociale. **Cointeresarea materială** care urmărește armonizarea intereselor generale ale societății cu cele colective ale întreprinderii și personale ale fiecărui om al muncii îmbracă două forme: **cointeresarea materială colectivă și cointeresarea materială personală**. Realizarea cointeresării se face prin folosirea de către stat a unor pîrghii economico-financiare ca: retribuția, prețurile, beneficiile, impozitul pe circulație, creditul și dobînda etc.

În același timp, **răspunderea materială** se înfăptuiește atât sub formă **colectivă**, pentru felul în care întreprinderea folosește și gospodărește resursele încredințate de societate colectivului de oameni ai muncii, cât și în formă **personală** pentru fiecare lucrător și cadru de conducere cu privire la modul în care aceștia își îndeplinesc sarcinile. În vederea creșterii răspunderii se utilizează dobînzile, amenzile, penalizările, inclusiv despăgubirile față de societate și întreprindere pentru daunele pricinuite din neglijență, din nepricepere sau proastă gospodărire a mijloacelor materiale și bănești.

4 Controlul financiar-bancar. Acesta urmărește verificarea îndeplinirii planului de producție și de desfacere, modul cum sînt utilizate fondurile și creditele primite, formarea venitului net centralizat al statului, respectarea disciplinei financiare etc. Prin intermediul controlului financiar-bancar statul își exercită rolul său de conducere a economiei. Controlul financiar-bancar se execută de către Ministerul Finanțelor și organele lui, precum și de către bănci ca urmare a faptului că ele sînt depozitare ale fondurilor bănești ale întreprinderilor și că mijlocesc toate încasările și plățile lor.

Importante sarcini de control economic și financiar asupra activității desfășurate în întreprinderi au centralele, ministerele și întreprinderile prin organele de conducere colectivă. Există **control preventiv** (care are sarcina de a opri înainte de efectuare operații nelegale și neeconomice) și **control gestionar de fond asupra gospodării mijloacelor materiale și bănești** (această formă de control are ca obiect operațiile efectuate).

Potrivit hotărîrilor Congresului al XII-lea al partidului și ale Conferinței Naționale a partidului din decembrie 1982 în viitor se va **consolida și perfecționa** autogestiunea economico-financiară în scopul îndeplinirii în cât mai bune condiții a atribuțiilor sporite ce revin întreprinderilor, colectivelor de oameni ai muncii în realizarea planurilor de dezvoltare, a bugetelor de venituri și cheltuieli, în gospodărirea eficientă a părții din avuția națională ce le-a fost încredințată de societate spre administrare.

lector dr. Dan NIȚESCU

ÎNTREBĂRI

1. Ce se înțelege prin fondurile întreprinderii și din ce se compun ele?
2. Ce se înțelege prin circuitul și rotația fondurilor productive?
3. Prin ce se deosebesc fondurile fixe de fondurile circulante?
4. Din ce sînt alcătuite mijloacele circulante?
5. Care sînt căile utilizării eficiente a fondurilor fixe?
6. Care este cerința principală a autogestiunii și în ce constă aceasta?
7. Care sînt trăsăturile autogestiunii economico-financiare?

PROCESE ȘI FENOMENE ACTUALE DIN ECONOMIA MONDIALĂ (XVII)

Dezbatere inițiată de „Revista economică” cu sprijinul Secției de științe economice
a Academiei de științe sociale și politice, Academiei „Ștefan Gheorghiu”
și Institutului de economie mondială

Mecanismele economice în procesul de restructurare

Daniel Dăianu — Desigur, legătura ce se stabilește între starea pe termen lung a economiei mondiale și situația țărilor în curs de dezvoltare nu poate fi contestată. Dar ce înseamnă termen lung? Cu cât perspectiva este mai îndelungată, cu atât mai puțin operațională devine această legătură. Ar trebui să fim mai pragmatici. Țările dezvoltate de azi probabil că vor putea menține o poziție relativ asemănătoare și peste 25 de ani. Ne convine sau nu, trebuie să recunoaștem că în această lume, în care există și se reînnoiesc raporturi de dependență și dominație economică puternice cei mai slabi sînt afectăți în măsuri diferite. Cred de asemenea că este puțin realist să ne așteptăm, ca în forumuri și instituții internaționale să se rezolve probleme care, pentru numeroase state, își așteaptă soluționări fundamentale interne (la nivelul bazei economice și al cadrului instituțional intern).

Se vorbește mult de reforma instituțională a sistemului relațiilor economice internaționale. Dar să ne gândim ce s-ar întâmpla dacă s-ar pune problema ca mine să se ofere un program concret de înlocuire a acestor instituții, sau de schimbare radicală a funcționării lor. Cred că nimeni nu ar putea pretinde că poate veni cu un set de propuneri substanțiale, solide de înlocuire a acestor instituții, care să întrunească un minimum de consens internațional. O serie de instituții internaționale (mă refer îndeosebi la cele economice), chiar dacă sînt emanația postbelică a manifestării unor interese naționale „mari”, sau a unor interese de grup, au evoluat, au acumulat o experiență ce nu trebuie ignorată, au îndeplinit deseori o funcție pozitivă (de exemplu F.M.I.).

Ar fi bine să studiem modul în care o serie de state își propun ajustări industriale, economice pe baze structurale tradiționale, vechi. Prin acestea din urmă înțeleg mecanisme economice deficitare, structuri instituționale de organizare și de conducere care impietează asupra capacității de ajustare, de intrare într-o competiție mai avantajoasă cu alte economii naționale.

Simpla conturare a unei noi macrostructuri industriale, faptul că se alocă fonduri pentru industriei noi, că se reorientează resurse de muncă către noi sectoare, nu garantează succesul efortului și nici înseși desfășurarea procesului respectiv de restructurare industrială. Este foarte puțin probabil că numai astfel se vor învinge inerțiile — și ce decisive sînt acestea — care au rădăcini în comportamente sociale ce sînt obiectiv determinate. Deseori se neglijează problemele mecanismului economic, aspectele suprastructurale, ceea ce sărăcește mult analiza procesului de dezvoltare economică. Spre exemplu, în căutarea stabilirii unei tipologii a dezvoltării prin care să se explice succesul relativ al unor state din sud-estul Asiei vizavi de semieșecul unor „țări recent industrializate” din America Latină, numeroși economiști accentuează alternarea unor faze diferite în substituirea importului sau a exportului lăsîndu-se în umbră problemele mecanismului economic, raporturile de putere economică și politică, raporturile instituționale, culturale, abilitatea conducătorilor; factorii menționați sînt mai greu de surprins și presupun o analiză fină pentru a fi revelați.

Legat de dilema creată de exigențele restructurării masive imediate, cred că trebuie să avem în vedere două aspecte. În primul rînd, cele trei decenii de perioadă post-colonială și experiența multor țări în curs de dezvoltare arată că timpul desfășurării proceselor social-economice nu poate fi comprimat peste măsură, că nu se pot sări anumite etape pe calea dezvoltării, că nu dă rezultatele scontate copierea țărilor avansate. În al doilea rînd, dacă sîntem de acord că resursa cea mai de preț este omul și că aceasta există — cel puțin în formă primară — în toate societățile, atunci rezultă că în dezvoltarea economică ac-

centul trebuie pus pe problemele sociale fundamentale, care privesc omul ca principal factor de producție. Dezvoltarea omului pe toate planurile este condiția sine qua non a progresului forțelor de producție, în timp ce acumularea de mijloace de muncă nu în orice circumstanțe conduce la manifestarea potențialului creator al individului și al colectivității din care face parte.

Andrei Vela — Între modificarea structurii economice și progresul tehnico-economic, pe de o parte, și structura social-politică, instituțională, a unei țări, pe de altă parte, nu acționează o corelație de tip liniar, ci o corelație dialectică, profund contradictorie. Problema se pune în mod diferențiat de la o țară la alta, într-un fel în țările din America Latină și în alt fel în cele asiatice sau africane. Brazilia a realizat în ultimul deceniu un adevărat salt în domeniul creșterii sale economice și al modificărilor structurale, dar menține un regim social-politic predominant conservator, militar. India a urmat o strategie de dezvoltare lentă, dar constantă, economia ei a fost și este grevată de creșterea demografică și lipsa de capital; viața social-politică, deși puternic influențată de tradiții seculare și de sistemul anacronic al castelor, are trăsături de parlamentarism occidental și o democrație avansată în condițiile lumii a treia. Cred că ar fi greu de stabilit o linie directă între sistemele economice ale diferitelor țări și teritorii sud-est asiatice și avîntul economic al unora din ele, ca Singapore, Malaezia, Hong-Kong și altele. În cele din urmă, însă trendul istoric obligă la realizarea unei concordanțe între structurile economice și cele social-politice.

Costin Murgescu — Ar putea fi considerat ca o lege generală faptul că schimbările de structură economică fundamentale antrenează cu necesitate și schimbări în structurile politice?

Andrei Vela — Legea la care vă referiți acționează în condiții contradictorii, nu în mod fatal determinist. Există o corelație care se afirmă ca rezultat al unui proces îndelungat cînd evolutiv cînd revoluționar.

India, despre care am vorbit, a cunoscut un progres moderat, întins pe cele trei-patru decenii de la eliberarea sa de sub dominația engleză. În prezent, dispune de tehnologii de vîrf: reactoare nucleare, rachete spațiale, mecanică fină, cercetare științifică avansată, dar este grevată și de reminiscențele ale secolelor de înapoiere și de mizerie endemică. Atunci cînd partidul Congresului național a fost pus în minoritate de coaliția partidelor conservatoare, reprezentanții noii puteri politice au inițiat o strategie de temporizare a creșterii economice în sectoarele industriale cele mai dinamice, punînd pe primul plan sectoarele tradiționale, mica industrie, meșteșugurile și artizanatul și desigur creșterea agricolă mai accentuată.

Accentuarea diferențierilor economice

Nicolae Laurențiu Os — Aceasta a constituit, după opinia mea, o mare risipă de mijloace materiale și financiare, care a condus în final la modificarea semnului evoluției economice. S-a ajuns în scurt timp de la ritmuri pozitive de creștere, la ritmuri negative. De altfel, din păcate nu este pentru prima oară cînd într-o țară sau alta (de obicei cu resurse abundente de forță de muncă și posibilități limitate de finanțare a investițiilor) se speră ca prin recurgerea la tehnicile artizanale, arhaice chiar, se vor putea rezolva problemele legate de utilizarea forței de muncă și de majorarea producției naționale fără investiții prea costisitoare. „Reîntoarcerea la roată”, în sensul direcționării eforturilor de dezvoltare către mica industrie și îndeosebi către industria artizanală rurală, preconizată de guvernul Dassai în India a fost sortită eșecului, la fel ca și celelalte experiențe de acest fel.

Odată cu reorientarea de către guvernul Indirei Gandhi a eforturilor investiționale către marea industrie (inclusiv dome-

niile de vîrf) fără ca aceasta să însemne neglijarea, renunțarea la mica industrie, situația de ansamblu a Indiei a marcat o sensibilă îmbunătățire, chiar și în condițiile nefavorabile ale crizei economice mondiale. Așa cum am mai arătat, această țară a înregistrat în anii 1981—1982 o creștere economică de 4—5% (remarcabilă pentru un colos cu 709 milioane locuitori) în condițiile unei inflații nu prea înalte (9—10% în 1982), ale unei rate a datoriei externe modeste în raport cu exporturile și în contextul majorării rezervelor internaționale de aur și de rezerve (de la 30,15 miliarde rupii la 1 ianuarie 1982 la 43,32 miliarde rupii la 31 martie a.c. — de exemplu).

Ioniță Olteanu — Nu putem grăbi ritmul transformărilor peste o anumită limită, pentru că populația nu acceptă transformări prea rapide care pot conduce la bulversări pentru care nu sînt pregătite toate condițiile. Este vorba aici și de cultură, de doctrină, de ideologie, de nivel de pregătire educațională, de natura instituțiilor etc, adică un număr mare și complex de factori.

Nicolae Laurențiu Os — Exact. Și mă simt dator să intervin eu încă un exemplu legat de necesitatea bunei cunoașteri și a înțelegerii importanței factorilor tradiționali. Ignorarea unor asemenea factori poate conduce în practică la diminuarea eficienței și uneori chiar la compromiterea unor acțiuni de cooperare economică internațională. Exemplul meu se referă la numărul de zile lucrătoare, care în cazul unor țări în curs de dezvoltare (în deosebi africane) este foarte scăzut în raport cu alte țări. Astfel, la sfîrșiturile de săptămîină libere se adaugă concediile de odihnă relativ mai îndelungate, ceea ce duce de la începutul la circa 140—150 zile libere anual. La acestea se adaugă sărbătorile naționale oficiale și numeroase alte sărbători locale tradiționale, ceea ce conduce în final la existența a 180 zile nelucrătoare (sau chiar mai multe) pe an.

Este limpede, cred, că ignorarea unor asemenea factori în fundamentarea acțiunilor de cooperare (am în vedere în deosebi societățile mixte de producție) conduce fără doar și poate la aprecieri eronate asupra eficienței lor economice.

Aș dori acum să revin la tema principală a discuției noastre, încercînd să punctez cîteva idei legate de criza economică mondială pe care în mod unanim o considerăm generală și structurală. Ea se manifestă deja de un număr destul de mare de ani și de aceea am impresia că am putea să delimităm unele tendințe cu șansa de a deveni de durată, unele modificări ce s-ar putea dovedi caracteristice pentru evoluțiile viitoare.

Una din principalele tendințe apărute în ultimii ani ca urmare a crizei mondiale este adîncirea excepțională a diferențelor dintre state și grupe de state, adîncire ce s-a manifestat cu cea mai înaltă intensitate în cazul țărilor în curs de dezvoltare.

Un al doilea element care am impresia că se poate delimita, separa din evoluția complexă și uneori confuză din ultimii ani, este acela că, în special în țările dezvoltate, au avut loc anumite modificări în structura producției și îmbunătățiri ale tehnologiilor, care au condus în final la modificarea raportului dintre creșterea economică și creșterea consumurilor energetice și de materiale. Îmbunătățirile tehnologice, modificările de structură și organizare a producției s-au reflectat sintetic, la nivel macroeconomic, în realizarea unor creșteri lente, modeste ale venitului național în condițiile (și aici apare noutatea) **diminuării** consumurilor energetice și materiale (spre deosebire de situația anterioară crizei cînd creșterea economică rapidă se realizează în condițiile unei creșteri relativ mai mici a consumurilor energetice și materiale). Noul tip de creștere economică reflectă o sporire a eficienței întregii activități productive, fiind deci superioară vechiului tip și avînd din acest motiv șanse de generalizare.

În acest context, ni se pare că putem desprinde și o a treia tendință legată într-un anumit fel de cea de a doua. Astfel, ni se pare că au avut loc și unele modificări în organizarea socială a muncii, determinate parțial tocmai de modificările tehnologice și de structură a producției. Este, după opinia mea, aproape sigur faptul că excedentul relativ de forță de muncă (nivelul ridicat al șomajului total și/sau parțial) nu este un fenomen strict conjunctural. Cred că acest fenomen este de mai lungă durată și că prefigurează un nou mod de organizare socială a muncii, determinat într-o anumită măsură și de modernizările rapide ale tehnicilor și tehnologiilor, de ceea ce unii numesc „a doua revoluție științifică și tehnică”. Acest nou mod de organizare socială a muncii își va propune probabil o repartitie mai echitabilă a sarcinilor productive la nivel social, astfel încît să se realizeze pe de o parte resorbirea excedentului relativ de forță de muncă și, pe de altă parte, diminuarea încărcării forței de muncă ocupate.

Revenind la chestiunea restructurării economiilor țărilor în curs de dezvoltare, aceasta este deosebit de complexă și dificilă. Astfel, de exemplu, din informațiile pe care le deținem reiese că peste 25 de state în curs de dezvoltare au fost obligate în 1982 să solicite rescadențarea datoriei lor externe, iar a-

proape jumătate din cele circa 130 de țări în curs de dezvoltare mai importante au întîmpinat în 1982 dificultăți majore la plățile externe. Or, așa cum s-a arătat aici, orice restructurare implică costuri semnificative și mai ales costuri în sensibilă creștere.

Cred că nici pentru viitorul imediat nu putem fi prea optimiști. Astfel, s-a apreciat unanim că anul 1982 a fost pentru țările în curs de dezvoltare cel mai slab an de la cobîndirea independenței lor politice. Dar din datele pe care le deținem reiese că nici anul 1983 nu va fi pentru aceste țări cu nimic mai bun, ba chiar pentru unele dintre ele ar putea fi și mai slab decît anul precedent. Este evident că orice politică de restructurare ar putea interveni numai în contextul unui nou demaraj economic.

În ceea ce privește atitudinea pe care țările în curs de dezvoltare o au față de problema restructurării, față de efectele crizei economice în general, politicile pe care le promovează în acest context și măsurile pe care le aplică, diversitatea acestora este extremă.

Accentuarea diferențierilor economice intervenită în anii de criză între țările în curs de dezvoltare constituie de altfel și baza obiectivă a adîncirii deosebirilor de apreciere și atitudine dintre acestea. Astfel, dacă privim țările în curs de dezvoltare în ansamblul lor, ca un grup de acțiune comună orientată către edificarea autonomiei colective, trebuie să constatăm cu regret că parcă nîcînd pînă acum de la constituirea acestui grup deosebiri de opinii (și chiar divergențe în unele cazuri) nu au fost mai numeroase și mai profunde. În afară de slăbirea unității țărilor în curs de dezvoltare, a înmulțirii și adîncirii deosebirilor de apreciere și atitudine dintre ele, putem constata, de asemenea, așa cum de altfel remarcă anterior tovarășul Ioniță Olteanu, că și structurile internaționale pe care țările în curs de dezvoltare și le-au creat în ultimele trei decenii cu eforturi și cu răbdare funcționează în ultima perioadă tot mai slab.

Dar atît în ceea ce privește situația și atitudinea actuală a fiecărei țări în curs de dezvoltare considerată separat, cît și situația și atitudinea țărilor în curs de dezvoltare în general, pe lîngă factorii obiectivi, trebuie acordată atenție și celor subiecțivi. Am în vedere în principal sistemele politice interne, concepțiile și ideologiile pe care se funcționează.

Cineva arăta într-o discuție anterioară (și sînt de acord cu aceasta) că în situația actuală, de o deosebită complexitate, factorii subiecțivi tind să capete o importanță tot mai mare. Altfel nu cred că s-ar putea explica pe deplin succesele (relative) obținute de unele țări în curs de dezvoltare în acești ani de criză (am în vedere în primul rînd țările sud-est asiatice) și nici în succesele altora.

Costin Murgescu — O problemă care se ridică este raportul dintre evoluția economică a țărilor membre ale A.S.E.A.N. și a restului țărilor asiatice, deoarece datele statistice pe care le-am văzut indică un anumit avans în creșterea țărilor care alcătuiesc A.S.E.A.N.-ul.

O a doua privește acele frînturi de țări sau orașe din estul Asiei despre care mulți economiști americani vorbesc ca despre „țări” care ar fi „descoperit” modelul de lichidare a subdezvoltării, în timp ce eu consider că performanțele lor larg popularizate în literatura occidentală sînt pur și simplu rezultatul efortului permanent făcut de imperialism spre a le transforma în „vitrine anticomuniste” în zona Pacificului. Cu alte cuvinte, nu cred că ele ar fi găsit o soluție a problemei care ne preocupă, ci sînt numai rezultatul unor calcule strategice concretizate în sprijin militaro-politic și rentabile investiții făcute de capitalurile americane și japoneze pe niște piețe cu forță de muncă ieftină. Or, dacă acesta este cazul, să convenim că este vorba despre niște „experiențe” fără nici o semnificație pentru discuția noastră.

Ioniță Olteanu — În fapt zilnic au loc reajustări într-un domeniu sau altul, de o anvergură mai mare sau mai mică pentru că viața însăși implică aceste schimbări. Dacă ne referim, de exemplu, la ramura constructoare de mașini, vom observa probabil diminuarea ponderii unor subramuri constructoare de mașini grele și creșterea ponderii industriei electronice. Este adevărat că în țările în curs de dezvoltare procesul de restructurare este mai anevoios. Ele se zbat în cadrul unui cerc vicios, nu pot să-și plătească datoriile, suportă consecințele inflației și pentru faptul că nu pot lua măsuri privind restructurări și readaptări esențiale și de anvergură. Măsurile pe plan economic presupun însă schimbări, restructurări. Va trebui, probabil, la un moment dat să definim mai exact termenul de restructurare, pentru că schimbări au avut și au loc tot timpul. De asemenea, reacțiile la schimbare presupun gîndiri, restructurări în multiple planuri și nu numai în accepțiunea termenului clasic al renunțării la o ramură sau subramură industrială sau de dezvoltare prioritară a agriculturii, ci inclusiv în domeniul tehnologic, energetic, instituțional și poate chiar al valorilor, stilului de viață, educațional etc.

Comerțul cu uleiuri vegetale

IN ultimul deceniu piața uleiurilor vegetale comestibile s-a caracterizat printr-o activizare a schimburilor comerciale internaționale, însoțită de concentrarea acestora, în principal, pe două tipuri de uleiuri: de soia și de palmier (40% din total). Comerțul internațional cu ulei de floarea soarelui, deși a sporit în volum, a înregistrat o scădere a ponderii în totalul comerțului cu uleiuri comestibile.

Exportul mondial de ulei de soia s-a dublat în intervalul 1970-1982; dacă în 1970 exportul de ulei de soia era dominat de S.U.A. (peste 75% din disponibilitățile mondiale), la ora actuală se înregistrează o diversificare a furnizorilor, o mare parte dintre aceștia fiind producători de soia boabe. Dealțul, s-a conturat o tendință clară, în special în țările vest-europene, de a importa soia boabe din Brazilia și S.U.A., pen-

tru transformare în ulei și export. Importul de ulei de soia este dispersat, un mare număr de țări achiziționând cantități relativ mici. Aceeași caracteristică este valabilă pentru importul mondial de ulei de floarea soarelui, principalele țări importatoare fiind R.F. Germania, Franța, Algeria și Iran. Principalul exportator mondial care a dominat piața internațională în proporție de peste 65% este U.R.S.S., dar ponderea sa este în scădere, întrucât au apărut alte țări socialiste europene care și-au majorat ponderea în exportul mondial.

Specialiștii de la Banca Mondială și de la O.N.U.D.I. au efectuat studii privind perspectivele comerțului internațional cu uleiuri vegetale și grăsimi animale până în anul 2000, apreciind că volumul schimburilor internaționale cu aceste produse va marca o tendință de creștere până în anul 2000, cu accente deosebite în actualul deceniu, după care, ritmurile medii anuale de creștere vor fi mai lente. Se apreciază că țările

în curs de dezvoltare vor deveni principalul furnizor de uleiuri și grăsimi, acoperind circa 60% din necesarul mondial de import (40% în anii '70). Cea mai mare creștere a necesarului de import (circa 80%) este așteptată în țările în curs de dezvoltare din Asia de Sud (India și Pakistan), Orientul Mijlociu (Egipt, Iran, Irak), Africa (Algeria, Maroc) și America Latină (Mexic, Venezuela). Țările capitaliste dezvoltate vor continua să dețină o pondere ridicată (50%), dar în scădere, în importul mondial, principală zonă importatoare rămânând țările vest-europene.

O altă tendință a comerțului cu uleiuri vegetale în perspectiva anului 2000 o va constitui scăderea ponderii tipurilor de ulei care dominau piața în anul 1980 (uleiul de soia, de rapiță). În schimb, se așteaptă să crească ponderea uleiului de floarea soarelui, de arahide și de măsline.

Virginia CĂMPEANU
I.E.M.

Programe de dezvoltare

Coasta de Fildeş: priorități în planul 1981-1985

Adoptat de Adunarea Națională abia la 13 decembrie 1982, planul național ivorian pe perioada 1981-1985 are drept preocupare esențială o reorientare a sectorului de stat către proiecte de infrastructură economică și socială și orientarea investițiilor cu precădere către sectoarele private.

Creșterea economică va fi realizată pe baza ramurilor de valorificare a resurselor locale, dezvoltării ramurilor de satisfacere a necesităților interne, precum și printr-o mai bună integrare a diferitelor sectoare economice (dezvoltarea integrată a agriculturii pe filiera agro-industrială) și în profilul teritorial național (proiecte de dezvoltare integrată a diferitelor zone ale țării) sau regional (cooperare cu țările vecine).

Din totalul investițiilor prevăzute de plan, 49% (2025,6 miliarde franci C.F.A.) privesc sectoarele de producție (1214,6 miliarde franci, C.F.A. investiții publice și 811 miliarde franci C.F.A. investiții private), restul de 51% fiind în sectoarele neproductive. Numai o cincime (458,7 miliarde franci C.F.A.) din investițiile publice în sectoarele productive se vor realiza în noi capacități de producție, iar restul de patru cincimi se vor îndrepta către acțiuni de sprijinire a modernizării întreprinderilor, de creștere a eficienței producției și de dezvoltare a infrastructurii economice.

Pe diferite sectoare de producție, investițiile publice și private au în vedere următoarele proiecte: în domeniul agroindustriilor — modernizarea a 17 fabrici de prelucrare a orezului, o unitate de morărit la San Pedro (40 000 t făină de grâu), 2 fabrici de conserve de tomate la Houa și Boundiali, instalații de congelare și conservare a peștelui (ton și sardele), extinderea capacităților de conservare a cărnii, capacități suplimentare (380 mil t/an) de prelucrare a produselor de palmier pentru ulei, de fabricare a uleiului de soia, unități pentru produse lactate, modernizarea și extinderea fabricilor de zahăr; în domeniul industriilor textile — extinderea fabricilor de fire de bumbac (2 000 t/an), noi fabrici de țesături de bumbac (2 000 t/an), înființarea unor fabrici pentru obținerea de fibre din materiale locale cum ar fi fibre din nucii de cocos etc.; în domeniul prelucrării lemnului — extinderea capacităților de prelucrare pentru cherestea, ambalaje, mobilă, plăci lemnoase, lemn pentru construcții industriale, înființarea unor unități de valorificare a deșeurilor lemnoase; în domeniul industriei chimice — modernizarea fabricilor de îngrășăminte chimice, o nouă fabrică de săpun la Bouake (15 mil t/an), modernizarea fabricilor de materiale plastice, o fabrică pentru prelucrarea cauciucului; în diverse alte domenii sînt prevăzute modernizări în 2 fabrici de ciment, o fabrică de var (18 mil t/an), o mini-tehnică electrică (30 mil t/an) etc.

Relațiile româno-ivoriene s-au dezvoltat permanent și se derulează în prezent pe calea schimburilor comerciale sau a cooperării economice în cele mai diverse sectoare: în agricultură, industrie, transporturi, construcții, formare de cadre sau asistență tehnică pentru dezvoltare.

M. F.

EVOLUȚII MONETARE

PRIMA SĂPTĂMINĂ A LUNII MAI a marcat un recul al cursului dolarului S.U.A. pe piețele valutare.

Deși a beneficiat, în prima parte a intervalului, de existența unor factori de influență pozitivă (între care reducerea la 10,2% în luna aprilie a.c. a ratei șomajului, de la 10,3% cu o lună în urmă, precum și anunțarea reducerii deficitului comercial în trim. I/83 la 8,4 miliarde dolari, comparativ cu nivelul de 12,1 miliarde dolari din trim. IV/82), sub presiunea reducerii dobânzilor la impozitele în dolari (urmare a unei scăderi a masei monetare în circulație în săptămîna anterioară, cit și a zvonurilor tot mai insistente privind o nouă diminuare a actualului taxă oficială a scontului de 8,5% p.a. în S.U.A., moneda americană se situa la închiderea din 6 mai la cote inferioare celor din 29 aprilie.

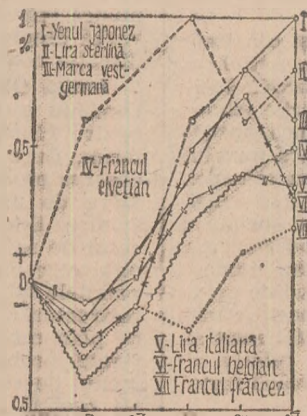
Yenul japonez a înregistrat reprecieri cea mai accentuată în relația cu dolarul, fiind cota la sfîrșitul perioadei prezentate la circa 235,25 yen/1 dolar, cu 1% sub nivelul de referință de 237,50 yen/1 dolar. Performanțele economiei japoneze, care de altfel a beneficiat cel mai mult de recenta reducere a prețurilor la țitel constituie elementul principal ce a determinat amploarea acestei mișcări. Lira sterlină a atins în această săptămîna cel mai ridicat nivel în relația cu dolarul din acest an (peste 1,58 dolari/1 liră), prognozele privind reducerea inflației în acest an chiar sub previziuni, ca și posibilele rezultate favorabile ale viitoarelor alegeri parlamentare din acest an, determinînd evoluția pe o linie aproape permanent ascendentă a monedei britanice, cursul de la închiderea din 6 mai de 1,5750 dolari/1 liră, fiind cu 0,8% peste cel din 29 aprilie de 1,5625 dolari /1 liră. Marca vest-germană (beneficiind de publicarea soldului excedentiar al balanței de plăți pe trim. I/83 ca și francul elvețian

(influențat favorabil de reducerea nivelului ratei anuale a inflației în luna aprilie a.c. la 4,5%, comparativ cu nivelul de 4,8% în martie a.c.), au înregistrat nivele apropiate de reprecieri, respectiv 0,6% (2,4425 franc/1 dolar și 2,4575 franc/1 dolar) și 0,5% (2,0325 franc/1 dolar și 2,0625 franc/1 dolar). Lira italiană era tranzacționată la închiderea săptămîinii la 1456 lire/1 dolar, cu peste 0,3% față de cursul de referință din 29 aprilie de 1461 lire/1 dolar. Francul belgian, trebuind să suporte și efectul negativ al reducerii de la 19 la 9,5% a nivelului taxei oficiale a scontului în Belgia, iar francul francez efectul negativ al unor probleme sociale și unele remarci privind șansele reduse ale îndeplinirii în totalitate a recentului program de austeritate, au cîștigat mai puțin în raport cu dolarul, adică 0,3% (48,80 franci belgieni/1 dolar pe 6 mai față de 48,95 franci belgieni/1 dolar pe 29 aprilie și 0,2% (7,36 franci/1 dolar și 7,3750 franci/1 dolar respectiv).

Dobânzile la depozitele în principalele eurovalute, pe termen de 6 luni, au înregistrat scăderi în majoritatea cazurilor (se dau nivelele din 6 mai, comparativ cu cele din 29 aprilie: 8,9375 și 9,1875% la eurodolar, 4,3125 și 4,5% la eurofrancul elvețian, 10 și 10,1875% la euroira sterlină; la euromarca vest-germană nivelul a fost aproximativ egal, de circa 5,1875%).

Prețul aurului la Londra a fluctuat în jurul nivelului de 430 dolari/uncie, al doilea fixing din ziua de 6 mai, de 431,25 dolari/uncie, fiind cu numai 2 dolari/uncie peste cel corespunzător din 29 aprilie 1983.

Gheorghe MUNTEAN
Alexandru OLTEANU

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 2-6 V; bază: 29 IV 1983

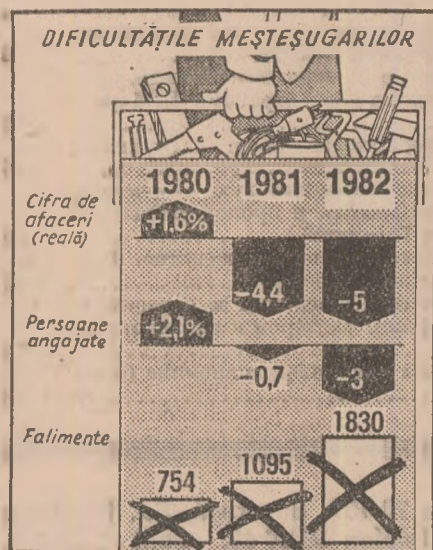
Consumul de energie în țările în curs de dezvoltare

ÎN MAJORITATEA țărilor în curs de dezvoltare asigurarea energiei necesare se pune în termeni net diferiți de cei din țările capitaliste industrializate, care au atins un nivel ridicat al consumului de combustibili și energie. Se apreciază că consumul de energie pe locuitor este de circa 420 kg echivalent carbune în țările în curs de dezvoltare cu venit național scăzut și de 960 kg în țările în curs de dezvoltare cu venit mediu, comparativ cu 4000 kg echivalent carbune în țările capitaliste industrializate.

Se consideră că în cadrul primului grup de țări unele realizări în domeniul sporirii eficienței consumului de energie nu vor putea compensa creșterea susținută a cererii respective în condițiile industrializării economiilor lor și ale majorării venitului național. Ca atare, se estimează că țările în curs de dezvoltare — care consumă în prezent mai puțin de un sfert din întreaga energie produsă în lume — vor înregistra pînă în 1995 un ritm mediu anual de creștere a acestui consum de circa 5%, față de mai puțin de 2% pe an în cazul țărilor capitaliste industrializate, primul grup de țări rămînd în continuare un exportator net de energie. Principala problemă care se ridică în continuare în fața acestor țări este obținerea fondurilor considerabile necesare fie pentru importul de combustibili și energie, fie pentru punerea în valoare (cu ajutor tehnologic din afară) a zăcămintelor de purtători de energie prospectate pe teritoriul lor.

R.F.G. — impactul crizei în sectorul meșteșugăresc

MESTEȘUGURILE constituie un sector dezvoltat de activitate în cadrul economiei R.F.G., în prezent existînd aproape 500 mii de întreprinderi meș-

(Sursa: La Tribune d'Allemagne)

teșugărești, în care lucrează în total circa 4 milioane de persoane. Aceste întreprinderi dau dovadă de o mare suplețe și mobilitate, adaptîndu-se rapid la modificările cererii de pe piață, modelîndu-și producția în funcție de cerințele specifice ale clienților, inovînd în numeroase domenii.

În pofida acestor calități, meșteșugurile au resimțit din plin impactul crizei economice care afectează numeroase ramuri ale economiei vest-germane. După cum se vede din grafic, în timp ce încă în 1980 situația sectorului se prezenta în termeni oarecum favorabili, anul trecut cifra sa globală (reală) de afaceri s-a redus cu 5% față de nivelul anului precedent, efectivul salariaților s-a micșorat cu 3%, iar un număr de 1830 de întreprinderi au dat faliment. Ieșirea din situația existentă este îngreunată de faptul că se simte nevoia modernizării dotării tehnice a atelierelor meșteșugărești, în condițiile stagnării cvasigenerale a investițiilor în economia vest-germană.

Reducerea dobinzilor, premisă a redresării

NIVELUL dobinzilor continuă să fie ridicat în S.U.A., chiar potrivit unor aprecieri oficiale făcute în această țară. Referindu-se la rolul de frînă pe care-l joacă nivelul ridicat al dobinzilor în calea unei înviorări mai rapide a activității economice, Martin Feldstein, președintele Comitetului consilierilor economici al președintelui S.U.A., sublinia la o conferință de presă că acesta este responsabil pentru sporirea lentă a vânzărilor de bunuri de folosință îndelungată, ca de pildă automobilele, ca și pentru nivelul extrem de redus al investițiilor în capital fix (a căror înviorare se așteaptă abia în al doilea semestru al anului).

Președintele Comitetului consilierilor economici a criticat actualul nivel încă ridicat al dobinzilor și pentru motivul că în aceste condiții băncile își sporesc de fapt riscurile la care sînt expuse, deoarece măresc dificultățile pe care le întîmpină țările debitoare în acoperirea serviciului datoriei lor externe.

Polonia — întreprinderile cu capital străin

ULTIMII ani au cunoscut, în Polonia, accelerarea procesului de creare a unor întreprinderi noi, industriale și în domeniul prestărilor de servicii, bazate pe participarea capitalului străin îndeosebi a celui aparținînd polonezilor stabiliți în alte țări. Este vorba de crearea, pe teritoriul polonez, a unor întreprinderi cu capital străin în domeniul micii producții de mărfuri. De la 3 în anul 1977 numărul firmelor înregistrate de acest gen a ajuns la 360 în 1982, din care — la începutul anului în curs — funcționau efectiv 300. Anul trecut — informează publicația

„Revue de l'économie polonaise“ — ele au realizat o cifră de afaceri globală de peste 116 milioane de dolari și au exportat mărfuri în valoare de 10 mil. dolari.

Asemenea întreprinderi s-au înființat în special în producția de confecții, tricotaje, blănărie, marochinărie, în domeniul prelucrării maselor plastice, al prelucrării lemnului, în producția de parfumuri și cosmetice, iar de dată mai recentă — în domeniul electrotehnicii, electronicii și mecanicii de precizie, precum și în cel al prestărilor de servicii (întreținere auto, construcții ș.a.). După cum se relevă în presa polonă, întreprinderile cu capital străin dispun în general de o bază tehnico-materială și tehnologii moderne, o bună organizare a proceselor de producție, colaborează pe multiple planuri cu întreprinderile de stat poloneze. Ținînd seama de caracterul reciproc avantajos al acestei colaborări, autoritățile poloneze caută să edifice treptat un cadru legal stimulatînd pentru extinderea și diversificarea activității menționate.

Ungaria: orientări în industria alimentară

INDUSTRIA alimentară are o contribuție importantă la lărgirea comerțului exterior al Ungariei, exporturile de produse alimentare sporind în 1982 cu 10%, ca volum, și cu 7%, ca valoare globală. În vederea ridicării competitivității produselor sale pe piețele externe și majorării ponderii exportului în ansamblul producției sale, industria alimentară desfășoară un larg complex de măsuri, în primul rînd pe linia diversificării nomenclatorului produselor în concordanță cu evoluția cererii și a reducerii costurilor de producție.

În acest context se afirmă tendința apropierei întreprinderilor de prelucrare a materiilor prime agroalimentare de sursele care le produc, concretizată în creșterea numărului cooperativelor agricole și al fermelor de stat care dezvoltă activități corespunzătoare; producția respectivă a reprezentat anul trecut peste 14% din cea realizată pe ansamblul industriei alimentare. La începutul acestui an pe lingă unitățile agricole socialiste funcționau 370 de centre de vinificație și păstrare a vinului, 150 de întreprinderi de conserve, 65 de unități de tratare a laptei și de fabricare a produselor lactate, abatoare capabile să prelucreze anual un milion de porci etc. Concomitent, în diferite subramuri ale industriei alimentare — în special în rafinările de zahăr, în fabricile de uleiuri comestibile și de conserve — s-au investit pînă în prezent peste 80 milioane de forinți pentru aplicarea unor măsuri de economisire a energiei.

Revista ECONOMICA

Editață de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale — Institutul Central de Cercetări Economice

Numărul 19 din 13 mai 1983

- Un moment remarcabil în evoluția ascendentă a tradiționalelor relații de prietenie și colaborare multilaterală româno-chineze (Dinu Dragomirescu) 2

ECONOMIE NAȚIONALĂ

- Realizarea ritmică, la toate sortimentele, a producției fizice (Viorica Bordenianu, Corneliu Bârnea) 3
- Reducerea consumurilor materiale și energetice — la baza diminuării costurilor de producție (I. Olteanu, Z. Fokt) 5
- Experiențe în actualitate. Construcții de locuințe funcționale — realizate la termen, cu costuri reduse (Vasile Inoan) 6

- Probleme actuale ale creșterii producțiilor și eficienței economice în zootehnie (Ion Zoican) 8

- Diversificarea și extinderea cooperării economice reciproc avantajoase cu țările în curs de dezvoltare (I) (Marcel Duhăneanu, Dan Voiculescu) 11

- Autogestiunea în întreprinderi: răspunderi, acțiuni, rezultate. Decizia economică — fundamentată pe informație veridică, operativă (dezbateri) (II) 13

- Economia sănătății: premise, coordonate, semnificații (C. Ionete, C. Grigorescu) 15

CONDUCERE • ORGANIZARE

- Opinii. Conducere: responsabilitate și eficiență (Dumitru Constantin) 17
- Cuantificarea productivității muncii (Constantin Oros) 18

TEORII • IDEI

- NICOLAE CEAUȘESCU — spirit revoluționar, novator în gândire și acțiune. Industrializarea și dezvoltarea echilibrată a economiei (Alexandru Gavriliuc) 19

- Probleme ale viitorului și dezvoltării în viziunea specialiștilor. Corelația informare — comunicare — dezvoltare. Anul mondial al comunicațiilor (Carmen Zarafescu) 21

- Analiza de sisteme în marketing (Ion Negură) 23

- Școli • curente • economiști. Repere privind raportul dintre economic și filozofic în gândirea marxistă (II) (Ion Florea) 24

ÎN SPRIJINUL CANDIDAȚILOR LA CONCURSUL DE ADMITERE ÎN ÎNVĂȚĂMÎNTUL ECONOMIC SUPERIOR

- Fondurile întreprinderii și autogestiunea economico-financiară (Dan Nițescu) 26

ECONOMIE MONDIALĂ

- Procese și fenomene actuale din economia mondială (XVII) 28
- Tendințe — conjuncturi 30
- Mondorama 31

ÎN SUPLIMENT: Relații financiar-valutare și comerciale internaționale

IN THIS ISSUE

- A remarkable event in the ascending evolution of the traditional Romanian-Chinese relations of friendship and many-sided collaboration (Dinu Dragomirescu) 2
- Current problems of the growth of productions and the economic efficiency in the zootechnical sector (Ion Zoican) 8
- The diversification and extension of the mutually advantageous economic cooperation in the developing countries (I) (Marcel Duhăneanu, Dan Voiculescu) 11
- The health economy: premises, coordinates, significances (C. Ionete, C. Grigorescu) 15
- NICOLAE CEAUȘESCU — a revolutionary and innovative spirit in thought and action. The industrialisation and the balanced development of the economy (Alexandru Gavriliuc) 19
- The correlation: information — communication — development. The international year of communication (Carmen Zarafescu) 21
- Schools of thought • trends • economists. Guidelines concerning the correlation between economics and philosophy in the marxist thought (II) (Ion Florea) 24
- Current processes and phenomena in the world economy (XVII) Debate 28

DANS LE NUMERO

- Moment remarquable dans l'évolution ascendante des relations traditionnelles d'amitié et de collaboration multilatérales roumano-chinoises (Dinu Dragomirescu) 2
- Problèmes actuels concernant l'accroissement des productions et de l'efficacité économique dans la zootechnie (Ion Zoican) 8
- Diversification et amplification de la coopération économique mutuellement avantageuse avec les pays en voie de développement (I) (Marcel Duhăneanu, Dan Voiculescu) 11
- L'économie de la santé: prémisses, coordonnées, signification (C. Ionete, C. Grigorescu) 15
- NICOLAE CEAUȘESCU — esprit révolutionnaire, créatif dans la pensée et l'action. L'industrialisation et le développement équilibré de l'économie (Alexandru Gavriliuc) 19
- La corrélation information — communication — développement. L'Année internationale des communications (Carmen Zarafescu) 21
- Écoles • courants • économistes. Repères du rapport entre les éléments économique et philosophique dans la pensée marxiste (II) (Ion Florea) 24
- Processus et phénomènes actuels dans l'économie mondiale (XVII) Debat 28

ИЗ СОДЕРЖАНИЯ

- Примечательный момент в эволюции традиционных румыно-китайских отношений дружбы и многостороннего сотрудничества (Дину Драгомиреску) 2
- Актуальные проблемы роста производства и экономической эффективности в животноводстве (Ион Зоикан) 8
- Диверсифицирование и расширение экономического взаимовыгодного сотрудничества с развивающимися странами (I) (Марсел Духăнеану, Дан Войкулеску) 11
- Экономика здравоохранения: предпосылки, координаты, значение (К. Ионете, К. Григореску) 15
- НИКОЛАЕ ЧАУШЕСКУ — революционный дух, творческий в мысли и в действии. Индустриализация и пропорциональное развитие экономики (Александру Гаврилук) 19
- Соотношение информация — коммуникация — развитие. Всемирный год коммуникаций (Кармен Зарафеску) 21
- Школы — течения — экономисты. Ориентиры к отношению между экономическим и философским фактором в марксистском мышлении (II) (Ион Флорья) 24
- Современные процессы и явления в мировой экономике (в порядке обсуждения) (XVII) 28

Redacția și administrația : 70 159 București, Bd. Magheru nr. 28-30, etaj 1, sectorul 1. Telefon 59 20 60. Cont I.S.I.A.P. 645 150 228 B.N.R.S.R.—filiala sector 1.

UN DAR PLĂCUT ȘI UTIL
PRODUSELE COSMETICE ALE ÎNTREPRINDERII „MIRAJ” — BUCUREȘTI

Vă recomandăm gama PELL AMAR:

- CREMĂ HIDRATANTĂ DE ZI
- CREMĂ EMOLIENTĂ DE NOAPTE PENTRU TEN SENSIBIL
- CREMĂ HIDRATANTĂ PENTRU TEN GRAS ȘI NORMAL
- LOȘIUNE TONICĂ PENTRU TEN GRAS ȘI NORMAL

Producător: Întreprinderea „MIRAJ” — București

PENTRU ZILELE RĂCOROASE DE PRIMĂVARĂ, magazinele comerțului de stat vă recomandă modele noi de pardesie și impermeabile cu pelerină scurtă, canadiene, bluze de vînt, cu cusături aparente și diverse alte accesorii decorative.

REȚINEȚI !

Cele mai noi modele, întilnite în revistele de modă, pot fi cumpărate din magazinele de specialitate ale comerțului de stat.

RECOM